

**Správa o pokroku v implementácii
Národného programu reforiem
Slovenskej republiky
na roky 2006 - 2008**

október 2007

Obsah

1	Úvod	3
2	Aktualizácia makroekonomického rámca	6
2.1	Základné ciele fiškálnej a menovej politiky	6
2.2	Ekonomický vývoj a strednodobá prognóza	7
3	Rozpracovanie záverov jarného zasadnutia Európskej rady v podmienkach SR	9
3.1	Politika zamestnanosti a vzdelávania.....	9
3.1.1	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie	9
3.1.2	Politika vzdelávania	10
3.2	Mikroekonomická politika	13
3.2.1	Zdokonalenie agendy lepšej regulácie a vytvorenie dynamickejšieho podnikateľského prostredia.....	13
3.2.2	Vytvorenie lepších podmienok pre inovácie a vyššie investície do vedy a výskumu	14
3.2.3	Informatizácia spoločnosti	15
3.2.4	Kvalitná fyzická infraštruktúra a služby v sieťových odvetviach.....	16
3.2.5	Rozvoj udržateľnej integrovanej európskej energetickej politiky.....	18
3.2.6	Rozvoj udržateľnej integrovanej európskej environmentálnej politiky.....	19
3.3	Posilnenie vnútorného trhu a európskej konkurencieschopnosti.....	20
4	Celkové vyhodnotenie plnenia opatrení národnej lisabonskej stratégie SR od začiatku programového obdobia Národného programu reforiem SR	21
4.1	Politika zamestnanosti	21
4.1.1	Zamestnanosť.....	21
4.1.2	Demografické zmeny	24
4.1.3	Zosúladenie rodinného a pracovného života a rovnosť príležitostí.....	25
4.1.4	Sociálna inklúzia	26
4.2	Politika vzdelávania.....	28
4.2.1	Moderná vzdelávacia politika.....	28
4.2.2	Reforma základného a stredného školstva	29
4.2.3	Reforma vysokého školstva	29
4.2.4	Financovanie aktivít v oblasti školstva z prostriedkov ESF	30
4.3	Mikroekonomická politika	31
4.3.1	Podnikateľské prostredie	31
4.3.2	Posilnenie konkurenčných výhod priemyselnej základne	32
4.3.3	Verejné inštitúcie ako partner a nie bremeno	33
4.3.4	Posilnenie vnútorného trhu	34
4.3.5	Veda, výskum a inovácie	36
4.4	Informačná spoločnosť.....	37
4.5	Kvalitná fyzická infraštruktúra a služby v sieťových odvetviach.....	44
4.5.1	Dopravná infraštruktúra	44
4.5.2	Elektronické komunikácie	44
4.5.3	Rozvoj sektora elektronických komunikácií	45
4.5.4	Poštové služby	46
4.6	Energetická politika	47
4.6.1	Identifikácia a odstránenie bariér skutočného otvorenia trhu s energiou	47
4.6.2	Novelizácia právnych predpisov v oblasti energetiky.....	48
4.6.3	Podpora štúdií a projektov transeurópskych energetických sietí	48
4.6.4	Rozvoj podnikania v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie.....	49
4.6.5	Znižovanie energetickej náročnosti	50
4.7	Environmentálna politika	51
5	Prílohy	54
5.1	PRÍLOHA č. 1 – Vývoj súboru indikátorov pre sledovanie Lisabonskej stratégie pre SR	54
5.2	PRÍLOHA č. 2 – Hodnotiaca tabuľka.....	58

1 Úvod

Správa o pokroku v implementácii Národného programu reforiem Slovenskej republiky na roky 2006 – 2008 (ďalej len *Správa a NPR SR*) bola vypracovaná v súlade

- s usmerneniami a harmonogramom Európskej komisie pre predkladanie implementačných správ členských krajín EÚ,
- so závermi a odporúčaniami, ktoré vzišli z dvojstranného rokovania Európskej komisie so Slovenskou republikou dňa 12. júla 2007,
- s úlohami uznesení vlády SR č. 1056 z 13. decembra 2006 a č. 589 zo 4. júla 2007.

Správa nadväzuje na *Dodatok k Národnému programu reforiem Slovenskej republiky na roky 2006 – 2008*, ktorý vláda prijala svojím uznesením č. 1056 z 13. decembra 2006. Hlavným dôvodom pre vypracovanie Dodatku k NPR SR bola skutočnosť, že zámery a ciele národnej lisabonskej stratégie Slovenska, prezentované v Národnom programe reforiem Slovenskej republiky na roky 2006 – 2008, ktorý bol predložený EK v októbri 2005, neboli rozpracované do konkrétnych opatrení pre celé programové obdobie rokov 2006 – 2008. Ďalšie rozpracovanie opatrení v prioritných oblastiach národnej lisabonskej stratégie prešlo do úloh novej vlády SR, ktorá vo svojom programovom vyhlásení prejavila politickú vôľu nadviazať na zámery a ciele predošlej vlády všade tam, kde to bude považovať za potrebné.

Cieľom predkladanej Správy je prezentovať ďalší pokrok Slovenskej republiky v plnení lisabonských úloh a reagovať na závery jarného zasadania Európskej rady z marca 2007 resp. na špecifické odporúčania Európskej komisie, ktoré boli obsiahnuté v jej ročnej hodnotiacej správe (Annual Progress Report) z 12. decembra 2006.

Európska komisia hodnotí SR vo svojej hodnotiacej správe ako krajinu, ktorá dosahuje *pokrok* v implementácii národného programu reforiem. Slovensko si uvedomuje, že v hierarchii hodnotenia Európskej komisie je to pozícia, v ktorej Slovensko musí akcelerovať úsilie pri implementácii nevyhnutných opatrení tak v oblasti politiky zamestnanosti ako aj mikroekonomickej politiky.

Ako silné stránky plnenia Národného programu reforiem SR hodnotí Európska komisia opatrenia pre zlepšovanie podnikateľského prostredia a vytváranie informačnej spoločnosti. Pozitívne hodnotí rast zamestnanosti posilnený daňovými stimulmi, opatrenia pre mobilitu pracovných síl, isté zlepšenie v službách pre znevýhodnené skupiny, pokrok v reforme vysokoškolského vzdelávania súběžne s novými opatreniami pre podporu využívania IKT a integráciu znevýhodnených detí do vzdelávacieho systému.

Za najslabšie oblasti implementácie opatrení a tým najvyššie priority Slovenska označila Európska komisia oblasť výskumu, vývoja, inovácií a vzdelávania, v ktorých absentuje jasná stratégia a priority. Zvýšenú aktivitu si vyžaduje proces zlepšovania zručností uchádzačov o prácu a presadzovanie celoživotného vzdelávania. Ďalšie úsilie bude potrebné venovať redukcii dlhodobej nezamestnanosti, zvlášť medzi marginalizovanými skupinami vrátane rómskej menšiny.

Vláda SR sa stotožňuje s odporúčaniami Európskej komisie. Slabé stránky v implementácii lisabonských cieľov vníma tiež ako svoje hlavné priority a v rámci tejto Správy sa snaží prezentovať svoje úsilie rozpracovať závery jarného zasadnutia Európskej rady a transformovať odporúčania Európskej komisie do konkrétnych opatrení vo všetkých uvedených oblastiach.

Vláda SR akceptuje výzvu Európskej rady k dôslednejšej koordinácii politík na národnej úrovni. V záujme dosiahnutia čo najväčšieho synergického efektu z reforiem a správneho načasovania opatrení prijala rad opatrení pre skvalitnenie riadenia národnej lisabonskej agendy. Svojím uznesením č. 1056 z 13. decembra 2006 k Dodatku NPR SR ukladá obom koordinátorom národnej lisabonskej stratégie - podpredsedovi vlády pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny a ministrovi financií v spolupráci s ostatnými rezortnými ministerstvami vypracovať dvakrát do roka (do 30. apríla a do 30. septembra) priebežnú správu o stave v implementácii opatrení NPR SR a predložiť ju na rokovanie Ministerskej rady vlády SR pre záležitosti EÚ. Cieľom priebežných správ je v predstihu – ešte pred vypracovaním septembrovej implementačnej správy preveriť aktuálny stav plnenia opatrení NPR SR a získať prehľad o tom, do akej miery sú v rezortoch zodpovedných za lisabonskú agendu rozpracované odporúčania Európskej komisie resp. závery jarného zasadania Európskej rady formou konkrétnych opatrení. Smerovanie tejto úlohy i jej harmonogram boli v prvom polroku mierne modifikované a prvá priebežná správa bola predložená priamo do vlády, ktorá ju schválila 4. júla 2007 uznesením č. 589. Správa vytvorila jednak vládou schválenú platformu pre dvojstranné rokovanie s Európskou komisiou a koordinátorom národnej lisabonskej stratégie poskytla dôležité informácie pre koncipovanie ďalších usmernení v procese prípravy jesennej implementačnej správy.

Uznesenie vlády SR č. 589 zo 4. júla 2007, prijaté k priebežnej správe, je zamerané aj na aktivizáciu a zefektívnenie činnosti rezortných koordinačných skupín a na posilnenie pozície rezortných koordinátorov národnej lisabonskej stratégie. V rámci tohto uznesenia boli schválené aj úlohy, prostredníctvom ktorých chce vláda zabezpečiť vyššiu previazanosť financovania lisabonských úloh s programovým rozpočtovaním, pretože výdavky na národnú lisabonskú stratégiu neboli doteraz ani v národnom programe reforiem ani v implementačnej správe uspokojivo kvantifikované. Tieto snahy reagujú na špecifické odporúčania Európskej komisie, ktorá v rámci svojho hodnotenia konštatovala, že informácie uvedené v implementačnej správe Slovenska nie sú dostatočné pre to, aby umožnili vyhodnotiť, či finančné nároky jednotlivých opatrení sú konzistentné s cieľmi v oblasti deficitu rozpočtu verejnej správy.

V záujme zabezpečenia konzistentnosti cieľov bol z podnetu ministerstva financií vytvorený koordinačný výbor pre fiškálne aspekty Národného programu reforiem SR. Výbor predstavuje prierezové pracovné zoskupenie zložené zo zástupcov ministerstiev zodpovedných za lisabonskú agendu, zástupcu Združenia miest a obcí Slovenska, zástupcu Združenia ôsmich samosprávnych krajov a zástupcu Slovenskej akadémie vied. Činnosť výboru je zameraná na koordináciu štrukturálnych politík Národného programu reforiem SR s cieľmi makroekonomickej a fiškálnej politiky.

Ministerstvo financií v tomto roku prvýkrát uplatnilo vo svojej *Príručke na zostavenie rozpočtu verejnej správy na roky 2008 – 2010* (publikovanej vo Finančnom spravodajcovi č. 3/2007 v zmysle § 14 zákona č. 523 /2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy) požiadavku voči správcovi kapitol, ktorí v rámci prípravy návrhu rozpočtu verejnej správy na rok 2008 mali zvlášť vyčíslieť výdavky a uviesť vecné tituly rozpočtované v rámci realizácie národnej lisabonskej stratégie. Prvé skúsenosti získané z uplatnenia tejto požiadavky boli podrobené analýze a výsledky analýzy boli využité jednak pri vypracovaní hodnotiacej tabuľky (Assessment Grid), ktorá tvorí prílohu tejto správy a jednak pri príprave rozpočtu na rok 2008. Ďalšie poznatky nadobudnuté po ukončení týchto aktivít budú premietnuté do koncepcie stabilného režimu sledovania a hodnotenia lisabonskej agendy z vecného i kvantitatívneho hľadiska. Tento režim by mal byť prvýkrát uplatnený pri príprave rozpočtu verejnej správy na roky 2009 – 2011.

V priebehu roku 2007 Slovensko metodicky riešilo aj ďalší nedostatok svojich strategických dokumentov, na ktorý poukázala aj Európska komisia pri hodnotení vlnašej implementačnej správy. V dokumentoch absentuje hodnotenie dosiahnutých výsledkov prostredníctvom kvantitatívnych ukazovateľov.

Na túto požiadavku Európskej komisie reagovalo ministerstvo financií z pozície koordinátora vecných a metodických aspektov národnej lisabonskej stratégie prostredníctvom iniciatívneho materiálu *Návrh súboru indikátorov pre sledovanie plnenia opatrení Národného programu reforiem SR*, ktorý bol predložený do vlády na schválenie v máji 2007 (uznesenie vlády SR č. 466 z 30. mája 2007). V záujme zabezpečenia všeobecného konsensu subjektov zainteresovaných v lisabonskom procese bol návrh indikátorov predložený rezortným ministerstvám na pripomienkové konanie a na základe ich pripomienok bola vypracovaná konečná verzia súboru indikátorov. Týmto dokumentom Slovensko vyvinulo snahu uviesť sa do súladu s iniciatívou Európskej rady a Európskej komisie presadzovanou pri vykonávaní dohľadu nad obnovenou lisabonskou stratégiou, v rámci ktorého sa začína klásť vyšší dôraz na vytvorenie takého účinného monitorovacieho systému (na úrovni EÚ i na úrovni jednotlivých členských krajín), ktorého súčasťou by bol aj systém pre kvantitatívne hodnotenie efektov z lisabonských opatrení (vstupov, výstupov resp. výsledkov z parciálnych politík). Ambíciou vládou schváleného súboru indikátorov SR je presadiť prostredníctvom neho taký mechanizmus, ktorý by zabezpečil aj systematické stanovovanie kvantitatívnych cieľov v prioritných oblastiach Slovenska v rámci programového rozpočtovania a paralelne aj v rámci príslušného programového obdobia národného programu reforiem. Hodnotiaca tabuľka predkladané implementačnej správy však zatiaľ neprezentuje zvládnutie tejto úlohy.

Predložená správa je rozdelená do piatich častí.

Úvodná časť Správy reaguje na odporúčania Európskej komisie súvisiace s koordináciou a fiškálnymi aspektmi národnej lisabonskej stratégie.

Druhá časť Správy sa venuje makroekonomickej a fiškálnej politike a zdôrazňuje kontinuitu cieľov, ktoré boli v rámci fiškálnej a menovej politiky prezentované v Konvergenčnom programe Slovenska z decembra 2006 a poskytujú aktualizáciu základných ukazovateľov makroekonomického rámca.

Tretia časť Správy prezentuje stav rozpracovanosti záverov jamého zasadania Európskej rady v podmienkach rezortov zodpovedných za plnenie lisabonských úloh a reaguje na špecifické odporúčania adresované Slovensku v ročnej hodnotiacej správe Európskej komisie.

Štvrtá časť Správy hodnotí doterajšie výsledky v plnení lisabonských priorít a cieľov Slovenska v oblasti politiky zamestnanosti, vzdelávania a v mikroekonomickej politike.

Príloha Správy obsahuje hodnotiacu tabuľku (Assessment Grid) a aktualizovaný prehľad vývoja štrukturálnych indikátorov v rozsahu, ktorý bol predložený vláde SR na schválenie v rámci iniciatívneho materiálu ministerstva financií *Návrh súboru indikátorov pre sledovanie plnenia opatrení Národného programu reforiem SR*, prijatého uznesením vlády č. 466 dňa 30. 5. 2007.

2 Aktualizácia makroekonomického rámca

2.1 Základné ciele fiškálnej a menovej politiky

Hlavným cieľom hospodárskej politiky je dosiahnuť vysoký a dlhodobu udržateľný rast ekonomiky, ktorý prispeje k rýchlejšiemu rastu životnej úrovne obyvateľov Slovenska.

Cieľom makroekonomických politík je vytvárať vhodné makroekonomické prostredie pre zdravý ekonomický vývoj a štrukturálne zmeny, ktoré sú súčasťou reálneho konvergenčného procesu.

Ciele Slovenska v oblasti fiškálnej a menovej politiky prezentované v Konvergenčnom programe Slovenska zostávajú naďalej aktuálne a ďalší vývoj bude podrobnejšie popísaný v aktualizácii programu na jeseň tohto roka. Na tomto mieste sú preto prezentované len *hlavné ciele so zdôraznením kontinuity v ich plnení*.

Najdôležitejším a jednoznačným cieľom fiškálnej politiky SR je dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií, predovšetkým v súvislosti s očakávanými dopadmi starnutia populácie. V rámci procesu pokračujúcej integrácie do Európskej menovej únie je najbližším cieľom splnenie maastrichtského kritéria hospodárenia verejnej správy v tomto roku. To znamená, že prvým konkrétnym cieľom je znížiť deficit verejnej správy v roku 2007 na úroveň pod 3 % HDP vrátane nákladov na zavedenie druhého piliera dôchodkového systému a splniť tak kritérium pre vstup do eurozóny. Druhým základným cieľom je do roku 2010 znížiť cyklicky upravený deficit verejnej správy očistený o jednorazové efekty na úroveň pod 1,0 % HDP. Dosiahnutie približne vyrovnanej štrukturálnej bilancie koncom desaťročia by malo spolu s pozitívnymi dopadmi z uskutočnených a pripravovaných štrukturálnych reforiem v dôchodkovej oblasti a v zdravotníctve pripraviť Slovensko včas na negatívne následky starnúcej populácie v budúcnosti.

Základným predpokladom na zníženie deficitu verejnej správy pod 3 % HDP v roku 2007, a tým aj úspešné splnenie maastrichtského kritéria v oblasti deficitu verejnej správy, bolo schválenie rozpočtu verejnej správy na roky 2007 až 2009. Parlamentom schválený deficit na rok 2007 predpokladá úroveň 2,9 % HDP, vrátane nákladov na dôchodkovú reformu, čo pri jeho dôslednom naplnení znamená splnenie maastrichtského kritéria v tejto oblasti. Odhadovaný vývoj v roku 2007 bude podrobne popísaný v aktualizácii Konvergenčného programu.

Závazok znížiť deficit verejnej správy do roku 2010 na úroveň pod 1 % HDP bol zatiaľ prezentovaný len v Konvergenčnom programe, kde bol tento strednodobý cieľ konkretizovaný ako deficit verejnej správy v roku 2010 na úrovni 0,9 % HDP (vrátane nákladov na dôchodkovú reformu). V tomto roku vláda SR pripravila nový rozpočet verejnej správy na roky 2008 – 2010, ktorý po prvýkrát tento strednodobý cieľ zahŕňa aj do rozpočtového procesu. Napriek tomu, že nový rozpočet vychádza z už existujúcich rámcov predchádzajúceho viacročného rozpočtu, vláda SR sa rozhodla mierne upraviť cieľované deficity verejnej správy v rokoch 2008-2010. Vláda SR rozhodla o znížení výšky deficitov verejnej správy v rokoch 2008-2010 o 0,1 % HDP oproti cieľom stanoveným v Konvergenčnom programe, čo znamená, že v roku 2008 sa plánuje deficit na úrovni 2,3 % HDP, v roku 2009 1,8 % HDP a v roku 2010 na úrovni 0,8 % HDP. Dôvodom zníženia schodkov rozpočtu verejnej správy je lepši ako predpokladaný vývoj makroekonomického prostredia a snaha plniť záväzky vyplývajúce z odporúčaní Európskej komisie a pravidiel nového znenia Paktu stability a rastu. Zníženie deficitu v roku 2010 o 0,1 % HDP v rozpočte verejnej správy tiež znamená, že novým strednodobým cieľom Slovenska je deficit verejnej správy na úrovni 0,8 % HDP v roku 2010.

Vládou schválený rozpočet na roky 2008-2010 predpokladá postupné znižovanie deficitu verejnej správy smerom k dosiahnutiu strednodobého cieľa, čím vláda potvrdzuje svoj záväzok pokračovať v konsolidácii verejných financií. Pokračovanie v konsolidácii je zároveň plne zosúladené so zámermi vlády, ktorá sa opatreniami na strane príjmov a výdavkov verejnej správy snaží urobiť ekonomický systém viac solidárnejším a sociálne spravodlivejším.

Menovú a kurzovú politiku a jej strednodobé ciele určuje nezávislá centrálna banka NBS. Výkon politiky realizuje konzistentne so záväzkami SR vyplývajúcimi z členstva v EÚ a so zámerom SR prijať euro 1.1.2009. Makroekonomická politika SR je preto orientovaná na včasné plnenie nutných podmienok pre kladné hodnotenie pripravenosti SR prijať euro, t. j. na splnenie všetkých Maastrichtských kritérií súčasne, a to na udržateľnej úrovni. Politika NBS je tak zameraná na plnenie kritérií v oblasti inflácie, úrokových sadzieb a počnúc dňom 28.11.2005, kedy slovenská koruna oficiálne vstúpila do režimu ERM II, aj stability výmenného kurzu.

2.2 Ekonomický vývoj a strednodobá prognóza

Po vysokom raste ekonomiky SR v roku 2006 na úrovni 8,3 % (posledných kvartáloch 9,8 %, resp. 9,6 % dosiahol rast HDP v 1. polroku 2007 opäť silnú úroveň, 9,2 %. Dokazuje to, že zrýchľovanie hospodárskeho rastu Slovenska na ročnej úrovni pokračuje a postupne odráža efekty štrukturálnych reforiem, konsolidácie verejných financií a zvyšovania konkurencieschopnosti. Reálny vývoj ekonomiky je odrazom rastu produktivity práce a konkurencieschopnosti, a preto sa pohybuje na udržateľnej úrovni, v súčasnosti približne vo výške rastu potenciálneho produktu, resp. mierne nad jeho úrovňou. Potvrďuje sa tak silný a zdravý rast ekonomiky SR s dobrým základom pre ďalšiu konsolidáciu verejných financií a realizáciu štrukturálnych reforiem.

Pohľad do štruktúry agregovaného dopytu ukazuje, že ekonomika SR je ťahaná tak domácim ako aj zahraničným dopytom. Konečná spotreba domácností rástla v 1. polroku 2007 vyšším tempom ako pred rokom, na úrovni 6,9 %. Podporovaná bola rastom reálnych miezd a zamestnanosti, ktorý pokračoval nielen vďaka tvorbe pracovných miest v domácej ekonomike, ale aj vďaka rastu počtu pracujúcich v zahraničí. Spotrebu domácností okrem toho pozitívne podporujú aj stále rastúce úvery. Na druhej strane, veľmi priaznivo sa vyvíjajúca situácia na trhu práce dáva priestor aj pre zvyšovanie miery úspor domácností. Tvorba hrubého fixného kapitálu vzrástla o 6,9 %, pričom sa dynamika v priebehu roku 2007 zmiernila.

Z hľadiska odvetvovej štruktúry bol rast HDP v 1. polroku 2007 generovaný najmä rastom pridanej hodnoty v priemyselnej výrobe, doprave, poštách a telekomunikáciách, službách stavebníctve.

Silný rast ekonomiky napomáha aj udržaniu pozitívnych trendov na trhu práce, ktorý pretrváva od roku 2004. Investičné aktivity vytvárajú nové pracovné miesta, čím zvyšujú počet pracujúcich a zároveň znižujú stále vysoký, ale klesajúci počet nezamestnaných. V prvom polroku 2007 sa zvýšil počet pracujúcich podľa metodiky VZPS o 2,5 %, kým zamestnanosť podľa ESA vzrástla o 2,1%. K celkovému rastu zamestnanosti najviac prispela zamestnanosť v súkromnom sektore, zvýšil sa aj počet podnikateľov bez zamestnancov, avšak počet zamestnancov vo verejnom sektore klesá. Rast zamestnaných vyvolal silný pokles počtu nezamestnaných (pokles o 21,1 %), čím sa miera nezamestnanosti znížila na jednu z najnižších historických úrovní 11,3 %. Priemerná mesačná mzda v národnom hospodárstve sa nominálne zvýšila o 6,9 % na úroveň 19 056 Sk. Rast reálnej mzdy (4,2 %) bol viac než bezpečne krytý rastom produktivity práce.

Na druhej strane, priaznivo sa vyvíja aj čistý zahraničný dopyt. V pozadí veľmi dobrého výsledku stojí rýchly rast exportu (20,9 %) sprevádzaný menšou dynamikou importu (15,8 %). Rast exportu pritom súvisí s nábehom výroby v nových automobilkách a pozitívnym vývojom produkcie v elektrotechnickom priemysle. Výrazné zlepšenie tovarovej bilancie oproti roku 2006 pozitívne ovplyvnilo aj vývoj na bežnom účte.

Medziročná miera inflácie sa v 1. polroku 2007 plynulo znižovala z 3,0 % v januári 2007 na 2,5 % v júni 2007. Na rozdiel od predchádzajúcich rokov totiž v januári nerástli ceny regulovaných tovarov a služieb a výrazne menší bol aj nárast cien ropy a ropných produktov na medzinárodných trhoch. Nezanedbateľným rizikom pre vývoj spotrebiteľskej inflácie CPI však naďalej ostávajú trhové služby v oblasti bývania z titulu rastu tzv. imputovaného nájomného v poslednom období (2005-2006), čo súvisí predovšetkým so zatepľovaním bytových blokov. Istým rizikom naďalej zostávajú ceny ropy a svetových energetických surovín, ale aj ceny potravín.

Spomaľujúca sa inflácia a v 1. polroku relatívne stabilizované ceny ropy (cca 65 USD/bl) umožnili, aby v marci a apríli 2007 NBS znižovala základnú úrokovú sadzbu, a to v oboch prípadoch o 0,25 p.b na konečných 4,25 %. Ďalšia zmena sadzby v roku 2007 sa neočakáva. Dlhodobé úrokové sadzby sa v súčasnosti pohybujú na úrovniach, ktoré reflektujú deklarovaný zámer prijatia eura v plánovanom termíne k 1.1.2009. Pre ich vývoj v budúcnosti bude rozhodujúci vývoj dlhodobých úrokových sadzieb v eurozóne. Priemerná úroková sadzba štátnych dlhopisov so splatnosťou 10 rokov by sa mala držať okolo úrovne 4,7 %.

Na základe aktuálneho vývoja ekonomických indikátorov ako aj domácich a vonkajších podmienok očakávame aj v strednodobom horizonte rovnovážny vývoj ekonomiky SR so stabilným ekonomickým rastom na relatívne vysokých úrovniach. Strednodobý vývoj hlavných indikátorov ekonomiky prezentuje nasledujúca tabuľka.

**PROGNÓZA VYBRANÝCH INDIKÁTOROV VÝVOJA EKONOMIKY SR PODĽA
INŠTITÚTU FINANČNEJ POLITIKY (MF SR)
SEPTEMBER 2007**

P.č.	Ukazovateľ	m.j.	Skut.			Prognóza			
			2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	HDP; v bežných cenách	mld. SK	1,355.3	1,471.1	1,636.3	1,822.5	1,988.5	2,142.2	2,289.7
2	HDP; reálny rast	%	5.4	6.0	8.3	8.8	6.8	5.8	5.0
3	Konečná spotreba domácností + NISD; reálny rast	%	4.2	7.0	6.1	6.7	6.0	4.7	4.1
4	Konečná spotreba verejnej správy (reálny rast)	%	2.0	-0.6	4.1	2.0	3.0	2.8	2.8
5	Tvorba hrubého fixného kapitálu (reálny rast)	%	5.0	17.5	7.3	8.8	8.0	6.0	5.5
6	Export tovarov a služieb (reálny rast)	%	7.9	13.8	20.7	21.1	12.8	8.9	6.8
7	Import tovarov a služieb (reálny rast)	%	8.8	16.6	17.8	17.2	11.5	8.1	6.1
8	Priem. mesačná mzda za hospodárstvo (reálny rast)	%	2.5	6.3	3.3	4.5	4.5	4.0	4.0
9	Priemerný rast zamestnanosti, podľa ESA95	%	-0.3	1.4	2.3	2.1	1.6	1.0	0.8
10	Priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	18.1	16.2	13.3	10.9	10.0	9.6	9.2
11	Inflácia - harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)	%	7.5	2.8	4.3	1.6	1.8	2.4	2.4
12	Bilancia bežného účtu (podiel na HDP)	%	-7.8	-8.6	-8.3	-4.0	-2.6	-1.9	-1.4

Zdroj: IFP MF SR, ŠÚ SR

3 Rozpracovanie záverov jarného zasadnutia Európskej rady v podmienkach SR

3.1 Politika zamestnanosti a vzdelávania

3.1.1 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie

Európska rada vo svojich záveroch z jarného zasadania (marec 2007) v oblasti zvyšovania zamestnanosti, modernizácie a posilňovania európskeho sociálneho modelu zdôraznila význam *dobrej práce a celoživotného prístupu k práci*. Oznámenie Komisie o flexiistote (jún 2007) je zamerané na identifikáciu vhodnej kombinácie politík podľa špecifických potrieb trhov práce jednotlivých členských štátov. Základnými princípmi dobrej práce sú aktívna účasť pracovníkov a rešpektovanie ich práva, rovnosť príležitostí, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a organizácia práce ústretová voči rodine. Európska rada vyzdvihla sociálny rozmer EÚ a kľúčovú úlohu sociálnych partnerov. Odporúča, aby sa viac pozornosti venovalo aktívnemu začleňovaniu, t. j. zabezpečeniu primeranej úrovne minimálnych prostriedkov pre všetkých, čo by malo byť tiež vyvážené zásadou pracovať sa opláti. Vytvorenie **Aliancie pre rodinu** má slúžiť ako platforma pre výmenu názorov a skúseností členských štátov o politikách ústretových voči rodine. Naďalej bude treba bojovať proti chudobe detí a dať všetkým deťom rovnaké príležitosti. Viac pozornosti sa má venovať mladým ľuďom, najmä pri prechode zo školy do pracovného života, ako aj starším ľuďom, nízko kvalifikovaným a ďalším znevýhodneným skupinám na trhu práce. Pripravovaná správa Komisie o zhodnotení sociálnej situácie v EÚ by mala predstavovať ďalší príspevok do diskusie o sociálnych otázkach.

Európska rada súčasne prijala **Odporúčanie o aktualizácii všeobecných usmernení hospodárskej politiky členských štátov a Spoločenstva a o vykonávaní politík zamestnanosti členských štátov na rok 2007**, z ktorých pre politiku zamestnanosti v Slovenskej republike vyplýva:

- vypracovať komplexný prístup na riešenie dlhodobej nezamestnanosti, najmä vypracovaním cieľových aktívnych politík trhu práce pre najzraniteľnejšie skupiny,
- zmenšovať rodové rozdiely v odmeňovaní práce,
- vypracovať stratégiu aktívneho starnutia s cieľom zvýšiť zamestnanosť starších pracovníkov.

V súlade s týmito odporúčaniami a závermi jarnej Rady, v kontexte lisabonskej stratégie a Národného programu reforiem SR bol vypracovaný aj nový **Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia**, ktorého hlavné ciele sú zamerané na priblíženie sa k plnej zamestnanosti (rast zamestnanosti, znižovanie nezamestnanosti) a na podporu zamestnania osôb ohrozených vylúčením z trhu práce. Opatrenia smerujú najmä na podporu programov v oblasti podpory zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti osobitne dlhodobej nezamestnanosti, podporu tvorby a udržania pracovných miest prostredníctvom adaptability pracovníkov, podnikov a podpory podnikania, podporu rastu zamestnanosti a zlepšenia zamestnatelnosti s osobitným zreteľom na vzdelanostnú spoločnosť, podporu zosúladenia rodinného a pracovného života.

Týmto smerom je orientovaný aj návrh **novely zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti** s plánovanou účinnosťou od roku 2008. Cieľom návrhu je:

- vytvoriť legislatívny rámec na realizáciu odporúčaní Európskej komisie Slovensku v rámci hodnotenia Národného programu reforiem SR vrátane systému podpory riešenia dlhodobej nezamestnanosti formou nových aktívnych opatrení a postupov na ich začleňovanie na trh práce,
- vytvoriť legislatívne podmienky na realizáciu priorít a opatrení Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia,
- reagovať na zmenenú situáciu na trhu práce, keď dopyt začína prevažovať nad ponukou a na zvýšený dopyt po kvalifikovaných pracovníkoch formou príspevkov na vzdelávanie a prípravu pre trh práce a systémom práce úradov práce, sociálnych vecí a rodiny s uchádzačmi o zamestnanie a so záujemcami o zamestnanie pri organizovaní ich vzdelávania a prípravy pre trh práce.

Navrhuje sa súbor nových aktívnych opatrení na trhu práce, ktoré predstavujú rásne opatrenia na uplatňovanie programového a projektového prístupu zameraného na predchádzanie vylúčenia z trhu práce a podporu integrácie znevýhodnených skupín do zamestnania, najmä absolventov škôl, občanov so zdravotným postihnutím, matiek s deťmi a osôb vo veku blízkom dôchodkovému veku, zníženiu regionálnych rozdielov v zamestnanosti, nezamestnanosti a produktivite práce, najmä v zaostávajúcich regiónoch s vysokou nezamestnanosťou v súlade s Programovým vyhlásením vlády.

Nástroje a opatrenia v rámci aktívnej politiky trhu práce sa novelizujú nadväzne na možnosti ich spolufinancovania zo zdrojov ESF a štátneho rozpočtu v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 z 5. júla 2006 o Európskom sociálnom fonde.

Na riešenie dlhodobej regionálnej nezamestnanosti v zmysle komplexného prístupu sa navrhuje strategické riešenie spočívajúce v :

- podpore zvýšenia zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti vrátane širšieho využívania externých dodávateľských služieb zamestnanosti na prípravu a na začleňovanie uchádzačov o zamestnanie na trh práce v zmysle kvalifikačných požiadaviek zamestnávateľov,
- lepšom a aktívnejšom zapojení regionálnej a územnej samosprávy, zamestnávateľov a ich zväzov, mimovládnych organizácií a dobrovoľníckeho sektora do poskytovania poradenstva a motivácií dlhodobo nezamestnaných osôb a mladých nezamestnaných ľudí v súvislosti so vstupom a udrzaním sa na trhu práce,
- vytvorení legislatívnych podmienok na zriaďovanie reintegračných podnikov a sociálnych podnikov právnickými osobami a fyzickými osobami na zamestnávanie znevýhodnených skupín uchádzačov o zamestnanie a na vykonávanie dobrovoľníckej činnosti znevýhodnenými skupinami uchádzačov o zamestnanie,
- zefektívnení a rozšírení nástrojov a opatrení aktívnej politiky trhu práce na podporu zvýšenia zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti s dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, mladých ľudí bez praxe a starších pracovníkov, zamestnancov s nízkymi príjmami, ktorí boli predtým nezamestnanými uchádzačmi o zamestnanie.

Relatívne mzdové rozdiely medzi ženami a mužmi v odmeňovaní zostávajú vo viacerých prípadoch naďalej vysoké. Okrem psychologických a sociálnych faktorov tu zohráva úlohu množstvo štruktúrnych nerovností, akými sú segregácia pracovného trhu, rozdiely v prístupe žien a mužov k vzdelávaniu a odbornej príprave, ale aj diskriminačné systémy hodnotenia práce (mzdové systémy) a rodové stereotypy na trhu práce a tiež nedodržovanie právnych predpisov o rovnosti v odmeňovaní. **Cieľom reorganizácie Národného inšpektorátu práce** je aj posilniť kontrolu rešpektovania rovnosti v mzdovom ohodnotení obidvoch pohlaví. **Novela Zákonníka práce** (s účinnosťou od 1. 9. 2007) spresňuje legislatívne podmienky na realizáciu zásady poskytovať ženám i mužom za rovnakú prácu ako aj za prácu, ktorej sa prisudzuje rovnaká hodnota, rovnakú odmenu. V tejto novele Zákonníka práce bolo vložené ustanovenie § 119a o povinnosti zamestnávateľa dohodnúť rovnakú mzdu za rovnakú prácu a za prácu rovnakej hodnoty s vylúčením akejkoľvek diskriminácie.

Zvýšenie zamestnanosti starších ľudí, zásady aktívneho starnutia sa implementujú v rámci osobitných politík (aktívna politika trhu práce - APTP, dôchodková politika, stratégia celoživotného vzdelávania), ktorými sa posilňuje vnímanie problematiky aktívneho starnutia.

Na rokovanie vlády SR koncom roka 2007 bude predložená národná stratégia rozvoja zamestnanosti s prognózou vývoja zamestnanosti. Výsledky analýz aj prognózy budú spracované v členení podľa pohlavia a päťročných vekových skupín z regionálneho hľadiska na úrovni SR a krajov a s cieľom reagovať vo vývoji zamestnanosti na demografický vývoj v horizonte do roku 2015 aj s dôrazom na problematiku aktívneho starnutia v oblasti zamestnanosti v kontexte pracovnoprávných vzťahov a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

3.1.2 Politika vzdelávania

Európska komisia vo svojich záveroch hodnotenia konštatuje, že Slovensko robí pokrok pri implementácii svojho národného programu reforiem. V oblasti vzdelávania je za silnú stránku reformného procesu považovaný pokrok v reforme vysokoškolského vzdelávania spolu s novými opatreniami na podporu využitia informačných a komunikačných technológií ako aj integrácia znevýhodnených detí do vzdelávacieho systému. Európska Komisia v oblasti vzdelávania Slovensku odporúča:

- nasmerovať viac zdrojov do výskumu a vývoja, inovácií a vzdelávania,
- prijať stratégiu celoživotného vzdelávania, ktorá sa zameria na potreby trhu práce a pomôže rozvoju kvalifikácie a zručností,
- uskutočniť reformu základného a stredného školstva a doplniť tak reformu vysokoškolského vzdelávania.

Vypracovaním a prijatím **nového školského zákona** by sa v období rokov 2007–2008 mala začať **realizácia reformy základného a stredného školstva**. Dôraz sa bude klásť najmä na oblasť obsahu vzdelávania tak, aby boli zabezpečené základné zručnosti a kvalita pre všetkých žiakov, budú sa riešiť obsahové zmeny v oblasti

výchovy a vzdelávania v regionálnom školstve a väčší dôraz sa bude klásť i na prípravu žiakov a študentov k upevneniu občianskych postojov a názorov, k chápaniu vzťahov medzi jednotlivcami, spoločnosťou a svetom. Výsledkom premeny tradičnej školy na modernú bude celková zmena obsahu vyučovania od memorovania informácií smerom k schopnosti ich získavať, vyhodnocovať a využívať.

Pre napĺňanie týchto cieľov bude potrebné v priebehu rokov 2007 – 2008 prijať rad koncepčných a legislatívnych dokumentov. Uznesením vlády SR č. 489 zo 6.júna.2007 bol schválený **návrh Konceptie dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike**. V rámci implementácie konceptie bude potrebné legislatívne zabezpečiť a podporiť v zákone o výchove a vzdelávaní zavedenie dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a vypracovať a vymedziť určenie nových cieľov, ktoré má navrhovaná právna úprava plniť pre právne ustanovenie štátnych vzdelávacích programov a školských vzdelávacích programov v súlade s návrhom konceptie.

V priebehu roku 2007 boli vládou SR prijaté ďalšie konceptie: **Koncepcia pedagogicko-psychologického poradenského systému a jeho implementácie do praxe** (uznesenie vlády SR č. 283/2007), **Koncepcia špeciálnopedagogického poradenstva** (uznesenie vlády SR č. 282/2007) a **Návrh konceptie v oblasti predškolskej výchovy v nadväznosti na prípravu detí na vstup do základnej školy** (uznesenie vlády SR č. 222/2007).

Vláda SR svojim uznesením č.767/2007 zo dňa 12. septembra 2007 schválila materiál **Návrh Konceptie vyučovania cudzích jazykov v základných a stredných školách**. Do konca roku 2007 bude vypracovaná **konceptia výchovy a vzdelávania národnostných menšín** a spracovaný **návrh zákona o postavení pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení**.

Slovenská republika má dlhoročnú tradíciu v rozvoji talentov detí a mládeže. V roku 2007 bude pripravená na ďalšie 7-ročné obdobie **Koncepcia štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v SR na roky 2008 – 2013**. V súlade s prijatou koncepciou bude potrebné zabezpečiť jej realizáciu podporou systematickej a koncepcnej práce s deťmi a mládežou na úrovni miest a obcí. V tejto súvislosti bude vypracovaný **zákon o finančnej podpore v oblasti neformálneho vzdelávania** v komunálnej politike ako stimulujúci prvok podpory práce s deťmi a mládežou na úrovni miest a obcí. V roku 2008 bude vypracovaný **zákon o mládeži**.

V období rokov 2007–2008 bude vypracovaná nová **konceptia vysokoškolského vzdelávania** vo forme **Dlhodobého zámeru Ministerstva školstva SR vo vzdelávacej, výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti vysokých škôl** na obdobie 5 - 10 rokov s aktívnym zapojením akademickej obce, orgánov reprezentácie vysokých škôl, verejnosti, podnikateľského a spoločenského sektoru v záujme rozvoja vedomostnej spoločnosti. Ďalej budú predložené návrhy zákonov týkajúcej sa verejných vysokých škôl a návrhy zmien štátnych súhlasov súkromných vysokých školách zamerané na zmenu ich začlenenia vrátane návrhov na zmenu začlenenia zodpovedajúcu zmene názvu. Tým sa zabezpečí systematické hodnotenie vysokých škôl pre potreby vysokých škôl, výkonu štátnej správy v oblasti vysokých škôl a verejnosti.

Cieľom novely zákona o vysokých školách je prispieť k efektívnemu fungovaniu systému vysokého školstva v súlade s dokumentmi bolonského procesu a potrebami praxe, upraví sa pôsobenie zahraničných vysokých škôl ako aj súkromných vysokých škôl, čím sa zabezpečí, že na území Slovenska budú pôsobiť len akreditované vysoké školy a zároveň sa do zákona implementuje smernica EÚ vzťahujúca sa na utečencov a študentov z tretích štátov.

V oblasti financovania sa posilní problematika **viacdrojového financovania vysokých škôl** a tvorba opatrení zameraných na motiváciu podnikateľskej sféry na investície do vzdelávania, vedy, výskumu a vývoja. Rozšíria sa podmienky pre vysokoškolské vzdelávanie, osobitne v oblastiach informatiky a informačných technológií, nanotechnológií a biotechnológií. Podporia sa možnosti zavedenia nových podporných programov vzdelávania pre vysokoškolský vzdelávací systém prostredníctvom sústavy štipendií, daňových zvýhodnení alebo úpravou mzdových podmienok ako i motiváciou a podporou vysokých škôl k zavádzaniu špecifických modulov súvisiacich najmä s malým a stredným podnikaním vo vysokoškolskom vzdelávaní.

V nadväznosti na podporu vytvárania technologických platforiem s cieľom tesnejšieho vzťahu medzi vedou, výskumom a vývojom, formovania vzájomného partnerstva medzi podnikateľskou sférou a akademickým prostredím bude vypracovaná metodika pre zriaďovanie **Centier technologického transferu**. Vo vyššej miere bude podporované **budovanie a inovácia unikátnych pracovísk výskumu a vývoja na vysokých školách**, ktoré budú jadrom budúcich centier excelentnosti v medzinárodnom meradle. Zabezpečí sa poskytovanie grantov na rozvojové projekty v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) bude sa pokračovať v projekte

implementácií inteligentných digitálnych technológií novej generácie do vzdelávania a organizácie vedecko-výskumnej práce (komunikačné prostredie VRVS - Virtual Room Videoconference System).

V znalostnej ekonomike je nevyhnutné, aby si občania neustále obnovovali, dopĺňali a rozširovali svoje vedomosti, kompetencie a zručnosti počas celého života. Uznesením vlády SR č. 382/2007 zo dňa 25.4.2007 bola vládou SR schválená **stratégia celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva**. Východiskovými materiálmi návrhu stratégie sú európske a národné strategické a koncepcné materiály, zamerané na problematiku rozvoja ľudského kapitálu ako hybného motora rozvoja celej spoločnosti. Sú to predovšetkým materiály Európskej komisie z roku 2000 Memorandum celoživotného vzdelávania, ďalej Koncepcia celoživotného vzdelávania v SR, prijatá vládou SR v roku 2004, Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, vládny program rozvoja znalostnej ekonomiky Minerva a ďalšie relevantné európske a národné strategické a koncepcné materiály, ktoré sú zamerané okrem iného aj na oblasť rozvoja ľudských zdrojov ako základného predpokladu rozvoja celej spoločnosti.

Dôležitým aspektom implementácie stratégie celoživotného vzdelávania budú tiež výstupy z projektu **Tvorba a implementácia otvoreného systému celoživotného vzdelávania v SR pre potreby trhu práce**, ktorý je financovaný z Európskeho sociálneho fondu. Výstupy z tohto projektu ako i **návrhu Európskeho kvalifikačného rámca** v oblasti inštitúcií formálneho a neformálneho vzdelávania budú využité pri spracovaní **zákona o celoživotnom vzdelávaní**.

Slovenská republika **nemá v súčasnosti vytvorený komplexný legislatívny rámec pre celoživotné vzdelávanie**, ktorý by upravoval tak realizáciu neformálneho vzdelávania ako aj uznávanie jeho výsledkov ako i výsledkov neinštitucionálneho vzdelávania vo vzťahu k existujúcim právnym normám upravujúcim formálne vzdelávanie. Tento problém bude preklenutý vypracovaním a prijatím **zákona o celoživotnom vzdelávaní**. Hlavným cieľom návrhu zákona o celoživotnom vzdelávaní bude vytvoriť predpoklady pre zabezpečenie fungovania neformálneho vzdelávania ako súčasť celoživotného vzdelávania a upraviť základné spoločenské vzťahy medzi formálnym, neformálnym a neinštitucionálnym vzdelávaním tak, aby sa zvýšila kvalita poskytovaného neformálneho vzdelávania a umožnilo sa tak uznávanie výsledkov vzdelávania vedúcich k dosiahnutiu čiastočnej alebo úplnej kvalifikácie. Prijatie zákona sa predpokladá v priebehu roka 2008.

Na zabezpečenie cieľov v politike vzdelávania je nevyhnutné skvalitniť vzdelávanie učiteľov, ktorí musia byť pripravení na neustále zmeny v potrebách vzdelávania. Keďže zmeny prebiehajú dynamicky, je nevyhnutné zabezpečiť ich ďalšie vzdelávanie. Po odbornej diskusii bol vládou SR odsúhlasený **návrh Koncepcie profesijného rozvoja učiteľov v kariérovom systéme** (uznesenie vlády SR č. 367/ 2007 z 18.4.2007). Návrh koncepcie je postavený na princípoch profesijného rozvoja učiteľa a kvality školy. Predpokladá zavedenie kariérneho systému ako súboru pravidiel potrebných pre zaradenie učiteľov do kariérnych stupňov a kariérnych pozícií. Podľa nich sa bude navrhovať aj nový systém odmeňovania učiteľa. Samotný systém kontinuálneho vzdelávania by sa mal uskutočňovať v zmysle kariérneho poriadku, ktorý umožňuje učiteľovi vybrať si niektorú z troch kariérnych ciest. Prvá cesta vedie k celoživotnému udržiavaniu štandardných učiteľských kompetencií, druhá k získaniu expertných učiteľských kompetencií a tretia k získaniu špecializovaných alebo riadiacich kompetencií učiteľov. Do júna 2008 bude vypracovaný **národný projekt ďalšieho vzdelávania učiteľov**, ktorého spustenie a realizácia sa očakáva do 30. septembra 2008.

Významnou oblasťou vzdelávania je **integrácia detí z rizikových a marginalizovaných skupín do štandardného školského prostredia**. Pozornosť sa venuje deťom zo sociálneho znevýhodnených skupín, osobitne deťom z rómskeho prostredia a žiakom so zdravotným postihnutím a to v oblasti obsahu vzdelávania, materiálneho zabezpečenia a ich uplatnenia v praxi – zamestnaní s využitím výsledkov projektov PHARE a ESF. Do konca roku 2007 sa bude vládou **inovovať koncepcia integrovaného vzdelávania rómskych detí a mládeže**, ktorá bola schválená uznesením č. 498/2004, vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania.

V záujme optimalizácie školskej integrácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami bola uznesením vlády SR č. 282 z 21. marca 2007 schválená **Koncepcia špeciálnopedagogického poradenstva**, ktorá predstavuje inováciu Koncepcie špeciálnopedagogického poradenstva z roku 1998 a 2000 a dopĺňa ju o ďalšie náležitosti, ktoré vyplynuli z požiadaviek praxe. Jej zámerom je skvalitniť proces školskej integrácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Prezентuje komplexný špeciálnopedagogický prístup k deťom s každým druhom a stupňom zdravotného postihnutia od narodenia až po ukončenie ich prípravy na povolanie. Umožňuje zefektívniť činnosť zariadení špeciálnopedagogického poradenstva a ich prepojenie na bežné a špeciálne školy. Pri plnení úloh koncepcie sa predpokladá aktívna spolupráca ministerstva školstva s rezortmi zdravotníctva a práce, sociálnych vecí a rodiny.

3.2 Mikroekonomická politika

3.2.1 Zdokonalenie agendy lepšej regulácie a vytvorenie dynamickejšieho podnikateľského prostredia

Závery jarnej Európskej rady z marca 2007 v *oblasti lepšej právnej regulácie* nadväzujú na potrebu využiť doterajšie úspechy a praktiky členských krajín v záujme posilnenia tohto významného nástroja politiky zameranej na posilnenie konkurencieschopnosti a trvalo udržateľného rastu a zamestnanosti.

Plánované opatrenie Slovenskej republiky, vyplývajúce z odporúčaní Všeobecných zásad hospodárskej politiky má zabezpečiť, aby hodnotenie dopadov legislatívy na podnikateľskú sféru (ako súčasť RIA – hodnotenia dopadov regulácie) prebiehalo v intenciách metodického materiálu *Návrh jednotnej metodiky na vypracúvanie a posudzovanie Doložky finančných, ekonomických a environmentálnych vplyvov, vplyvov na zamestnanosť a podnikateľské prostredie v časti týkajúcej sa vplyvu na hospodárenie podnikateľskej sféry vrátane vplyvu na podnikanie a zamestnanosť*. Cieľom hodnotenia dopadov právnych predpisov na podnikateľské prostredie je zabrániť príprave takých právnych predpisov, ktoré by kládli zbytočnú záťaž na podniky a mali by za následok znižovanie ich konkurencieschopnosti. Hodnotenie dopadov a osvojenie si metodiky rozhodne o implementácii regulácií až po dôslednej identifikácii všetkých potenciálnych vplyvov. Absencia možnosti diskutovať o zásadných rozhodnutiach vyvoláva nestabilitu a spôsobuje nekvalitu legislatívneho a regulačného prostredia.

Rezort hospodárstva má pripravenú metodiku použiteľnú v rámci svojej kompetencie. Pre dosiahnutie pokroku v tejto oblasti bude v októbri 2007 vytvorená pracovná skupinu pozostávajúca zo zástupcov rezortov financií, životného prostredia a rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny. Výsledkom aktivity pracovnej skupiny bude ucelený jednotný materiál *Hodnotenie dopadov regulácie*, ktorý bude vypracovaný na základe metodík všetkých štyroch rezortov (posudzovanie dopadov pripravovaných návrhov). Zámerom je zjednotiť doteraz decentralizovaný prístup k hodnoteniu dopadov zjednotiť pod ministerstvo hospodárstva a predstaviť vláde SR jednotný prístup v predmetnej oblasti.

Európska rada zdôraznila, že *zniženie administratívneho zaťaženia* je dôležitým prvkom posilnenia európskeho hospodárstva, hlavne pokiaľ ide o jeho *vplyv na malé a stredné podnikanie*. Administratívne náklady vynaložené podnikom na plnenie jeho právnych povinností spočívajúcich v poskytovaní informácií o svojej aktivite, alebo produkcii treba znížiť, preto je v samotnom záujme vlády SR prijať a implementovať systémový prístup k problematike administratívneho zaťaženia podnikateľov. *Akčný plán pre zníženie administratívnej záťaže v EÚ* poskytuje usmernenia, ako má byť informačná povinnosť identifikovaná, meraná a znižovaná. Skôr, ako bude možné na Slovensku pristúpiť k implementácii systematického úsilia zameraného na znižovanie administratívneho zaťaženia je potrebné zistiť, odkiaľ záťaž prichádza a akým spôsobom ju bude možné znížiť/odstrániť. Znižovaniu administratívneho zaťaženia predchádza jeho kvantifikácia.

Ministerstvo hospodárstva predloží do konca septembra 2007 vláde SR materiál *Agenda lepšej regulácie v Slovenskej republike a návrh Akčného programu znižovania administratívneho zaťaženia podnikania v Slovenskej republike 2007 – 2012*. Cieľom materiálu je zmeniť kultúru medzi regulátormi a regulovanými a súčasne zvýšiť kvalitu výstupov verejnej správy. Agenda lepšej regulácie znižovania administratívneho zaťaženia sa presadzuje na všetkých úrovniach štátnej správy tak, aby v roku 2008 mohla Slovenská republika predložiť relevantné informácie a jasne stanoviť reálny cieľ, o koľko percent zníži do roku 2012 administratívnu záťaž na národnej úrovni.

Na základe merania administratívnych nákladov, vykonaného v intenciách akčného plánu sa rozhodne, ktoré náklady súvisia so zbytočnými aktivitami a navrhne sa ich následné zníženie resp. odstránenie. Úspech predmetnej stratégie závisí od širokej podpory a spolupráce rezortov a inštitúcií. Zámerom akčného plánu je znížiť administratívne prekážky pre podnikateľov a zároveň priniesť značné zlepšenie pre spotrebiteľov, ktoré by sa malo prejavovať v nižších cenách. Predbežné prieskumy ukázali, že slovenskí podnikatelia aktívne vyjadrujú svoj názor na úroveň prijímanej legislatívy a podieľajú sa na vytváraní lepšieho podnikateľského prostredia. Preto úzka spolupráca s podnikateľskou sférou prispeje k zjednodušeniu implementácie vytýčených cieľov. Prioritným nástrojom pre dosiahnutie cieľa budú v celom procese konzultácie. V najbližšej dobe bude pripravená národná metodika merania administratívneho zaťaženia, rezorty koordinované ministerstvom hospodárstva v spolupráci s podnikateľskými subjektami vytvoria legislatívnu bázu, ktorá bude kvantifikovaná z hľadiska administratívneho zaťaženia.

V súlade s požiadavkami Európskej rady z marca 2007 na vytvorenie dynamickejšieho podnikateľského prostredia a smernice o službách na vnútornom trhu bola dňa 19. 4. 2006 predložená vláde SR spoločná **Koncepcia založenia siete jednotných kontaktných miest (JKM) na Slovensku** rezortov ministerstva hospodárstva a ministerstva vnútra, ktorú vláda schválila uznesením č. 324/2006. Jednotné kontaktné miesta zjednodušia prístup k službám pre slovenských ale aj zahraničných podnikateľov z členských štátov Európskej únie, ktorí majú v úmysle etablovať sa na území Slovenskej republiky.

3.2.2 Vytvorenie lepších podmienok pre inovácie a vyššie investície do vedy a výskumu

Slovenská republika je odhodlaná zlepšovať rámcové podmienky pre inovácie a mobilizovať ďalšie zdroje pre výskum, vývoj a inovácie. Doceňuje kľúčový význam špičkových ľudských zdrojov, akcelerovanie transformácie výsledkov výskumu na inovačné výrobky a služby, spoluprácu a prenos technológií medzi verejným sektorom a priemyslom v podmienkach primeranej výmeny poznatkov medzi partnermi a riešenie práva duševného vlastníctva a patentov.

V záujme **posilnenia inovácie, výskumu a vzdelávania** vláda SR dňa 13.4.2007 prijala **Návrh Inovačnej stratégie SR na roky 2007-2013** a uložila ministrom hospodárstva v spolupráci s podpredsedom vlády a ministrom školstva a ministrom výstavby a regionálneho rozvoja vypracovať **Projekt inovačnej stratégie SR na roky 2007-2013** a predložiť ho na rokovanie Komisie pre vedomostnú spoločnosť a následne na rokovanie vlády SR. Cieľom stratégie je vytvoriť národný inovačný systém, ktorý bude obsahovať i regionálne inovačné štruktúry (inkubátory, inovačné centrá, schémy, poradenské centrá a ďalšie elementy), ktoré vytvoria základnú štruktúru smerujúcu k trvalej udržateľnosti rozvoja Slovenskej republiky na báze znalostí. Prírastok hrubého domáceho produktu by mal byť v cieľovom roku 2013 zabezpečený inováciami vo výške 25 % (v súčasnej dobe sa podieľajú na prírastku hrubého domáceho produktu asi 8 %). Predpokladá sa, že viac ako 50 % podnikov priemyslu a služieb, najmä malých a stredných podnikov, bude mať inovatívny charakter, zlepši sa ich konkurencieschopnosť a vyše 5 % námetov na podnikové inovácie bude pochádzať zo zdrojov vysokoškolského výskumu, rezortného výskumu a Slovenskej akadémie vied (v súčasnosti je podiel námetov na inovácie z univerzitného a akademického prostredia menší ako 1 %). Z uvedeného je zrejmé, že nové opatrenia v rámci priority veda, výskum a inovácie smerujú predovšetkým do účinnej podpory podnikateľských aktivít v oblasti vývoja a inovácií so zvláštnym dôrazom na zvyšovanie účasti malého a stredného podnikania.

Rozhodnutím ministra hospodárstva SR nebude vytvorená nová agentúra na podporu rozvoja inovácií, ale v súčasnosti prebieha transformácia existujúcej agentúry SEA (Slovenská energetická agentúra) na **SIEA - Slovenská inovačná a energetická agentúra**, čím sa zabezpečí základný predpoklad pre vytvorenie strešného orgánu pre podporu a rozvoj inovácií. V oblasti implementácie stratégie inovačnej politiky Európskej únie Ministerstvo hospodárstva SR na základe plánu úloh vlády SR na rok 2007 predloží na rokovanie vlády SR do 31.10.2007 **„Inovačnú politiku SR na roky 2008 – 2010“**, v ktorej budú rozpracované úlohy definované v dokumente Európskej komisie s prihliadnutím na národné špecifiká Slovenskej republiky. Ďalšie úlohy v oblasti inovácií vyplývajúce z Národného programu reforiem SR sú v štádiu riešenia. Na prípravu **Návrhu zákona o inováciách** je vytvorená expertná skupina pozostávajúca z odborníkov zo súkromného aj štátneho sektora, ako aj zo zástupcov vedeckej a akademickej obce. Plánovaný termín dokončenia právnej normy je koniec tretieho štvrtroka 2007.

V záujme mobilizácie ďalších zdrojov pre výskum a vývoj vláda SR svojim uznesením č.766/2007 zo dňa 12. septembra 2007 schválila materiál **Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015**, v ktorom sú navrhnuté ďalšie ciele a zámery v oblasti podpory investovania do výskumu a vývoja. Ciele a zámery sa týkajú výdavkov štátneho rozpočtu (v zámere je zakotvený každoročný nárast výdavkov na výskum a vývoj tak, aby bol splnený stanovený cieľ) a stimulovania podnikateľského sektora k zvyšovaniu investícií do výskumu a vývoja. Slovenská republika bude podporovať slovenské subjekty výskumu a vývoja z prostriedkov štrukturálnych fondov a bude sledovať ich maximálne využitie.

Úlohou Slovenskej republiky v oblasti vedy a techniky je **presmerovať výdavky štátneho rozpočtu** tak, aby sa objem výdavkov na výskum a vývoj každoročne zvyšoval. Táto úloha, zdôraznená aj v odporúčaniach Európskej komisie, má podporu aj v Programovom vyhlásení vlády SR, čím sú dané záruky pre jej splnenie. Slovenská republika vychádzajúc zo svojich špecifických podmienok modifikovala zámer Európskej únie dosiahnuť v roku 2010 výdavky spoločenstva na výskum a vývoj vo výške 3 % HDP. V Programovom vyhlásení vlády SR sa vláda SR zaviazala každoročne zvyšovať výdavky na výskum a vývoj takým tempom, aby v roku 2010 dosiahli úroveň **0,8 % HDP**.

V Dlhodobom zámere štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015 sa osobitná pozornosť venuje aj **oblasti ľudských zdrojov pre výskum a vývoj**. Disponibilné ľudské zdroje sú základným predpokladom rozvoja vedy a techniky, sú nevyhnutným predpokladom pre zvýšenie konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky a rýchlejšiu modernizáciu celej spoločnosti. V konečnom dôsledku sú nevyhnutnou podmienkou pre úspešný rozvoj vedomostnej spoločnosti v plnom rozsahu. Preto je dôležité vytvoriť otvorený a udržateľný európsky trh práce a zabezpečiť dostačujúce a vysokovzdelané ľudské zdroje vo výskume a vývoji.

Okrem rozvoja slovenského vzdelávacieho systému je v dlhodobom zámere osobitná pozornosť venovaná aj podpore zapojenia slovenských organizácií výskumu a vývoji do systému študijných, výskumných a inovačných činností Európskeho technologického inštitútu.

V záujme zabezpečenia dostatočného počtu kvalifikovaných ľudských zdrojov v systéme vedy a techniky Dlhodobý záměr štátnej vednej a technickej politiky prezentuje cieľ zvýšiť záujem mladých ľudí o prácu vo výskume a vývoji. Tento cieľ si vyžaduje sústrediť pozornosť talentovaných žiakov na túto oblasť už vo výchove a vzdelávaní na základnej škole, pokračovať v motivácii na všetkých typoch stredných škôl, vysokých škôl a zabezpečiť zamestnancom výskumu a vývoja celoživotné vzdelávanie. Preto vo vzdelávaní a príprave na profesionálnu kariéru vo výskume a vývoji bude kladený dôraz na rozvoj regionálneho školstva s cieľom zatraktívniť a sprístupniť vedu a techniku žiakom a stimulovať ich pre pôsobenie v tejto oblasti.

Ďalším cieľom v oblasti ľudských zdrojov bude zvýšiť motiváciu zamestnancov výskumu a vývoja pôsobiacich v zahraničí vrátiť sa späť na Slovensko a pracovať v slovenských organizáciách výskumu a vývoja. Preto je dôležité vytvoriť **system reintegrácie**, ktorý bude pomáhať mladým výskumným pracovníkom, vracajúcim sa zo sťahových pobytov v zahraničí, umiestniť sa v slovenských organizáciách výskumu a vývoja.

Ďalším zámerom prezentovaným v dlhodobom zámere je zabezpečiť permanentný kvalifikačný odborný rast zamestnancov výskumu a vývoja, čo vyžaduje vytvoriť **system zvyšovania kvalifikácie zamestnancov výskumu a vývoja** s cieľom dosiahnuť predpísané kvalifikačné stupne.

Záměr podporovať mobilitu slovenských zamestnancov výskumu a vývoja v rámci EÚ a aj v rámci sektorov výskumu a vývoja prostredníctvom zavedenia nových informačných prostriedkov o mobilitách ponúkaných pre zamestnancov výskumu a vývoja na národnej úrovni sa bude realizovať aj zavedením **centrálneho informačného portálu pre vedu** do používania.

V oblasti **medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce** vláda SR schválila program Agentúry na podporu výskumu a vývoja pod názvom **Podpora prípravy projektov 7.rámcového programu výskumu a vývoja**, ktorého cieľom je podporovať medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu a uľahčiť čerpanie finančných zdrojov EÚ na výskum a vývoj.

Zásadným odporúčaním EK je skompletizovať rozvoj koherentnej národnej výskumno-vývojovej stratégie.

Ministerstvo školstva realizuje túto úlohu prípravou zásad návrhu zákona č.172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a následnou prípravou novelizácie návrhu zákona č.172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja. Zásady návrhu zákona o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja boli schválené v porade vedenia ministerstva školstva dňa 30. augusta 2007 a budú predložené na rokovanie Rady vlády SR pre vedu a techniku a následne na prerokovanie vo vláde SR v septembri 2007. Na základe schválených zásad návrhu zákona o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja bude vypracovaný návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja. Predložením návrhu novelizácie zákona č.172/2005 Z. z. na rokovanie vlády SR a Národnej rady SR a jeho schválením bude odporúčanie splnené. Predpokladaný termín predloženia návrhu novelizácie zákona na prerokovanie vo vláde SR je november 2007. V marci 2008 by mal byť predložený na prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky.

3.2.3 Informatizácia spoločnosti

Európska komisia odporúča, aby Slovenská republika sa v ďalšom období sústredila v oblasti informatizácie spoločnosti na zvýšenie úsilia v rozvoji infraštruktúry IKT predovšetkým v oblasti širokopásmového rozmiestnenia internetu.

Dokumenty a legislatívne opatrenia, ktoré Slovenská republika v tejto oblasti prijme, budú nadväzovať na **Stratégiu informatizácie spoločnosti Slovenska**, ktorá bola schválená v roku 2004 a sústreďuje sa na zavádzanie moderných, konkurencieschopných, verejných e-služieb, vytváranie a sprístupňovanie užitočného

digitálneho obsahu a v neposlednom rade na rozvoj infraštruktúry IKT a na **Cestovnú mapu zavádzania služieb e-Government**, ktorá bola schválená v roku 2005.

Ide najmä o:

- **Stratégiu e-Governmentu Slovenskej republiky**, ktorej cieľom je vybudovanie modernej verejnej správy, ktorá efektívne plní svoje úlohy, je transparentná a zároveň minimálne zaťažuje občanov a podnikateľov.
- **Národnú koncepciu informatizácie verejnej správy**, ktorá bude vychádzať z vízie prezentovanej programovým vyhlásením vlády, v ktorom sa vláda zaviazala modernizovať verejnú správu jej ekonomizáciou a informatizáciou s cieľom uľahčiť život občanom i právnickým osobám. Národná koncepcia informatizácie verejnej správy vyústí do vytvorenia štúdie realizovateľnosti, ktorá identifikuje sadu projektov informačných systémov, zafinancuje architektúru právneho rámca a potrebný rozsah zmien v súčasných zákonoch.
- **Zákon o elektronickej verejnej správe a o registroch verejnej správy**, od ktorého sa očakáva vytvorenie rámca a definovanie podmienok pre všeobecný elektronický prístup k základným verejným službám s navzájom prepojenými registrami verejnej správy a umožnenie úplnej elektronickej výmeny údajov medzi občanmi, verejným a súkromným sektorom.
- **Cestovnú mapu zavádzania elektronických služieb pre samosprávy**, ktorá má zabezpečiť riadenie verejných služieb na centrálnej úrovni, kde doteraz absentuje prepojenie regionálnych centrálnych informačných systémov.
- **Štúdiu uskutočniteľnosti projektov rozvoja širokopásmového internetu**, ktorá sa bude venovať priamo mape rozmiestnenia lokálnych sietí širokopásmového internetu a jeho využitiu v regiónoch SR.
- **Stratégia pre informačnú bezpečnosť**, cieľom dokumentu je vytvoriť jednotnú platformu budovania informačnej spoločnosti postavenú na právnych základoch so zabezpečením ochrany a dôveryhodnosti digitálneho prostredia na Slovensku. Základné princípy vychádzajú zo Stratégie pre bezpečnú informačnú spoločnosť vydanéj EÚ z roku 2006, a z ďalších strategických dokumentov.

Oblasť **rozvoja širokopásmového internetu** bude podporená najmä prostredníctvom **Operačného programu Informatizácia spoločnosti** (OPIS) na roky 2007-2013. V rámci **priority – Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu** budú projekty zamerané na podporu rozvoja metropolitných optických sietí, sietí regionálneho a lokálneho významu v oblastiach neatraktívnych pre komerčných prevádzkovateľov.

3.2.4 Kvalitná fyzická infraštruktúra a služby v sieťových odvetviach

Hlavným cieľom MDPT SR je realizovať takú dopravnú, telekomunikačnú a poštovú politiku, ktorá zvýši konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky, zabezpečí sociálny rozvoj spoločnosti a umožní odstraňovanie regionálnych disparít. Tento zámer zároveň podporuje dosiahnutie cieľov národnej lisabonskej stratégie a je primeraný významu, aký sa na úrovni EÚ začína tomuto sektoru pripisovať. Realizácia cieľov dopravnej politiky SR je založená na troch prioritách:

- zabezpečiť modernizáciu a rozvoj dopravnej infraštruktúry,
- zvýšiť konkurenčné prostredie v oblasti dopravy, pošt a telekomunikácií,
- zvýšiť bezpečnosť a zabezpečiť sociálne, ekologicky prijateľné a bezpečné podmienky dopravy.

Tieto priority vychádzajú z tézy, že rozvinutá a po technickej i kvalitatívnej stránke vyhovujúca dopravná infraštruktúra je základným predpokladom fungovania ekonomiky každého štátu. Dostupnosť regiónov k transeurópskym dopravným sieťam a dostatočná úroveň vybavenosti územia vnútroštátnymi dopravnými koridorami priamo pôsobí na rozvoj ekonomických aktivít štátu a napomáha aj pri odstraňovaní regionálnych disparít medzi jednotlivými regiónmi. Jednou zo základných úloh rezortu je preto zabezpečiť proporcionálny rozvoj dopravnej infraštruktúry.

V nasledujúcom programovom období 2007-2013 je stratégia zameraná na výstavbu a modernizáciu dopravnej infraštruktúry v schválených trasách multimodálnych koridorov (sieť TEN-T) a na podporu dobudovania nadradenej dopravnej infraštruktúry medzinárodného významu, za účelom napojenia infraštruktúry SR na európsku dopravnú sieť, ako aj za účelom zvyšovania dostupnosti regiónov SR a bude sa realizovať prostredníctvom Operačného programu Doprava (OPD) 2007 – 2013. Stratégia OPD je tvorená hierarchickou štruktúrou pozostávajúcou z globálneho cieľa, štyroch špecifických cieľov a 7 prioritných osí. Globálny cieľ je definovaný ako podpora trvalo udržateľnej mobility prostredníctvom rozvoja dopravnej infraštruktúry a rozvoja verejnej osobnej dopravy. Tento cieľ sa dosiahne pomocou sústavy špecifických cieľov ako modernizácia

a rozvoj železničnej infraštruktúry, modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry, modernizácia a rozvoj intermodálnej infraštruktúry a rozvoj verejnej osobnej dopravy.

Prioritou dopravnej politiky je **urýchliť tempo výstavby diaľnic a rýchlostných ciest** predovšetkým zabezpečením dostatočných zdrojov na ich financovanie, zefektívnením využívania týchto zdrojov a urýchlením prípravy výstavby diaľnic a ciest. V oblasti rozvoja diaľničnej siete budú investície smerovať predovšetkým do výstavby nových úsekov diaľnic D1 a D3, t. j. úsekov vedúcich k ďalšiemu rozširovaniu diaľničnej siete v smere na východ a sever krajiny. V oblasti rýchlostných ciest sa bude preferovať výstavba úsekov ciest R1, R2 a R4. Trasovanie úsekov je smerované tak, aby sa obchádzali chránené územia, zdroje pitnej vody, vtáčie územia. Všetky projekty budú posudzované z pohľadu vplyvov na životné prostredie EIA. Skvalitnením cestnej infraštruktúry sa zvýši priepustnosť, odstránia sa kongescie, čo bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie.

Ďalšie investície do infraštruktúry si vyžiada zavedenie elektronického systému vyberania mýta na diaľniciach, rýchlostných cestách a na vybraných cestách I. triedy v roku 2009. Tento systém okrem investícií podporí aj environmentálne prijateľnejšie druhy dopravy a prispieje k zníženiu nepriaznivých vplyvov dopravy na životné prostredie. Tieto zámery sa rozvíjajú aj na základe predpokladu, že sa do výstavby zapojí aj súkromný kapitál v systéme verejno-súkromného partnerstva.

Potreba budovania infraštruktúry intermodálnej prepravy vyplýva okrem záverov a opatrení v Bielej knihe „Európska dopravná politika do roku 2010: Čas rozhodnúť“ aj zo záväzkov SR skvalitňovať železničné trate a súvisiace objekty vrátane intermodálnych terminálov na hlavných paneurópskych dopravných koridoroch, ktoré vyplývajú z Európskej dohody o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy a príslušných objektov (AGTC).

Základným cieľom budovania a modernizácie **železničnej infraštruktúry** je jej zapojenie do transeurópskych dopravných sietí a zvýšenie podielu železničnej dopravy (osobnej a nákladnej) na trhu. V období 2007-2008 budú paralelne realizované projekty programového obdobia 2004-2006 a nového programového obdobia 2007-2013.

Projekty modernizácie železničnej dopravnej infraštruktúry OPD budú realizované na tých tratiach zaradených do siete TEN-T, ktoré majú rozhodujúci význam pre ekonomiku a mobilitu SR a Spoločenstva. Rozhodnutím č. 884/2004/ES bol stanovený zoznam 30 projektov, ktoré majú rozhodujúci význam pre Spoločenstvo ako celok, pričom SR sa priamo dotýkajú dva prioritné projekty pre oblasť železničnej infraštruktúry. Sú to projekty č. 17 a 23, ktoré budú OPD primárne podporované. Modernizáciu železničných tratí siete TEN-T budú dosiahnuté parametre, ktoré zodpovedajú požiadavkám štandardov EÚ a medzinárodným dohodám (AGC¹ a AGTC).

Stratégia modernizácie koridoru č. Va (prioritný projekt č. 23) v súčasnom programovom období (KF) nadväzuje na predvstupovú pomoc (ISPA) a programové obdobie 2004-2006 (KF) a je naplánovaná tak, aby došlo k zmodernizovaniu uceleného úseku Bratislava – Žilina v dĺžke cca 200 km. Z tohto dôvodu sú intervencie v zásobníku projektov sústredené na západnom a strednom Slovensku ako spojnica a teda nutná podmienka napojenia menej rozvinutých regiónov na rozvinuté oblasti, susedné členské štáty EÚ a sieť TEN-T. Prevádzkovaním tohto úseku rýchlou až 160 km/h sa významne zníži cestovný čas v osobnej a čas jazdy v nákladnej doprave, čím sa z časového hľadiska zlepší aj prepojenie regiónov v smere sever – juh a západ – východ.

V synergii s modernizáciou VI koridoru (prioritný projekt č. 23) a prepojením koridorov na území mesta Bratislavy (prioritný projekt č. 17) sa dosiahne významný prínos pre rozvoj a zlepšenie postavenia medzinárodnej ako aj celoštátnej železničnej dopravy. Prioritný projekt č. 23 významne prispieje v celoeurópskom meradle k celkovej stratégii prilákania ekonomických aktivít a efektívnosti dopravného systému pozdĺž osi a podporí presun tovarových tokov na železničnú dopravu.

Ďalšie dôležité projekty železničnej dopravy, ktorých cieľom je zabezpečiť **rozvoj fixnej infraštruktúry železničnej dopravy**, t. j. tratí a staníc, sú zamerané na zlepšenie technického stavu železničnej infraštruktúry modernizáciou staníc, na zvýšenie rýchlosti služieb, na zdokonalenie bezpečnosti a spoľahlivosti a na zníženie vplyvov na životné prostredie. Modernizácia zároveň vytvorí predpoklad zvýšeného využitia nákladnej a osobnej železničnej dopravy. Realizácia projektov zameraných na dosiahnutie skrátenia času prepravy bude mať priaznivý dopad na zamestnanosť v regiónoch.

Stratégia verejnej osobnej dopravy je zameraná najmä na integráciu verejnej železničnej osobnej mestskej, prímestskej, regionálnej a medziregionálnej dopravy, jej preferenciu v rámci integrovaných dopravných systémov

¹ Európska dohoda o medzinárodných železničných magistrálach

na úrovni miest a regiónov a jej vzájomnú koordináciu s nadregionálnou, celoštátnou a cezhraničnou železničnou osobnou dopravou.

Program je navrhnutý tak, aby sa dosiahol globálny cieľ - podpora trvalo udržateľnej mobility prostredníctvom rozvoja dopravnej infraštruktúry a rozvoja verejnej osobnej dopravy. Tento cieľ sa dosiahne pomocou sústavy špecifických cieľov ako modernizácia a rozvoj železničnej infraštruktúry, modernizácia a rozvoj cestnej infraštruktúry, modernizácia a rozvoj intermodálnej infraštruktúry a rozvoj verejnej osobnej dopravy.

V oblasti **elektronických komunikácií** bude v najbližšom období dôležité zamerať sa na ďalší rozvoj súťaže na trhu, a to nadväzne na proces uvoľnenia účastníckych vedení, a na podporu rastu nových technológií, hlavne pre oblasť digitálneho vysielania a širokopásmového prístupu.

V oblasti **digitálneho TV a rozhlasového vysielania** je potrebné dosiahnuť dynamické naštartovanie procesu prechodu z analógového na digitálne TV vysielanie tak, aby na čo najkratší čas bola obmedzená finančne náročná paralelná analógovo-digitálna prevádzka TV vysielania. Cieľom je ukončiť analógové vysielanie najneskôr do 31. 12. 2012 v súlade s požiadavkami Európskej komisie.

V oblasti širokopásmového prístupu je potrebné sústrediť sa na jeho ďalší rozvoj, a to podporovaním rozvoja súťaže, hospodárnym využívaním frekvenčného spektra a budovaním rýchlostných širokopásmových sietí aj vo vidieckych regiónoch.

Slovensko je zapojené aj do prvého európskeho vesmírneho programu **Galileo** pre svetovú radionavigačnú a lokalizačnú družicovú infraštruktúru na civilné účely. Otázkami bezpečnosti celého systému Galileo sa za SR zaoberá Národný bezpečnostný úrad. NBÚ zastupuje SR v Bezpečnostnom výbore Galileo, ako aj vo Výbore pre ochranu a bezpečnosť systému. Na expertnej úrovni sa SR prostredníctvom zástupcu NBÚ zúčastňuje rokovaní pracovnej skupiny pre ochranu utajovaných skutočností. Na úrovni ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií pracuje medzirezortná komisia pre koordináciu na zabezpečenie podpory, poskytovania a používania systému Galileo a príslušných aplikácií. Komisia prerokováva i zásadné otázky koordinácie postupu a účasti SR na tomto projekte. MDPT SR zastupuje SR v správnej rade Európskeho úradu pre dohľad nad GNSS a v pracovnej skupine Rady EÚ Intermodálne otázky a siete.

V súlade so stratégiou EÚ sa SR pripravuje na úplnú liberalizáciu poštových služieb, čo by mohlo priniesť zvýšenie kvality poštových služieb v dôsledku zvýšenej konkurencie v tejto oblasti. V roku 2007 pokračuje príprava na úplné otvorenie trhu s poštovými službami. Prebiehajú rokovania spojené s procesom schvaľovania návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/67/ES, týkajúca sa úplného dokončenia vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva, a to v rámci Európskeho parlamentu ako aj Európskej rady. V roku 2008 bude ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií pripravovať regulačný model, na základe ktorého bude po schválení zabezpečovaná transpozícia uvedenej smernice.

3.2.5 Rozvoj udržateľnej integrovanej európskej energetickej politiky

Slovenská republika uvítala detailné rozpracovanie návrhov opatrení energetickej politiky Európskej únie. V intenciách záverov jarného zasadnutia Európskej rady z marca 2007 sa zúčastňuje na tvorbe budúcej **Európskej energetickej politiky**, spolupracuje s ostatnými členskými štátmi a aktívne prezentuje svoje stanoviská na zasadnutiach Pracovnej skupiny pre energetiku a Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku. Slovenská republika podporuje prioritné oblasti, potvrdené jarným zasadnutím Európskej rady, osobitne požiadavku na vytvorenie energetickej politiky pre Európu, ktorá zabezpečí vyvážené plnenie troch cieľov: **energetickej bezpečnosti, konkurencieschopnosti a trvalej udržateľnosti v oblasti životného prostredia**, ako aj **zdôraznenie potreby rozvoja obnoviteľných zdrojov energie**. Akčný plán v prílohe I. záverov Európskej rady je zameraný na podporu aktivít na vnútornom trhu s plynom a elektrickou energiou, bezpečnosť dodávok, medzinárodná energetická politika, energetická efektívnosť a energie z obnoviteľných zdrojov a energetické technológie.

Oblasť vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou bola transponovaná a implementovaná do platných právnych predpisov SR. Vytvorením **Rady pre reguláciu** bolo posilnené postavenie národného regulátora. Slovenská republika podporuje spoluprácu národných regulátorov, intenzívne rokuje so susednými krajinami o možnostiach importu elektriny, čím prispieva k posilňovaniu reálneho fungovaniu regionálneho trhu s elektrinou a cezhraničnej spolupráca. Slovenská republika sa pridala ku skupine krajín, ktoré v rámci pripravovaného tretieho liberalizačného balíka **nepodporujú návrh na vlastnícke oddelenie**.

Ďalší rozvoj odvetví plynárenstva a elektroenergetiky bude detailne rozpracovaný v **Stratégii energetickej bezpečnosti SR**, ktorý bude predložený na rokovanie vlády SR na jeseň 2007. V materiáli budú podrobne

rozpracované strategické opatrenia pre jednotlivé subsektory energetiky s výhľadom do roku 2030. Okrem plynárenstva a elektroenergetiky budú v stratégii rozpracované aj ďalšie časti akčného plánu pre energetiku (bezpečnosť, výskum a vývoj, medzinárodnej politike, energia z obnoviteľných zdrojov a efektívnosť). Opatrenia v časti Energetická efektívnosť a energia z obnoviteľných zdrojov, boli zapracované do strategických dokumentov - **Stratégie vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR** (schválenej vládou SR 25. apríla 2007) a **Koncepcie energetickej efektívnosti SR** (schválené vládou SR 4. júla 2007), pričom pri tvorbe oboch dokumentov bol akčný plán použitý ako jedno z východísk.

3.2.6 Rozvoj udržateľnej integrovanej európskej environmentálnej politiky

Trvalo udržateľný rozvoj patrí k základným cieľom EÚ, ktorým sa riadia všetky jej politiky a činnosti. Podporuje okrem dynamického hospodárstva s plnou zamestnanosťou, vysokej úrovne výchovy, vzdelávania, ochrany zdravia, sociálnej a územnej celistvosti, vysokú úroveň ochrany životného prostredia. Rešpektovanie trvalo udržateľného rozvoja prelína všetkými strategickými cieľmi Slovenskej republiky sústredenými na zvyšovanie zamestnanosti, konkurencieschopnosti a výkonnosti slovenskej ekonomiky z jej regiónov.

Globálnym cieľom environmentálnej politiky SR je zlepšiť stav životného prostredia, dosiahnuť racionálnejšie využívanie zdrojov a posilniť efektívnosť environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja v súlade so zámermi EÚ v tejto oblasti. Základným predpokladom pre dosiahnutie týchto cieľov je dobudovanie a skvalitnenie environmentálnej infraštruktúry.

Jarné zasadnutie Európskej rady vytýčilo v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia tri priority: **ochrana klímy, biodiverzita a odpady (vrátane starých environmentálnych záťaží)**.

Slovensko rovnako ako EÚ považuje **zmenu klímy** za jednu zo svojich environmentálnych priorít a v záujme splnenia záväzku, vyplývajúceho z Kjótskeho protokolu, transponovala Smernicu EP a R č. 2009/87/ES o obchodovaní s emisnými kvótami skleníkových plynov v spoločenstve do národnej legislatívy zákonom č. 572/2004 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami, na základe ktorého prideluje emisné kvóty prostredníctvom **Národného alokačného plánu**.

Podiel SR na globálnej antropogénnej emisii skleníkových plynov tvorí zhruba 0,2 %. Ročná emisia CO₂, pripadajúca na jedného obyvateľa, sa v súčasnosti pohybuje na úrovni 7,7 t/rok a zaraďuje SR medzi štáty s najvyššími mernými emisiami v Európe. Celkové emisie skleníkových plynov, vyjadrené ako ekvivalenty CO₂, klesli oproti základnému roku 1990 o takmer 33 %, takže sa predpokladá, že pri uplatňovaní vhodných opatrení bude zabezpečené splnenie požiadaviek Kjótskeho protokolu.

Očakávaná dynamika ekonomického rastu však vyvolá ďalšie výrazné zvyšovanie emisií CO₂, pričom pre ďalšie znižovanie tvorby emisií v rámci aktuálneho strategického cieľa Európskej únie - zníženie o 20 % do roku 2020 v porovnaní s úrovňou v roku 1990 - bude musieť Slovenská republika definovať a využiť širší rámec opatrení na obmedzenie produkcie emisií CO₂ a oblastí pre implementáciu týchto opatrení. S ohľadom na to je potrebné zároveň s opatreniami na zlepšenie kvality ovzdušia podporiť aj opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov.

V súvislosti so záväzkami v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a zároveň aj so záväzkami v oblasti zlepšovania kvality ovzdušia, budú podporované aktivity, smerujúce k znižovaniu emisií skleníkových plynov a zároveň k znižovaniu emisií základných a ostatných znečisťujúcich látok v ovzduší, najmä tuhých znečisťujúcich látok (PM₁₀, PM_{2,5}), SO₂, NO_x, benzén, VOC, NH₃, ťažkých kovov a PAH).

Pretože najvýznamnejším zdrojom emisií skleníkových plynov je spaľovanie fosílnych palív, účinným spôsobom znižovania emisií skleníkových plynov je využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Vzhľadom na to, že vo väčšine prípadov ním spolu so znižovaním emisií skleníkových plynov dochádza zároveň k znižovaniu emisií základných znečisťujúcich látok, podpora uvedenej aktivity patrí z hľadiska životného prostredia k prioritám. Jej realizáciou bude lepšie a účinnejšie dosiahnutý výsledný pozitívny environmentálny dopad.

Z dôvodu, že zdroje na výrobu tepla (spaľovacie procesy v teplárňach) vrátane malých zdrojov (domácností) majú vzhľadom na ich rozšírenosť a distribúciu výrazný vplyv na produkciu emisií skleníkových plynov, je v záujme zabezpečenia ochrany ovzdušia a predchádzania nepriaznivým vplyvom klimatických zmien potrebné zamerať sa práve na oblasť výroby tepla, a to zmenou palivovej základne v prospech menej uhlíkatých palív a obnoviteľných zdrojov energie (biomasa, slnečná energia, geotermálna energia). Podporované budú tiež projekty na inštaláciu tepelných čerpadiel za účelom náhrady produkcie tepla a teplej vody z neobnoviteľných zdrojov.

3.3 Posilnenie vnútorného trhu a európskej konkurencieschopnosti

Slovenská republika pripravuje v oblasti vnútorného trhu transpozíciu **smernice EP a Rady č. 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu**, ktorá nadobudla účinnosť dňa 28. decembra 2006. Smernicu majú členské štáty transponovať do svojej národnej legislatívy do roku 2009. Slovensko spracovalo skríning národnej legislatívy a prehodnotilo možné bariéry pri poskytovaní služieb, ktoré sú v rozpore s požiadavkami vyplývajúcimi zo smernice o službách na vnútornom trhu. Smernica bude do slovenského právneho poriadku transponovaná prostredníctvom rámcového zákona o službách a novelizáciou ďalších zákonov.

Prioritou spoločnej obchodnej politiky EÚ zostáva **princíp multilateralizmu - WTO musí zostať v centre medzinárodných snáh o liberalizáciu obchodu**. Preto je potrebné obnoviť a úspešne zavŕšiť mnohostranné rokovania WTO v rámci tzv. „Rozvojovej agendy z Dohy (DDA)“. Slovensko podporuje ponechanie termínu pre dokončenie negociácií v rámci Doha. Paralelne s multilaterálnymi pravidlami WTO sú v obchodnej politike potrebné ďalšie mechanizmy pre zabezpečenie konkurencieschopnosti a oprávnených záujmov našich firiem, ktoré sa budú uplatňovať najmä voči našim najväčším obchodným partnerom. Tieto mechanizmy by sa mali týkať predovšetkým odstraňovania obchodných prekážok, vynútiteľnosti práv duševného vlastníctva, verejného obstarávania, investícií a domácich podpôr. Kľúčovým nástrojom týchto snažení by mali byť dohody o voľnom obchode, ktoré sú kompatibilné s pravidlami WTO. V tejto súvislosti Slovensko podporuje skoré začatie rokovaní o dohodách o voľnom obchode s krajinami ASEAN-u, Indiou a Južnou Kóreou a po pristúpení do WTO aj s Ruskom a Ukrajinou. Zároveň je potrebné prehľbovať liberalizáciu obchodu s tými krajinami, s ktorými už EÚ uzavrela preferenčné obchodné dohody.

4 Celkové vyhodnotenie plnenia opatrení národnej lisabonskej stratégie SR od začiatku programového obdobia Národného programu reforiem SR

4.1 Politika zamestnanosti

4.1.1 Zamestnanosť

Vysoký ekonomický rast SR akceleruje aj rast zamestnanosti obyvateľstva SR, ktorý sa v roku 2006 zrýchlil na 3,8 % , na území SR o 2,2 % , keď v zahraničí pracovalo takmer 160 tis. osôb, čo bolo o štvrtinu viac ako v roku 2005. V roku 2007 sa rast zamestnanosti mierne spomalil (oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka v 1. štvrťroku vzrástla zamestnanosť o 3,1 % , v 2. štvrťroku o 1,9 % a počet pracujúcich v zahraničí sa zvýšil na 174 tis. osôb). Nezamestnanosť značne poklesla najmä v druhej polovici roku 2006, keď miera evidovanej nezamestnanosti zaznamenala historicky najnižšie hodnoty a prvýkrát od roku 1997 poklesla pod hranicu 10 %. Tento trend pokračuje aj v roku 2007, v auguste dosiahla miera evidovanej nezamestnanosti 8,2 %, čo je medziročne o 1,7 percentuálneho bodu menej. Podľa medzinárodnej metodiky miera nezamestnanosti klesla ku koncu roku 2006 na 12,0 %, pričom priemerná miera nezamestnanosti za rok 2006 bola 13,3 %. Miera nezamestnanosti v druhom štvrťroku 2007 klesla na úroveň 11,1 %. Dlhodobá nezamestnanosť sa naďalej udržiava na vysokej úrovni. Pretrvávajú aj výrazné rozdiely v dosiahnutých mesačných mzdách žien, ktoré v roku 2006 boli o 27 % nižšie ako u mužov. Reálne mzdy v roku 2006 vzrástli o 3,3 %, čo je o polovicu menej ako v roku 2005. V 2. štvrťroku 2007 vzrástli reálne mzdy o 4,1 % (4,0 % v 2. štvrťroku 2006). Vysoké tempo rastu produktivity práce v období 2000 až 2006 sprevádzala relatívne nízka miera rastu zamestnanosti a tento trend pokračuje aj v roku 2007.

Nadväzne na rast zamestnanosti sa zvyšovala aj celková miera zamestnanosti osôb vo veku 15 - 64 rokov, ktorá dosahovala priemernú úroveň 59,4 % a medziročne sa zvýšila o 1,7 percentuálneho bodu. Miera zamestnanosti sa zvýšila tak u mužov, ako i u žien. Miera zamestnanosti 15 - 64 ročných v 2. štvrťroku 2007 dosiahla 60,4 %, mužov 67,9 % a žien 52,9 %, čím lisabonské ciele (celkovo 70 %, ženy 60 %) neboli zatiaľ dosiahnuté. Zvýšenie zamestnanosti starších ľudí, zásady aktívneho starnutia sa v súčasnosti implementujú v rámci osobitných politík (aktívna politika trhu práce - APTP, dôchodková politika, stratégia celoživotného vzdelávania). V SR sa podarilo zvýšiť zamestnanosť starších z 24,5 % v roku 2004, 33 % v roku 2006 na 35,2 % v 2. štvrťroku 2007. V kategórii starších mužov už bol dosiahnutý lisabonský cieľ (50 %), v 2. štvrťroku sa dosiahla 51,6 % miera zamestnanosti; u žien dosiahla 21,2 %. Dosiahlo sa to najmä cestou zvýšenia dôchodkového veku na 62 rokov (pre mužov bolo zvyšovanie dôchodkového veku rozložené na obdobie 2004 – 2005 a od 1. januára 2006 je dôchodkový vek pre všetkých mužov 62 rokov a pre ženy sa plánuje dosiahnuť dôchodkový vek 62 rokov postupne do roku 2014), celkovým znížením nezamestnanosti tejto skupiny, znížením odvodového zaťaženia zamestnávateľov zamestnávajúcich starších občanov a opustením zásady „dôchodok alebo mzda“, teda seniori môžu naďalej aktívne pracovať a k tomu poberať aj dôchodok.

Z hľadiska veku bol rast zamestnanosti v roku 2006 zaznamenaný vo všetkých vekových skupinách (s výnimkou skupiny 15 - 24 rokov), najvýraznejší bol u osôb vo veku 55 - 59 rokov. Príčinou dlhodobejšieho poklesu počtu pracujúcich vo veku 15 - 24 rokov je zvýšenie počtu osôb v príprave na povolanie, ako aj zvýšenie počtu osôb na rodičovskej dovolenke v posledných dvoch rokoch. Na dynamický rast počtu pracujúcich vo veku 55 - 59 rokov pôsobilo predovšetkým zvýšenie zákonného dôchodkového veku.

Z hľadiska vzdelania najvyššiu špecifickú mieru zamestnanosti dosiahli osoby s vysokoškolským vzdelaním 2. a 3. stupňa (viac ako 80 %, resp. 90 %). Naopak, osoby so základným vzdelaním dosahovali špecifickú mieru zamestnanosti nižšiu ako 15 %.

Tlak zamestnávateľov v SR na nízku cenu práce ako komparatívnu výhodu svojho podnikateľského záujmu je spojený s vyššou mobilitou obyvateľov SR do zahraničia a otvára aj priestor na získavanie lacnejšej pracovnej sily do SR, ktorá sa však zatiaľ výraznejšie neprejavuje, keď v SR pracuje len okolo 7 tis. zahraničných pracovníkov, z toho prevažnú väčšinu tvoria občania EÚ. Na druhej strane zo SR odchádza viac obyvateľov za prácou do zahraničia, niektorí aj s deťmi, čo je dôsledkom nižšej ceny práce v SR a lepších zárobkových možností v zahraničí. Nižšia mobilita pracovnej sily v rámci SR prispieva k nízkej miere zamestnanosti vo východných regiónoch, k vysokej štrukturálnej nezamestnanosti a k pomalému prechodu mladých ľudí zo školského do pracovného procesu.

Od 1. septembra 2007 nadobudla účinnosť **novela Zákonníka práce**, ktorá:

- posilňuje flexibilitu pracovnoprávných vzťahov,

- umožňujú zaviesť teleprácu (tele-work),
- ustanovuje možnosť uzatvárať dohody o pracovnej činnosti a dohody o vykonaní práce môžu zamestnávateľ a zamestnanec uzavrieť v rozsahu 350 hodín ročne,
- spresňuje garanciu rovnakej mzdy pre mužov a ženy,
- zvyšuje ochranu zamestnancov pri čiastočnom úväzku a v prípade reťazenia pracovných pomerov,
- zvyšuje ochranu zamestnancov pred neodôvodneným prepúšťaním.

V záujme zníženia rodových rozdielov na úseku odmeňovania za prácu bol v rámci reorganizácie činnosti sústavy Národného inšpektorátu práce k 1. septembru 2007 posilnený počet výkonných inšpektorov práce na jednotlivých inšpektorátoch práce. Vytvoril sa tým predpoklad aj pre posilnenie kontroly zamestnávateľov na úseku mzdového odmeňovania mužov a žien, súbežne s posilňovaním celkovej preventívnej činnosti inšpekcie práce.

Aktívnu politiku trhu práce realizovali úrady práce, sociálnych vecí a rodiny aj v roku 2006 podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, najmä prostredníctvom národných projektov, ktorých cieľom bolo:

a) zvyšovať zamestnateľnosť uchádzačov o zamestnanie s dôrazom na znevýhodnené skupiny formou:

- vzdelávania a prípravy pre trh práce,
- odborných poradenských služieb,
- absolventskej praxe,
- aktivačnej činnosti
- príspevku na dochádzku za prácou,

b) podporovať zamestnanosť uchádzačov o zamestnanie s dôrazom na znevýhodnené skupiny formou poskytovania príspevku

- na samostatnú zárobkovú činnosť,
- na zamestnávanie znevýhodneného uchádzača o zamestnanie,
- na zriadenie chránenej dielne a chráneného pracoviska a na ich zachovanie,
- občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti,
- na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov.

Opatrenia a nástroje zvyšujúce zamestnateľnosť pôsobia na profesnú ale aj územnú mobilitu pracovnej sily. V roku 2006 úrady práce, sociálnych vecí a rodiny aktivizovali nástrojmi aktívnej politiky trhu práce celkom 333 545 uchádzačov o zamestnanie, čo predstavuje 53 % z počtu uchádzačov o zamestnanie, ktorí mohli byť v rámci roka zaradení na nástroje aktívnej politiky trhu práce. V porovnaní s rokom 2005 sa zvýšil počet aktivizovaných uchádzačov o zamestnanie o viac ako 73 tisíc osôb a zároveň sa znížil počet uchádzačov o zamestnanie, ktorí mohli byť zaradení do nástrojov aktívnej politiky trhu práce o 66 864 osôb. Paralelne s týmito aktivitami pokračovala aj realizácia dopytovo orientovaných projektov.

Novelou zákona o službách zamestnanosti s navrhovanou účinnosťou od roku 2008 sa budú presadzovať okrem súčasných nástrojov aktívnych opatrení trhu práce podporujúcich zamestnanosť a zamestnateľnosť znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, vrátane dlhodobo nezamestnaných, aj nové nástroje a opatrenia APTP. Nové aktívne opatrenia na trhu práce sú zamerané na:

- podporu zvyšovania zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie,
- podporu vstupu a zotrvania na trhu práce znevýhodnených skupín uchádzačov o zamestnanie, najmä dlhodobo nezamestnaných,
- podporu udržania v zamestnaní najmä dlhodobo nezamestnaných občanov, občanov so zdravotným postihnutím a občanov, ktorí nastúpili do zamestnania a najmä z dôvodu ich nízkej kvalifikácie vykonávajú nízko platené zamestnania,
- adresnejšie zacielenie nových opatrení aktívnej politiky trhu práce na znevýhodnené skupiny uchádzačov o zamestnanie,
- rozšírenie podporovaných skupín znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie,
- aktivizáciu partnerstiev na regionálnej a miestnej úrovni, vytváraných na riešenie problémov regionálnej zamestnanosti, najmä na základe projektov alebo programov,
- zapojenie miest, obcí a vytváranie ich združení na riešenie nezamestnanosti ich obyvateľov,
- rozšírenie kompetencií verejných služieb zamestnanosti zameraných na urýchlenie obratu v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

Nové aktívne opatrenia na trhu práce podpora motiváciu tak zamestnávateľov prijímať znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, ako aj dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie osobitne tých, ktorí sú v hmotnej núdzi, zapojiť sa do aktivít a programov aktívnych opatrení trhu práce. Vytvorí sa priestor pre intenzívnejšie poskytovanie verejných služieb zamestnanosti aj zavedením povinnosti úradu práce, sociálnych vecí a rodiny poskytnúť najmenej raz mesačne uchádzačovi o zamestnanie aktivitu v rámci aktívnych opatrení trhu práce, aj cez aktívne vyhľadávanie voľných pracovných miest a výber a vzdelávanie a prípravu pre trh práce uchádzača o zamestnanie podľa požiadaviek zamestnávateľa. V oblasti vzdelávania a prípravy pre trh práce sa navrhuje zmeny tak, aby sa zvýšila pripravenosť pracovnej sily pre trh práce a zmiernovali sa disparity v oblasti ponuky a dopytu na trhu práce. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny bude vysielat uchádzača o zamestnanie na vzdelávanie a prípravu pre trh práce na základe jeho vzdelania, pri zohľadnení jeho záujmov a podľa požiadaviek zamestnávateľov. Návrh predpokladá aj predĺženie dĺžky trvania vzdelávania a prípravy pre trh práce na získanie odborných zručností a praktických skúseností, vzhľadom na nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily na trhu práce v niektorých profesiách. Účasť uchádzača o zamestnanie na dlhodobejších vzdelávacích programoch sa navrhuje podporovať prostredníctvom poskytovania dávky počas vzdelávania a prípravy pre trh práce s cieľom motivovať samotných uchádzačov o zamestnanie zvyšovať si svoju kvalifikačnú flexibilitu. Taktiež sa plánuje rozšíriť využívanie externých dodávateľských služieb zamestnanosti na začleňovanie uchádzačov o zamestnanie na trh práce a podporovať vytváranie partnerstiev na regionálnej a miestnej úrovni na riešenie regionálnej a lokálnej zamestnanosti, najmä na základe projektov a programov.

Osobitné opatrenia sa navrhuje zamerať na zvýšenie zamestnateľnosti uchádzačov o zamestnanie najmä dlhodobo nezamestnaných prostredníctvom aktivačnej činnosti, ktorou sa naďalej bude podporovať udržanie pracovných návykov, a to formou vykonávania menších obecných služieb pre obec a formou dobrovoľníckej služby. Súčasne sa navrhuje, aby sa príspevkami podporovalo aj udržanie v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami, ak títo boli pred prijatím do pracovného pomeru evidovaní na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny najmenej 3 mesiace na úhradu časti alebo celej sumy odvodov do poisťných fondov (platených zamestnancom a zamestnávateľom), ako aj zapracovanie znevýhodneného uchádzača o zamestnanie u zamestnávateľa po dobu 3 mesiacov (zamestnanie „na skúšku“). Navrhuje sa vytvorenie právneho rámca na zakladanie sociálnych podnikov, ktoré budú riešiť zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v týchto podnikoch.

Navrhuje sa tiež novo pripraviť systém podpory zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím, zadávanie zákazky namiesto zamestnávania povinného podielu občanov so zdravotným postihnutím. Nadväzne na novú úpravu zadania tejto zákazky sa navrhuje aj nová výška odvodov za neplnenie povinného podielu občanov so zdravotným postihnutím.

Na zníženie bariér, ktoré bránia výraznejšej profesijnej a územnej mobilite sa navrhuje zaviesť príspevok na presťahovanie za prácou a príspevok zamestnávateľovi na dopravu zamestnancov do zamestnania a späť.

Navrhuje sa zaviesť nový nástroj aktívnych opatrení trhu práce na podporu zamestnávania starších a absolventov. Navrhuje sa zamestnávateľom poskytovať príspevok, ak príjmu do zamestnania občanov starších ako 50 rokov veku alebo absolventov stredných škôl, ktorí boli účastníkmi vzdelávania a prípravy pre trh práce.

V rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia MPSVR SR vynegociovalo aj:

- rámec na realizáciu národného projektu s celoeurópskou exkluzivitou, ktorý prinesie 5 000 pracovných miest,
- rámec na realizáciu transnacionálnych projektov na prenos príkladov dobrej praxe v oblasti vytvárania lokálnej zamestnanosti a pracovných miest na lokálnej úrovni na báze spolupráce s partnermi z členských štátov EÚ,
- podporu na vytvorenie **Centra sociálneho dialógu**, ktoré bude expertným zázemím na vyjednávanie v prvej etape najmä na centrálnej úrovni a neskôr i na odvetvovej a regionálnej úrovni a podporu rozvoja **partnerstiev** na riešenie lokálnej nezamestnanosti,
- vytvorilo vecný a finančný rámec na realizáciu **systémového riešenia dlhodobej nezamestnanosti** v ťažkých regiónoch najmä prostredníctvom **Národného projektu na začleňovanie** na trh práce znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a prispôbením **organizačnej a personálnej štruktúry úradov** práce, sociálnych vecí a rodiny na realizáciu tejto priority Programového vyhlásenia vlády,
- podporu realizácie národného projektu na vytvorenie **Národnej sústavy povolaní**, ktorá nadväzne na projekt ministerstva školstva **Národná sústava kvalifikácií**, prispeje k zakladaniu prípravy na povolanie najmä na stredných školách podľa potrieb zamestnávateľskej sféry.

V roku 2008 najvýraznejšie rastú zdroje štátneho rozpočtu určené na realizáciu národných programov APTP s očakávaním postupného znižovania miery nezamestnanosti. Na uvedenom zvýšení sa podieľajú finančné

prostriedky, ktoré boli určené na investičné stimuly. Kapitole boli pridelené vo výške 831,6 mil. Sk na plnenie cieľov programového vyhlásenia vlády SR v oblasti zamestnanosti. Návrh rozpočtu zabezpečuje krytie všetkých schválených investičných projektov (výška príspevkov je diferencovaná v závislosti od miery nezamestnanosti, príspevky sú určené na: podporu pracovných miest a vzdelávania). Tieto stimuly pôsobia zároveň ako nástroj na zmiernenie regionálnych rozdielov.

4.1.2 Demografické zmeny

Od roku 2006 sa v rámci **dolaďovania reformy dôchodkového systému** uskutočnili viaceré zmeny:

- sprísnenie podmienok nároku na predčasný dôchodok,
- poistencom, ktorí sú poberateľmi starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku a ich schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť poklesla o viac ako 70 %, zanikla s účinnosťou od 1. augusta 2006 povinná účasť na nemocenskom poistení,
- fyzických osôb, ktoré sa riadne starajú o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom sa obdobie platenia poistného na dôchodkové poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie štátom predlžuje až do osemnásť rokov veku dieťaťa (predtým do siedmich rokov veku dieťaťa). Štát zároveň platí poistné a príspevky za fyzickú osobu, ktorá sa stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku po splnení zákonom ustanovených podmienok.
- od 1. augusta 2006 sa rozšíril okruh poistencov štátu o fyzickú osobu, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok za opatrovanie,

Jednou z najdôležitejších úloh, súvisiacich s udrzaním finančnej stability dôchodkového systému bude zabezpečiť v najbližších rokoch finančné zdroje pre priebežne financovaný dôchodkový systém. Na základe výsledkov podrobnej analýzy vplyvu zavedenia II. kapitalizačného piliera na hospodárenie Sociálnej poisťovne od roku 2005 s výhľadom do roku 2010 budú prijaté opatrenia zamerané na stabilizáciu rozpočtu Sociálnej poisťovne. Súčasťou opatrení bude aj harmonizácia a vybilancovanie sadzieb poistného pre jednotlivé základné fondy sociálneho poistenia a úprava maximálnej hranice vymeriavacieho základu na platenie poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie. Prijaté opatrenia bude potrebné zapracovať do návrhu zákona, ktorým sa bude meniť a dopĺňať **zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení**.

Reformu dôchodkového systému nemožno napriek viacerým novelizáciám príslušných zákonov považovať za dokončenú a to aj vzhľadom na skutočnosť, že ide o otvorený systém, na ktorý vplyvajú rôzne vonkajšie faktory (demografický vývoj, miera zamestnanosti, členstvo v EÚ atď.) a preto je potrebné jeho **podobu prispôbovať meniacim sa podmienkam**. Posledná pripravená novela zákona o sociálnom poistení a zákona o dôchodkovom sporení bola 22. augusta 2007 schválená vládou SR a bude predložená do Národnej rady SR v septembri 2007. Účinnosť novely sa navrhuje od 1. januára 2008.

Predmetná novela obsahuje tieto **zásadné zmeny**:

- Predčasný starobný dôchodok bol do systému sociálneho poistenia zavedený od 1. januára 2004, pričom jeho účelom bolo umožniť osobám blízko dôchodkového veku, ktoré sa už ťažšie môžu uplatniť na trhu práce, skorší odchod do dôchodku. Prax ukázala, že tento účel naplnený nebol a vo väčšine prípadov sa predčasný starobný dôchodok stal atraktívnou alternatívou zabezpečenia príjmu k príjmu dosahovanému z výkonu zárobkovej činnosti. V súvislosti s touto skutočnosťou sa výrazne eliminovali účinky významného reformného kroku, a to predĺženia dôchodkového veku, čo negatívne ovplyvňuje hospodárenie Sociálnej poisťovne a celého priebežne financovaného dôchodkového systému. Z uvedeného dôvodu sa navrhuje **sprísnenie právnej úpravy nároku na predčasný starobný dôchodok**, ktoré spočíva v umožnení jeho priznania najskôr dva roky pred dovŕšením dôchodkového veku a v podmienení jeho priznania skončením výkonu zárobkovej činnosti.
- S cieľom zvýšenia sociálnej solidarity osôb s vyššími príjmami na financovaní fondov Sociálnej poisťovne sa navrhuje **zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov** pre platenie poistného na dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity zo súčasného 3-násobku priemernej mzdy v hospodárstve SR na 4-násobok priemernej mzdy v hospodárstve SR, so zachovaním obmedzení na určenie sumy dávok sociálneho poistenia.
- Novela navrhuje riešenie situácie tých sporiteľov, pre ktorých je starobné dôchodkové sporenie (II. pilier) **nevýhodné a to formou návratu výlučne** do systému dôchodkového poistenia (I. pilier) za presne stanovených podmienok a vo vymedzenom časovom období. Tieto fyzické osoby (sporitelia) budú mať

možnosť písomne oznámiť Sociálnej poisťovni, že nemajú záujem byť zúčastnené na starobnom dôchodkovom sporení.

- Na druhej strane bude umožnený **vstup do systému starobného dôchodkového sporenia** pre tých poistencov Sociálnej poisťovne, ktorí sa do 30. júna 2006 nerozhodli vstúpiť do tohto systému. Navrhuje sa, aby systém starobného dôchodkového sporenia bol pre uvedené fyzické osoby otvorený do 30. júna 2008.
- Navrhuje sa **vylúčenie** z okruhu fyzických osôb podliehajúcich povinnej účasti na starobnom dôchodkovom sporení fyzické osoby, ktoré nevykonávajú zárobkovú činnosť a za ktoré **z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa alebo z dôvodu opatrovania osoby s ťažkým zdravotným postihnutím** platí príspevky na starobné dôchodkové sporenie štát. Po skončení výkonu tejto starostlivosti alebo opatrovania budú tieto fyzické osoby aj naďalej podliehať povinnej účasti na starobnom dôchodkovom sporení z dôvodu výkonu zárobkovej činnosti alebo dobrovoľného dôchodkového poistenia. Taktiež sa navrhuje vylúčiť zo spomínaného okruhu fyzické osoby, ktoré v súčasnosti podliehajú tejto účasti výlučne **z dôvodu poberania invalidného dôchodku** a za ktoré príspevky na starobné dôchodkové sporenie platí Sociálna poisťovňa zo základného fondu invalidného poistenia. V prípade, že poberateľ invalidného dôchodku, ktorý je sporiteľom, súčasne vykonáva zárobkovú činnosť, bude naďalej podliehať povinnej účasti na starobnom dôchodkovom sporení z dôvodu výkonu zárobkovej činnosti.

4.1.3 Zosúladienie rodinného a pracovného života a rovnosť príležitostí

Vláda SR schválila v roku 2006 **Opatrenia na zosúladienie rodinného a pracovného života** ako základnú stratégiu vlády SR do roku 2010 pre usmernenie politiky ústretovosti k rodine a rodovej rovnosti, ktorá sa postupne plní.

Podmienky pre možnosť zosúladienia rodinného a pracovného života vytvára aj platná legislatívna úprava **štátnej sociálnej dávky – rodičovského príspevku**, ktorá umožňuje poskytovať rodičom rodičovský príspevok v plnej výške aj v prípade, ak vykonávajú zárobkovú činnosť a starostlivosť o svoje dieťa vo veku do troch resp. do šesť rokov zabezpečia prostredníctvom inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Toto opatrenie uľahčuje rodičom návrat späť do zamestnania po narodení dieťaťa a zároveň ponecháva rodičom možnosť voľby v otázke ako dlho chcú zabezpečovať starostlivosť o svoje maloleté dieťa osobne. Výška rodičovského príspevku sa s účinnosťou **od 1. septembra 2007 upravila na sumu 4 560 Sk mesačne**.

Zvýšenie podpory mladých rodičov jednorazovým štátnym príspevkom v sume 11 000 Sk pri narodení prvého dieťaťa je jedným z konkrétnych opatrení podporujúcich rozhodnutie založiť si rodinu. Navrhuje sa, aby od 1. 1. 2008 bol príspevok zvýšený o 9 440 Sk tak, aby celková suma podpory pri prvonarodenom dieťati predstavovala 25 000 Sk.

V rámci **Iniciatívy Spoločenstva EQUAL** sa v roku 2006 v rámci projektu **Slovensko na ceste k rodovej rovnosti** zrealizovali viaceré aktivity, napr. komplexný sociologický výskum, ktorý pozostával z kvalitatívneho výskumu, kvantitatívneho výskumu a z analýzy rodových aspektov v kolektívnych zmluvách a v procese kolektívneho vyjednávania. Závery boli publikované v I. polroku 2007.

V súvislosti s realizáciou projektov v rámci Iniciatívy Spoločenstva EQUAL sa významným spôsobom posilnila spolupráca s mimovládnyimi organizáciami pôsobiacimi v tejto oblasti, napr. s Úniou materských centier.

Projekty ESF prispeli k vytvoreniu a udržaniu viacerých zariadení pre deti ale aj pre mimoškolské činnosti. Podporili sa rodičia a zabezpečila sa starostlivosť o deti počas vzdelávacích aktivít rodičov.

Pomocou projektov sa zvýšila ponuka zamestnávateľov týkajúca sa napr. flexibilných foriem práce, predovšetkým telepráce (tele-worku).

Zároveň sa bude pokračovať v činnostiach podporujúcich zosúladienie pracovného a rodinného života v rámci uplatňovania legislatívy v oblasti služieb zamestnanosti (uľahčenie účasti nezamestnaných osôb starajúcich sa o deti na aktívnych opatreniach trhu práce).

V máji 2007 bol vyhodnotený šiesty ročník súťaže **Zamestnávateľ ústretový k rodine** na medzinárodnej konferencii venovanej problematike Ústretovosti zamestnávateľov k rodine a rodovej rovnosti.

Zosúladiením pracovného a rodinného života, riešením značného nepomeru v delbe domácich prác a rodinných povinností medzi ženami a mužmi, možnosťami rovnakých príležitostí a inými faktormi sa bude zaoberať **stratégia rodovej rovnosti**, ktorej príprava sa už začala. MPSVR SR v zmysle plnenia úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády SR predložilo na medzirezortné pripomienkové konanie materiál

na zriadenie Rady vlády pre rodovú rovnosť v záujme vytvorenia chýbajúcich koordinačných inštitucionálnych štruktúr pre uplatňovanie rovnosti príležitostí.

Podpora zosúladenia rodinného a pracovného života sa stala jedným zo špecifických cieľov **Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia**, v rámci ktorého sa budú podporovať aktivity zamerané na vytváranie flexibilných foriem pracovných miest, rozšírenie možností využívania služieb starostlivosti o deti v útlom veku, čím umožnia rodičom, v prvom rade matkám, ľahší a rýchlejší návrat na trh práce.

4.1.4 Sociálna inklúzia

Politické opatrenia zamerané na redukciu chudoby a sociálneho vylúčenia sú premietnuté v **Národnej správe o stratégiách sociálnej ochrany a sociálnej inklúzie pre roky 2006 – 2008**. V oblasti sociálnej inklúzie ako prioritné ciele určuje:

- zredukovať chudobu detí a riešiť medzigeneračnú reprodukciu chudoby preventívnymi opatreniami a podporou rodín s deťmi,
- zvýšiť začlenenie a bojovať proti diskriminácii zraniteľných skupín obyvateľstva podporou dostupnosti verejných služieb, rozvojom lokálnych riešení a zvyšovaním participácie vylúčených skupín na živote spoločnosti,
- zlepšiť prístup na trh práce a zvýšiť zamestnanosť a zamestnateľnosť skupín obyvateľstva ohrozených vylúčením,
- posilniť riadenie, implementáciu a monitoring politických opatrení na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Aj v tomto prípade Slovenská republika nadviazala na dôrazné presadzovanie sociálnej dimenzie lisabonskej stratégie a prepájanie hospodárskych politík a politík zamestnanosti s politikami sociálnej inklúzie pre podporu sociálnej kohézie v EÚ.

Na zabezpečenie adekvátnych zdrojov pre každého a ochranu tých, ktorí si nemôžu zvýšiť príjem vlastným pričínením a v záujme predchádzania medzigeneračnej reprodukcie chudoby a vylúčenia sa paralelne s rastom nákladov nízkopríjmových domácností a vývojom celkovej inflácie zvyšovali sumy **pomoci v hmotnej núdzi**, ako aj **dávok štátnej sociálnej podpory pre deti a rodiny**. Prítom sa prihliadalo na realizáciu princípu aktívácie a motivácie pre začlenenie na trh práce a prepájanie finančnej pomoci s aktívnymi opatreniami na trhu práce podporujúcimi zvyšovanie zamestnateľnosti a zamestnanosti vylúčených alebo vylúčením ohrozených osôb. Ďalšie zmeny pre posilnenie týchto cieľov sa pripravujú v priebehu roku 2008. K významným preventívnym nástrojom v oblasti ochrany detí pred chudobou patrí aj inštitút náhradného výživného. V súčasnosti je v legislatívnom procese návrh zákona o náhradnom výživnom. Návrh zákona reaguje na vyše dvojročnú aplikačnú prax a tiež na zmeny Občianskeho súdneho poriadku. Novou právnou úpravou sa o.i. navrhuje rozšírenie okruhu oprávnených osôb, zjednodušenie procesu poskytovania náhradného výživného.

V súčasnom období je v legislatívnom procese úprava pri poskytovaní prídavku na dieťa, ktorou sa **zavedie príplatok k prídavku na dieťa v sume 300 Sk mesačne** s účinnosťou od 1. 2. 2008. Pripravovaná zmena súvisí s potrebou podporiť rodiny s nezaopatrenými deťmi v prípade, ak sú rodičia poberateľmi starobného alebo invalidného dôchodku a z objektívnych dôvodov nemajú príjem zo zárobkovej činnosti, v dôsledku čoho si nemôžu uplatniť daňové zvýhodnenie na vyživované nezaopatrované dieťa - daňový bonus. **Prídavok na dieťa** sa poskytuje na každé nezaopatrované dieťa najdlhšie do 25 rokov veku **v sume 540 Sk mesačne**. Predpokladané ročné výdavky sú v sume 120 mil. Sk.

Finančná podpora náhradnej rodinnej starostlivosti sa realizuje prostredníctvom jednorazových a opakovaných príspevkov na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa, ktorých výška sa upravila v roku 2007 s účinnosťou od 1. septembra Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Jednorazový príspevok pri zverení do náhradnej starostlivosti je v sume 9 550 Sk, jednorazový príspevok pri zániku náhradnej starostlivosti dosiahnutím dospelosti dieťaťa je 23 910 Sk. Opakovaný príspevok dieťaťu je 3 590 Sk mesačne a náhradnému rodičovi 4 560 Sk mesačne. Náhradnému rodičovi je možné opakovaný príspevok zvýšiť o 3 240 Sk mesačne, ak sa stará o tri a viac detí alebo priznať osobitný opakovaný príspevok v sume 1 880 Sk mesačne, ak sa stará o dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím.

Viacdetným rodinám je určený príspevok rodičom, ktorým sa súčasne narodilo tri a viac detí alebo v priebehu dvoch rokov opakovane dvojčatá. Ide o jednorazový finančný príspevok, ktorý sa poskytuje raz ročne na každé dieťa vo veku od 1 roka do 15 rokov. Výška príspevku rodičom sa s účinnosťou od 1. 9. 2007 upravila nariadením

vlády SR pre dieťa do 6 rokov veku na sumu 2 470 Sk, pre dieťa od 6 do 15 rokov veku na sumu 3 050 Sk a pre dieťa vo veku 15 rokov na sumu 3 240 Sk.

Prostredníctvom systému dotácií sa pokračuje v **podpore prístupu ku vzdelávaniu detí** z nízkopříjmových rodín a to už od predškolského vzdelávania.

Podľa priebežných výsledkov sledovania **implementácie novej právnej úpravy sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately**, je možné konštatovať pozitívny trend vo vývoji v danej oblasti. V súčasnosti sa pripravuje záverečná etapa zjednotenia výkonu ústavnej starostlivosti – prechod reedukačných zariadení do pôsobnosti rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny SR (rok 2008). Prvé ucelené hodnotenie dopadov bude možné predložiť v apríli 2008. Z pohľadu sociálnej inklúzie dlhodobu nezamestnaných možno v tejto súvislosti za významné považovať navrhované rozšírenie okruhu znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, napr. prepustených z výkonu trestu odňatia slobody, mladých dospelých po ukončení ústavnej starostlivosti a ochrannnej výchovy, či osôb drogovu závislých (navrhovaná účinnosť je od roku 2008). Rozšírenie okruhu umožní komplexne a dôraznejšie zamerať opatrenia aktívnej politiky trhu práce kombinované s opatreniami sociálnej inklúzie na skupiny populácie vylúčené alebo vylúčením ohrozené. Začiatkom roka 2008 bude pripravený **rezortný plán na zvyšovanie kvality a efektivity opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**, vrátane návrhu opatrení na zlepšenie prístupu ohrozených a marginalizovaných skupín populácie na trh práce a do spoločnosti v kontexte opatrení aktívnej sociálnej inklúzie, ktorý bude východiskom pre formulovanie úloh rezortu práce sociálnych vecí a rodiny do pripravovaného Národného akčného plánu pre deti.

Návrhom **zákona o sociálnych službách**, s predpokladanou účinnosťou od 1. 1. 2009, sa bude riešiť garancia prijímateľov sociálnych služieb na dôstojné životné podmienky a smerovanie k ich aktivizácii. V zákone sa upravuje poskytovanie nových sociálnych služieb smerujúcich k zvyšovaniu kvality, dostupnosti a flexibility služieb pre všetkých. Zákon zabezpečí previazanosť sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti a upraví systém ich financovania.

Návrh **zákona o kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia**, s predpokladanou účinnosťou od 1. 1. 2009 bude riešiť jednotlivé nástroje kompenzácie pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím a podmienky ich poskytovania, zavádza sa kategorizácia pomôcok a zoznam stavebných prác, materiálov a zariadení, upravujú sa viaceré formy vykonávania osobnej asistencie, valorizujú sa jednotlivé peňažné príspevky. Cieľom úpravy je zachovanie, obnova alebo rozvoj schopností fyzických osôb a ich rodín viesť samostatný život a utvorenie podmienok a podpora integrácie fyzických osôb a ich rodín do spoločnosti, a to za ich aktívnej účasti v tomto procese.

Využitím Fondu sociálneho rozvoja pokračuje realizácia **programov cielených na zaostávajúce lokality** v záujme podpory sociálnej kohézie. Programy sú zamerané na komunitný rozvoj priamo v danom regióne či lokalite, na podporenie aktivity smerujúcej k priamemu zaangažovaniu vylúčených skupín, k zvyšovaniu ich sebestačnosti a účasti na rozhodovaní.

Posilnenie lokálnych zámerov pri riešení chudoby a sociálneho vylúčenia sa očakáva od decentralizácie ďalších kompetencií v oblasti pomoci v hmotnej núdzi. Výraznejšie sa upravia možnosti využitia inštitútu osobitného príjemcu pri poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi. Legislatívna úprava tejto oblasti bude vykonaná v roku 2008. Tento krok však nie je možné považovať za definitívny.

Zlepšenie funkčnosti inštitucionálneho rámca v oblasti sociálnych vecí má za úlohu realizácia projektov v spolupráci so Svetovou bankou. V rámci úlohy **Podpora pri zdokonalení inštitucionálnej a personálnej kapacity pre služby sociálnej inklúzie** majú byť navrhnuté opatrenia na zlepšenie procesných i obsahových podmienok výkonu služieb a opatrení sociálnej inklúzie. Projekt je v súčasnosti v štádiu prípravy zmluvy s konzultantom a jeho realizácia je plánovaná na roky 2007-2008. **Rast zamestnanosti a sociálnej inklúzie prostredníctvom rozvoja dostupnosti, kvality a efektivity opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, sociálnych služieb, komunitného rozvoja a ďalších programov pre začlenenie na trh práce a do spoločnosti a masívnymi investíciami do ľudských zdrojov poskytovateľov služieb a opatrení, ako aj vylúčených skupín a komunit** sa bude realizovať v rokoch 2007–2013 aj prostredníctvom štrukturálnych fondov (Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia je t. č. v procese schvaľovania Európskou komisiou).

4.2 Politika vzdelávania

4.2.1 Moderná vzdelávacia politika

Základné ciele reformy základného a stredného školstva v rámci modernej vzdelávacej techniky sú zakotvené v **Národnom programe výchovy a vzdelávania Slovenskej republiky na najbližších 15 – 20 rokov**. Program obsahuje zámery zmien, ktoré sa realizovali vo viacerých oblastiach.

Prijatím **zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve** sa vytvorili reálne predpoklady pre konkurenčné vzdelávacie prostredie vytvorené zriaďovateľmi škôl a školských zariadení. Prijatím **zákona o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení** dostali zriaďovatelia škôl a školských zariadení jasné pravidlá, ktoré ich motivujú k efektívnejšiemu využívaniu finančných prostriedkov na zabezpečenie výchovy a vzdelávania.

V súvislosti s prebiehajúcou reformou verejnej správy sa postupne menil i spôsob financovania kompetencií samosprávnych obcí a samosprávnych krajov na úseku školstva. Výkon samosprávy na úseku školstva je od 1. januára 2005 financovaný z vlastných príjmov územnej samosprávy, ktorej podstatnú časť tvoria podiely z výnosu dane z príjmov fyzických osôb. Posilnila sa tým ich finančná samostatnosť, ale zároveň aj zodpovednosť za zabezpečenie činností základných umeleckých škôl a školských zariadení v ich zriaďovateľskej pôsobnosti.

V dôsledku menšieho počtu detí a žiakov, navštevujúcich školy a školské zariadenia, a z hľadiska efektívnejšieho využívania finančných prostriedkov v regionálnom školstve, pristúpili mnohé obce a samosprávne kraje k racionalizácii siete škôl a školských zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

V rámci reformy vzdelávania v edukačnom procese sa kladie dôraz nielen na osvojovanie a rozvíjanie vedomostí a informácií ale hlavne na rozvíjanie kompetencií žiakov. To znamená schopnosť kombinovať vedomosti, zručnosti a postoje pri riešení konkrétnych situácií a riešení praktických otázok. Efektívne osvojenie kľúčových kompetencií si vyžaduje najmä zásadnú zmenu obsahu a spôsobu vyučovania, vyučovacích metód a stratégií motivujúcej žiakov smerom k ich aktívnemu zapojeniu do procesu učenia.

V oblasti informačných a komunikačných technológií v modernej vzdelávacej politike boli špecifikované tri hlavné ciele.

V rámci **prvého cieľa** žiaci základných a stredných škôl by mali vedieť ovládať a využívať informačné a komunikačné technológie pre rozvoj tvorivého a kritického myslenia a pre kooperatívnu prácu. Z tohto dôvodu sa na Slovensku uskutočnia viacstupňové školenia pre pedagógov, ktoré by mali rozvíjať inovačné pedagogické prístupy k využívaniu IKT vo vyučovacom procese, paralelne s vybudovaním inovačných centier a ich prepojením do vzdelávacích sietí.

Školenie už absolvovala väčšia časť učiteľov (53 tisíc, t. j. 66 % učiteľov získalo základnú počítačovú gramotnosť, zároveň bol zahájený projekt na dosiahnutie funkčnej gramotnosti pre 40 tisíc učiteľov, t. j. 50 % učiteľov). Paralelne boli pripravené učebné osnovy pre infromatickú výchovu a informatiku na základných školách, ktoré umožnia žiakom získať základnú počítačovú gramotnosť do ukončenia školskej dochádzky. Plnenie úlohy je závislé od dostatočného finančného pokrytia základnej výučby normatívom na žiaka. Od januára 2007 je v platnosti nariadenie vlády, ktorým žiaci v triedach s rozšíreným vyučovaním informatiky, podobne ako v triedach s rozšíreným vyučovaním iných predmetov majú nárok na vyšší normatív. V súčasnosti takéto vyučovanie navštevuje cca 10 000 žiakov, t. j. 1 %.

Druhý cieľ je zameraný na doplnenie infraštruktúry IKT na školách. Do roku 2010 bude potrebné doplniť infraštruktúru IKT na školách na európsku úroveň. V plnení tejto úlohy sa zatiaľ nepokročilo, pretože nie sú k dispozícii potrebné finančné zdroje. Zdrojov získaných zo štrukturálnych fondov neovplyvnia podstatne situáciu. SR sa nachádza na spodnej časti rebríčka štátov EÚ v počte žiakov na jeden počítač. Na stredných školách je situácia lepšia (10 žiakov na jeden počítač) ako na základných školách (18 žiakov na jeden počítač)². Takmer všetky školy sú pripojené na internet, Slovensko zaostáva v pripojení do vysokorýchlostného internetu (58 % stredných škôl a 40 % základných škôl)³.

² Zdroj: ÚIPŠ 2006

³ Zdroj: LearnId 2006

Tretím cieľom bolo zaviesť motivačné nástroje na získanie a udržanie kvalifikovaných učiteľov informatiky a motivovať učiteľov na integrovanie inovačných pedagogických metód využívajúcich IKT. Úloha nadväzuje na prijatie zákona o postavení pedagogických zamestnancov a nepedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení a na koncepciu profesijného rozvoja učiteľov v kariérovom systéme odsúhlasenú vládou SR.

V rámci **národného projektu Zefektívnenie a prehĺbenie vyučovania cudzích jazykov na stredných školách** bola spracovaná analýza aktuálneho stavu vo výučbe cudzích jazykov. Analýza bude využitá vo výstupoch z tohto projektu.

4.2.2 Reforma základného a stredného školstva

Významnou súčasťou prestavby stredného školstva bolo zavedenie novej koncepcie maturitnej skúšky. Nová maturita priniesla so sebou zvýšenie objektivity a výpovednej hodnoty, zjednotenie požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturanta na celoštátnej úrovni a zvýšenie akceptovateľnosti výsledkov maturitnej skúšky vysokými školami, zamestnávateľmi, ale aj zahraničím. Zmena obsahu a formy maturitnej skúšky zabezpečila porovnateľnosť s obdobnými skúškami v štátoch Európskej únie.

Súčasťou prestavby základného školstva je monitorovanie vedomostí žiakov 9. ročníka základnej školy z vyučovacieho jazyka a matematiky - Monitor 9. Monitorovaním sa overuje schopnosť žiakov zvládnuť vedomostné a výkonové vzdelávacích štandardov. Výsledky sú využiteľné ako kritérium prijatia žiaka na štúdium na strednej škole.

V oblasti reformy základného a stredného školstva boli z legislatívneho hľadiska uskutočnené zmeny vo všeobecne záväzných právnych predpisoch, ktoré svojím obsahom vytvorili právny rámec pre zavedenie transparentného normatívneho spôsobu financovania, transformáciu systému štátnej správy, zavedenie novej maturitnej skúšky, Monitoru 9, slobodnej voľby vzdelávacej príležitosti, nezávislosť štátnej školskej inšpekcie, slobodu voľby vzdelávacej cesty, prispôbenie sústavy odborov požiadavkám trhu práce, zavedenie internetu a počítačových učební do každej školy. V rámci modelu práce s nadanými žiakmi bol v roku 2006 vypracovaný návrh koncepcie rozvoja nadaných a talentovaných detí a mládeže a do konca roku 2007 sa očakáva jeho odsúhlasenie. V rámci nového modelu sa zvýši efektívnosť vedenia nadanej a talentovanej mládeže“.

V tejto oblasti sa nepodarilo naplniť zámery Národného programu reforiem SR prijatím dôležitého **zákona o výchove a vzdelávaní**, ktorý má dopad na celú spoločnosť a ktorý si vyžaduje široký konsenzus laickej a odbornej verejnosti. Jeho prijatie sa predpokladá do konca roku 2007.

4.2.3 Reforma vysokého školstva

V rokoch 2005-2006 sa zaviesla transformácia študijných odborov na študijné programy, čím sa otvorili možnosti pre aktívnejšie prispôbovanie obsahu vysokoškolského vzdelávania potrebám praxe a rozvoju vedomostnej spoločnosti. Dôraz sa kládol na rozšírenie kapacít a výrazné zlepšenie kvality vysokých škôl v súlade s usmernením č. 23 Rady EÚ **Rozšírenie a zlepšenie investícií do ľudského kapitálu**. Prostredníctvom aktualizácie metodiky rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na rok 2006 boli nastavené nové motivačné prvky zamerané na rozšírenie kapacít vysokých škôl a zvýšenie ich kvality. Nástroje metodiky boli zamerané aj na podporu výskumu a vývoja na vysokých školách, ako základného predpokladu pre posilnenia kvality vysokých škôl.

V záujme zvýšenia kvality vysokých škôl boli v rokoch 2005–2006 vytvorené základné kritériá a plány na spustenie a rozvoj komplexnej akreditácie činnosti vysokých škôl, čím bol vytvorený základ pre hodnotenie ich kvality a na kvalitatívnu diferenciaciu (univerzitné/neuniverzitné vysoké školy, výskumné univerzity/univerzity). Schválená novela zákona o vysokých školách v roku 2007 člení školy na univerzitné vysoké školy, vysoké školy alebo odborné vysoké školy.

K zvýšeniu kvality vysokých škôl prispeli aj legislatívne opatrenia (prijatie novely vysokoškolského zákona, vydanie vyhlášky o sociálnych štipendiách) a finančné dotácie na zavedenie a poskytovanie motivačných štipendií najlepším a najaktívnejším študentom vysokých škôl. Prijatie novej vyhlášky o sociálnych štipendiách v roku 2006 ešte viac podporilo rovnosť šancí prístupu na vysokoškolské štúdium.

Vytvorením Národného štipendijného programu na podporu mobility študentov, doktorandov, vysokoškolských a výskumných pracovníkov a začatím jeho praktického uplatňovania nezávislou inštitúciou sa vytvorili ďalšie praktické možnosti v podporovaní mobility, a to rovnakou mierou pre domácich aj pre zahraničných študentov. Program tým zároveň prispel k presadzovaniu potreby vytvorenia európskeho vysokoškolského priestoru. Nové nástroje metodiky financovania vysokých škôl vytvorili priestor pre výraznú podporu rozvojových centrálnych

projektov aj projektov vysokých škôl zameraných na rozvoj informačných technológií v oblasti vysokoškolského vzdelávania v oblasti riadenia vysokých škôl. Rozvojové projekty boli významnou mierou zamerané na uplatňovanie informačných technológií v akademických knižniciach a ich realizácia prispela k vytvoreniu kvalitnejšieho prostredia pre vzdelávaciu i výskumnú činnosť študentov, vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov vysokých škôl.

Vytvorenie štipendijného programu na získanie absolventov najlepších svetových univerzít pre prácu vo verejnej správe (t. č. Štipendium M. R. Štefánika) a jeho praktické uplatňovanie nezávislou inštitúciou umožnilo mimoriadne talentovaným mladým ľuďom získať praktické vzdelanie na jednej z najlepších svetových univerzít a verejnej správe dalo možnosť získať ich za zamestnancov.

V roku 2006 boli v rámci Národného štipendijného programu po prvýkrát udelené štipendiá nielen domácim štipendistom, ale aj zahraničným študentom, doktorandom, vysokoškolským učiteľom a výskumným pracovníkom z 23 štátov sveta. V roku 2006 o štipendium žiadalo 351 uchádzačov z verejných vysokých škôl. Podporených bolo 168 štipendistov s priemernou dĺžkou pobytu 4,9 mesiaca. Okrem toho dostalo podporu 133 cestovných grantov. V roku 2006 sa o podporu uchádzalo 100 cudzincov, ktorí mali záujem pôsobiť na niektorej z verejných vysokých škôl. Z nich dostalo podporu 31 študentov a 51 vysokoškolských učiteľov, resp. vedeckých pracovníkov, pričom priemerná dĺžka ich pobytu bola 4,7 mesiaca.

4.2.4 Financovanie aktivít v oblasti školstva z prostriedkov ESF

V roku 2006 boli schválené projekty prostredníctvom Sektorového operačného programu Ľudské zdroje a Jednotného programového dokumentu NUTS II Bratislava Cieľ 3 financovaných z prostriedkov ESF v oblasti vzdelávania vo finančnom objeme 585 miliónov Sk, ktoré budú realizované v rokoch 2007–2008. Štátny rozpočet v rámci zásady adicionality sa na týchto prostriedkoch spolupodieľa vo výške 25 % (resp. v projektoch pre oblasť Bratislava NUTS II - 50 %).

V období rokov 2007-2013 budú aktivity Národného programu reforiem SR vo vzdelávaní financované prostredníctvom ESF v rámci Operačného programu Vzdelávanie. Tieto budú zamerané na štyri kľúčové oblasti:

oblasť základného a stredného školstva

- podpora reformy a rozvoj všeobecného vzdelávania na základných školách a stredných školách a rozvoj odborného vzdelávania a prípravy,
- podpora prípravy učiteľov a ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov,
- podpora výchovného a kariérového poradenstva na základných a stredných školách,

oblasť vysokých škôl

- zefektívnenie správy a manažmentu vysokých škôl,
- podpora rozvoja ľudských zdrojov vo výskume a vývoji,
- podpora aktívnej spolupráce vysokých škôl a súkromného sektora pri prehodnocovaní študijných odborov a programov a pri procese výučby,
- zvýšenie zapojenia vysokých škôl a ostatných organizácií výskumu a vývoja do medzinárodnej spolupráce a sietí vývoja a inovácií ,
- rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania, racionalizácia a skvalitnenie študijných programov vysokých škôl,

oblasť celoživotného vzdelávania

- zvyšovanie kvality celoživotného vzdelávania ,
- rozvoj ľudských zdrojov v ďalšom vzdelávaní ,
- podpora učiacich sa regiónov a vytvárania sietí v celoživotnom vzdelávaní,
- uľahčenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu,

Horizontálne priority vzdelávania

- rozvoj kľúčových kompetencií prostredníctvom celoživotného vzdelávania,
- zlepšenie priechodnosti medzi sektormi a úrovňami formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania,
- podpora prístupu osôb s osobitými vzdelávacími potrebami, vrátane príslušníkov marginalizovaných rómskych komunit k vzdelávaniu na všetkých stupňoch škôl, ako aj k ďalšiemu vzdelávaniu.

4.3 Mikroekonomická politika

4.3.1 Podnikateľské prostredie

Cieľom opatrenia **Zavedenie systému hodnotenia dosahu právnych predpisov (RIA – Regulatory Impact Assessment)** je zníženie administratívneho zaťaženia podnikateľov o 25 % do roku 2012 pomocou *Akčného programu zníženia administratívneho zaťaženia podnikateľov na základe kvantifikácie administratívnych nákladov*. Pre plnenie uvedenej úlohy ministerstvo hospodárstva v spolupráci s Republikovou úniou zamestnávateľov pripravilo **Zhodnotenie vplyvu administratívnych bariér na podnikanie z vybraných zákonov**. Prvá časť hodnotenia identifikuje zoznam vybraných právnych predpisov, ktoré najviac ovplyvňujú podnikateľské prostredie a uvádza ich charakteristiky, druhá časť sa venuje zhodnoteniu a vyčísleniu dopadov na podnikateľské prostredie.

Na plnenie uvedeného cieľa úzko nadväzuje **vzdelávací program** sústredený na metodickú prípravu školení pre úradníkov štátnej správy. Ide o národný projekt Európskeho sociálneho fondu **Horizontálny vzdelávací program zameraný na legislatívne zručnosti a na vypracúvanie strategických, koncepcných a legislatívnych dokumentov vrátane posudzovania ich vplyvov**, ktorého zámerom je zlepšiť kvalitu legislatívnych dokumentov formou prehľbovania kvalifikácie štátnych zamestnancov v oblasti prípravy a vypracúvania strategických, koncepcných a legislatívnych materiálov vrátane posudzovania ich vplyvov.

Špecifické ciele projektu sú zamerané na podporu vzdelávania štátnych zamestnancov a prehĺbenie ich kvalifikácie, zavedenie systému celoživotného vzdelávania zamestnancov, zlepšenie komunikácie a tímovej práce štátnych zamestnancov vecných a legislatívnych sekcií pri vypracúvaní legislatívnych dokumentov, prehĺbenie vedomostí a zručností štátnych zamestnancov v oblasti tvorby verejnej politiky a integrovaného postupu pri vypracúvaní doložiek vplyvov. Vzdelávací program ďalej prispeje k prehĺbeniu vedomostí štátnych zamestnancov v oblasti metodiky aproximácie práva a legislatívneho procesu Európskej únie, v procese tvorby právnych predpisov zlepši zručnosti štátnych zamestnancov pri výbere zákonnej úpravy, úprave vykonávacích predpisov a pri formulovaní normatívneho textu, zlepši negotačné zručnosti vybraných štátnych zamestnancov a prehĺbi ich vedomosti v oblasti procesu tvorby medzinárodných zmlúv.

Vzdelávací program je pilotným projektom, ktorý v rámci svojho trvania vyškolí 720 štátnych zamestnancov z celkového počtu 3000. Zvyšok cieľovej skupiny môže byť vyškolený po ukončení tohto pilotného projektu v rámci ďalšieho projektu. Školiaci sú rozdelení do 3 cieľových skupín, ktoré budú školené postupne v priebehu roku 2007 a 2008. Úvodná fáza školení sa začne realizovať koncom septembra 2007. Vo vzdelávacom programe budú použité klasické metódy školenia, akými sú prednášky, diskusie, „najlepšie praktiky“, prípadové štúdie a práca v skupinách. V tréningoch budú použité hlavne interaktívne metódy, akými sú práca v skupinách, riadené diskusie, štruktúrované cvičenia, prípadové štúdie a simulácie.

Návrh syláb bol postupne diskutovaný s ministerstvom spravodlivosti, riaditeľmi legislatívnych sekcií Úradu vlády SR a niektorých ministerstiev⁴, so zástupcami Legislatívnej rady vlády SR a Inštitútu pre aproximáciu práva. Na základe ich návrhov boli sylaby dopracované. Školenie bude realizované prostredníctvom dvoch modulov:

- **Modul A** bude zameraný na vypracúvanie strategických, koncepcných a legislatívnych dokumentov a na posudzovanie ich vplyvov. Jednotlivé časti modulu sú zamerané na prehĺbenie komunikačných zručností a budovanie tímovej práce pracovníkov legislatívnych a vecných sekcií. Keďže na vypracovaní legislatívnych dokumentov sa musia spoločne podieľať zamestnanci vecných a legislatívnych sekcií, je nevyhnutné, aby boli o svojej práci navzájom informovaní.
- **Modul B** bude zameraný na metodiky pre vypracovanie a posudzovanie Doložiek vplyvov. Cieľovou skupinou sú štátni zamestnanci ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy (OÚOŠS), ktorí sú zodpovední za vypracúvanie Doložiek na svojich služobných úradoch (ide predovšetkým o zamestnancov vecných sekcií).

Podnikateľské prostredie by malo umožniť efektívnu súťaž podnikateľov, pričom verejné inštitúcie by mali túto súťaž zvyšovať a zjednodušovať. Vhodným kvalitatívnym nástrojom na hodnotenie úrovne kvality pôsobenia verejných inštitúcií na podnikateľské prostredie je **Index legislatívneho a regulačného prostredia**, ktorého zostavovateľom je Podnikateľská aliancia Slovenska. Indikátor bol navrhnutý s cieľom zistiť kvalitu a progres

⁴ Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo školstva SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo zahraničných vecí SR a Ministerstvo vnútra SR

regulačného prostredia, ktoré môžu byť akcelerátorom alebo, naopak, brzdou rozvoja podnikateľskej činnosti, konkurencieschopnosti podnikov a celkového hospodárskeho rastu. Cieľom je dosiahnuť zlepšenie kvality a prístupnosti legislatívy.

4.3.2 Posilnenie konkurenčných výhod priemyselnej základne

Cieľom Slovenskej republiky je **profitovať z výhod globalizácie**. Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie vznikla potreba adaptovať jej obchodné prostredie na rozmery európskeho ekonomického prostredia v súlade s cieľmi spoločnej obchodnej politiky Európskej únie. Z tohto dôvodu materiál **Proexportná politika SR na roky 2007 – 2013**, ktorý schválila vláda SR dňa 27.7. 2007 uznesením č. 561/2007 vychádza zo strategického materiálu Európskej komisie o vonkajších aspektoch konkurencieschopnosti európskych výrobkov **Globálna Európa – konkurovanie svetu**. Niektoré ciele tejto stratégie - zabezpečenie otvorených a konkurenčných vonkajších trhov, posilnenie a rozšírenie európskych infraštruktúr a zvýšenie investícií sú rozpracované v rámci integrovaných usmernení a ich priorít. Jej realizácia by mala vytvoriť stabilný podporný pilier aktívnej zahranično-obchodnej politiky, zameranej na podporu slovenského exportu a podporu konkurencieschopnosti slovenských firiem. Materiál definuje zameranie a ciele proexportnej politiky, konkrétne projekty a opatrenia na implementáciu cieľov, ako aj kritériá na hodnotenie ich úspešnosti. Novým prvkom je samotný predmet záujmu, ktorý, okrem exportu tovaru a prílevu zahraničných investícií do slovenskej ekonomiky, kladie dôraz aj na rozvoj obchodu SR so službami, na investovanie podnikateľov SR v zahraničí a na silnejšiu podporu exportu sféry malého a stredného podnikania. Na financovanie proexportnej politiky budú využité štrukturálne fondy v čiastke 250 mil. EUR a 45 mil. SKK zo štátneho rozpočtu.

Posilnenie konkurenčných výhod domácej priemyselnej základne má za cieľ zlepšiť pozíciu slovenskej priemyselnej výroby z hľadiska efektívnosti produkcie. Toto úsilie je jednoznačne spojené s parciálnou reštrukturalizáciou, ktorá spočíva so zapojením domácich výrobcov do subdodávok pre veľké investície realizované v priemysle a s podporou inovácií v priemyselnej výrobe. Inovácie zabezpečia nielen ekonomické prínosy spočívajúce vo zvýšení efektivity pri využívaní materiálov a energií, ale budú mať priaznivý vplyv aj na životné prostredie. Súčasne bude potrebné optimalizovať zhodnotenie vynaložených mzdových prostriedkov s cieľom maximalizácie rastu pridanej hodnoty.

V tomto zmysle sú opatrenia Operačného programu **Konkurencieschopnosť a hospodársky rast** zamerané opatrenia Inovácie a technologické transfery a Podpora inovačných aktivít v podnikoch smerované do podpory technologických transferov a inovácií vrátane zabezpečenia nových pracovných miest .

Opatrenie **Inovácie a technologické transfery** má za cieľ zamerať pozornosť súkromného sektora na inováciu výrobných zariadení a podporu nových výrobných kapacít zameranú na posilnenie konkurencieschopnosti podnikov a vylepšenie ponuky inovatívnych výrobkov a následne vytvorenia prostredia na nadväznú posilnenie inovačných kapacít v súkromnom sektore. Opatrenie **Podpora inovačných aktivít** má za cieľ zvýšiť konkurencieschopnosť priemyslu prostredníctvom podpory aplikovaného výskumu a podpory inovačných aktivít u podnikateľov, t. j. podporou zavádzania inovácií v oblasti technológie alebo výrobkov. Pri zavádzaní inovácií do praxe si podnikatelia môžu žiadať finančné prostriedky i na úhradu nákladov odborníkov v príslušnej oblasti. Súčasne sa bude podporovať implementácia najlepších postupov a výrobných metód svetovej úrovne do nových a existujúcich spoločností (napríklad zavádzanie systémov manažérstva kvality, prípadne ďalších systémov - napr. certifikácia výrobkov európskou značkou zhody Keymark, ochrana duševného vlastníctva, priemyselného dizajnu, ktoré zvyšujú konkurencieschopnosť podnikateľov) ako aj zníženia nákladov súvisiacich so zvýšenými nárokmi na uvádzanie výrobkov na trh v podmienkach nových predpisov Európskej únie súvisiacich so zvyšovaním ochrany zdravia a životného prostredia.

Realizácia týchto opatrení prispieje k vytváraniu nových pracovných miest, rastu pridanej hodnoty, zvýšeniu efektívnosti, zníženiu a odstraňovaniu negatívnych vplyvov na životné prostredie s tým, že sa zabezpečí najmä: podpora zavádzania inovácií a technologických transferov a podpora tvorby pracovných miest prostredníctvom rozvoja podnikania s možnosťou podpory veľkých aj individuálnych projektov. Posilnenie konkurenčných výhod priemyselnej základne sa rieši prostredníctvom podpory inovačných aktivít z verejných ako aj súkromných zdrojov.

V zmysle Programového vyhlásenia vlády SR ministerstvo hospodárstva spracovalo **Novú stratégiu rozvoja cestovného ruchu do roku 2013**, ktorú vláda SR v máji 2007 schválila svojim uznesením č. 417/2007. Jej strategickým cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť cestovného ruchu a lepšie využívať jeho potenciál pri odstraňovaní regionálnych rozdielov a tvorbe nových pracovných miest. Stratégia obsahuje návrh na vytvorenie systému podporných programov pre podporu aktivít cestovného ruchu. Následne v intenciiach uvedenej stratégie

budú vypracované **Zásady štátnej politiky cestovného ruchu**, ktoré budú predložené na rokovanie vlády SR. Podľa predbežných štatistických údajov podiel devízových príjmov aktívneho zahraničného cestovného ruchu na HDP vzrástol z 2,5 % v roku 2005 na 2,7 % v roku 2006 pri medziročnom raste aktívneho salda bilancie zahraničného cestovného ruchu o 20,7 %. Pozitívny vývoj bol zaznamenaný aj v oblasti počtu prenocovaní, keď medziročne ich počet vzrástol o 3,8 % a vyšší rast bol zaznamenaný pri prenocovaniach zahraničných návštevníkov v porovnaní s 3,1 % rastom domácich návštevníkov.

4.3.3 Verejné inštitúcie ako partner a nie bremeno

V roku 2006 sa realizovali prípravné práce súvisiace so založením JKM. Prebehli rokovania s orgánmi štátnej správy a inštitúciami, ktoré budú založením JKM dotknuté. Na príslušných živnostenských úradoch krajských miest, ktoré majú byť hosťiteľmi JKM, sa testovala frekvencia záujmu o tieto služby, rozsah požadovaných informácií, časová náročnosť pri spracovávaní informácií a poskytovaní služieb JKM. Priebežne sa analyzoval rozsah údajov, stanovený príslušnými zákonmi, ktorý je povinný podnikateľ predložiť nielen vo vzťahu k vydaniu živnostenského oprávnenia, ale aj vo vzťahu k ostatným orgánom a inštitúciám, ktorých kompetenciami je podnikateľ dotknutý najmä pri začatí podnikania. Dňa 11.4.2007 schválila vláda SR **Návrh novely zákona o živnostenskom podnikaní** predložený ministerstvom vnútra, ktoré je zodpovedné za založenie JKM. Do návrhu novely boli zakomponované aj ustanovenia o jednotných kontaktných miestach. Vzhľadom na to, že prvá etapa poskytovania služieb JKM je nasmerovaná práve na živnostníkov, očakáva sa, že už v druhej polovici roka budú môcť podnikatelia – živnostníci tieto služby využívať.

Dňa 26. 6. 2007 Národná rada SR schválila novelu živnostenského zákona č. 358/2007 Z. z., ktorá nadobudne účinnosť dňa 1. 10. 2007. Založenie a prvá etapa fungovania jednotných kontaktných miest tým získa legislatívnu oporu. Novela transponovala časť európskej smernice č. 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu, ktorej implementácia je v SR v gescii ministerstva hospodárstva na základe uznesenia vlády SR č. 294/2007.

Prvá etapa fungovania zabezpečí vydanie živnostenského oprávnenia, registráciu u príslušného správcu dane z príjmov, zaevidovanie v príslušnej zdravotnej poisťovni (ZP), prípadne oznámenie zmeny ZP, pre slovenské fyzické osoby doklad o preukázaní bezúhonnosti bez poplatku, informácie, ktoré bezprostredne súvisia so začatím podnikania, resp. jeho priebehom, pre všetky fyzické a právnické osoby automatické pridelovanie identifikačného čísla, ktoré pre fyzickú osobu bude nemenné aj v prípade, ak svoju podnikateľskú činnosť zruší a opätovne začne podnikáť, zjednodušenie prístupu k niektorým službám liberalizovaním podmienok niektorých živností – zníženie počtu rokov praxe, alebo úplne zrušenie preukázania praxe v odbore, výrazné zníženie poplatkov za vydanie dokladu o živnostenskom oprávnení, súvisiacich so zmenou mechanizmu vydávania živnostenských oprávnení t. j. jeden predmet podnikania = jeden živnostenský list, resp. koncesná listina. Cieľom tohto opatrenia je skvalitniť poskytovanie služieb tým, že sa zaregistrujú len tie činnosti, ktoré bude živnostník v skutočnosti vykonávať a očakáva sa, že tento postup prispeje k zníženiu administratívnej náročnosti a transparentnosti vydávania živnostenských oprávnení. Prax ukázala, že mnohí živnostníci majú na jednom živnostenskom liste 50 – 60 činností i viac, ktoré na seba nenaväzujú a v skutočnosti značnú časť týchto činností nevykonávajú. Pre občanov s bydliskom a sídlom mimo územia SR budú JKM fungovať v sídle kraja, t. j. na 8 obvodných úradoch.

Komunikácia medzi dotknutými orgánmi sa bude realizovať elektronicky, s využitím elektronického podpisu, čomu je prispôbená aj databáza údajov o podnikateľovi pre začatie podnikania, prípadne v jeho priebehu, a ktoré sú pre dotknuté orgány pri začatí podnikania relevantné v zmysle príslušných právnych predpisov. Tým dôjde k zjednodušeniu prístupu a opakujúcemu sa predkladaniu tých istých údajov a dokladov o podnikateľovi. Údaje poskytne podnikateľ zamestnancovi obvodného úradu, odboru živnostenského podnikania, ktorý ich súčasne uvedie do systému. Podnikateľovi bude ponechaná možnosť urobiť svoje podanie aj písomne, na predpísanom formuláre, s obsahom tých istých údajov, tzv. jednotný formulár. Formulár bude k dispozícii priamo na JKM, ale aj na webových stránkach ministerstva vnútra, prípadne ministerstva hospodárstva, či iných webových stránkach. Služby vykonávané JKM budú bezplatné.

Pre potreby zamestnancov živnostenských úradov, ktoré sú súčasne miestom výkonu JKM, bol spracovaný pre účely poradenskej a informačnej činnosti (ako jednej z činností JKM) manuál, ktorý obsahuje množstvo informácií, týkajúcich sa povinností podnikateľa pri začatí resp. priebehu jeho podnikania, vrátane kontaktných adries na relevantné inštitúcie, webové stránky, ako aj právne predpisy, ktorými je pri svojej podnikateľskej činnosti dotknutý. Aj manuál bude sprístupnený na viacerých webových stránkach. V súčasnosti sú základné informácie o jednotných kontaktných miestach zverejnené na webovej stránke ministerstva hospodárstva (aj v anglickej mutácii).

4.3.4 Posilnenie vnútorného trhu

V záujme zavedenia **Informačného systému pre vnútorný trh – IMI projekt v Slovenskej republike (Internal Market Information)**, ktorý vznikol z iniciatívy Poradného výboru pre vnútorný trh v Bruseli (IMAC) pri Európskej komisii, boli analyzované podmienky pre jeho zavádzanie v Slovenskej republike. Potreba zavádzania IMI projektu vychádza z článku 28 a 29 smernice o službách na vnútorom trhu. Cieľom tohto informačného systému je zabezpečiť komunikáciu na diaľku medzi orgánmi jednotlivých členských krajín s rovnakou kompetenciou, ktoré sú zapojené do riadenia/zavádzania voľného pohybu služieb a osôb v oblasti vnútorného trhu. Prebiehajúce práce sú realizované v súlade s pokynmi Európskej komisie a usmerneniami národného koordinátora. Práca na IMI systéme sa v súčasnosti sústreďuje na modul pre uznávanie odborných kvalifikácií, v zmysle smernice č. 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií, pretože implementačné obdobie pre túto smernicu končí už v októbri 2007.

Pilotný projekt systému IMI sa realizuje pre štyri regulované povolania: lekár, farmaceut, fyzioterapeut a účtovník. Očakávaným prínosom projektu je vzájomné uznávanie dokladov o vzdelaní, a ďalších dokladov, pri poskytovaní služieb podnikateľom z jedného členského štátu v druhom členskom štáte. Pre uznávanie kvalifikácií bola vytvorená špeciálna pracovná skupina, ktorej členmi sú zástupcovia ministerstva hospodárstva a ministerstva školstva, ktorí sú súčasne národnými a delegovanými koordinátormi pre IMI projekt. Dňa 27.02.2007 sa v Bruseli uskutočnilo ďalšie zasadnutie Pracovnej skupiny pre IMI projekt, na ktorom boli konzultované otázky súvisiace s ochranou osobných údajov v tomto informačnom systéme. Európskej komisii bol zaslaný vzorový súbor 15-tich kompetentných inštitúcií Slovenskej republiky, ktoré by mali byť do IMI projektu zapojené. O spôsobe zavedenia IMI projektu prebiehajú rokovania medzi dotknutými orgánmi a inštitúciami Slovenskej republiky, s cieľom oboznámiť ich s úlohami súvisiacimi s funkčnosťou IMI projektu. Zároveň sa uskutočňuje výmena informácií z uvedenej oblasti medzi jednotlivými členskými krajinami.

Súčasnú aktivitu v súvislosti s vývojom informačného procesu pre vnútorný trh prebiehajú podľa inštrukcií z posledného zasadnutia pracovnej skupiny pre IMI projekt, ktoré sa konalo v Bruseli dňa 31.05.2007. Vykonala sa analýza príslušných orgánov, ktoré majú byť do IMI projektu zapojené. Podľa pôsobnosti jednotlivých štátnych orgánov boli zostavené tri pracovné skupiny a to: skupina povoľovacích orgánov, ktoré vydávajú povolenie k podnikaniu, uznávacích orgánov, ktoré uznávajú kvalifikáciu a kontrolných orgánov, ktoré majú dohľad nad dodržiavaním podmienok príslušného zákona. Za členov týchto pracovných skupín budú nominovaní zástupcovia uvedených orgánov. Vybudovanie IMI systému bude v Slovenskej republike koordinovať ministerstvo hospodárstva.

V súčasnosti sa pripravuje stretnutie s predsedom Výboru pre vývoj informačného systému pre vnútorný trh pri Európskej komisii, pánom Nick Leapmanom, na ktorom sa zúčastnia predstavitelia jednotlivých povoľovacích, uznávacích a kontrolných orgánov, ako aj ďalších relevantných orgánov, ktorými bude činnosť IMI dotknutá. Na tomto stretnutí bude Slovenská republika prezentovať svoje praktické skúsenosti s fungovaním IMI systému. Uvažuje sa, že v pozícii tzv. delegovaného koordinátora pre IMI projekt bude ministerstvo školstva, pretože uznávanie odborných kvalifikácií patrí do jeho kompetencií.

Právna analýza dosahu smernice o službách na vnútorom trhu na existujúcu legislatívu Slovenskej republiky bola spracovaná v takom predstihu, aby sa okamihom schválenia smernice začalo s novelizáciou platných právnych predpisov, ktorých sa dotýka. Pritom budú využité všetky technické a inštitucionálne prostriedky pre efektívnejšie implementovanie do národnej legislatívy, vrátane aktivácie podnikateľskej sféry a jej zapojenia do tvorby a spracovania právnych predpisov prostredníctvom pracovných skupín. Ideálnym riešením sa javí Európsky podnikateľský skúšobný panel (EBTP), ktorý je konzultačným mechanizmom Európskej komisie. Prostredníctvom konzultačného mechanizmu získava Európska komisia názory podnikateľskej verejnosti členských štátov na pripravovanú legislatívu a politiku Európskej únie. Zapojením slovenských podnikateľských subjektov do konzultačného mechanizmu EBTP budú mať slovenské firmy možnosť podieľať sa na príprave legislatívy Európskej únie, predovšetkým cez prezentáciu svojich názorov a indikovanie potenciálnych dosahov pripravovanej legislatívy na ich činnosť. V súčasnosti sa oficiálne zaregistrovalo 16 podnikateľských subjektov v centrále EBTP a dňa 31.08.2007 sa začal ďalší konzultačný proces na tému Antidiskriminácia v pracovnom procese, ktorý má byť vyhodnotený v septembri 2007.

Smernica č. 2006/123/ES o službách na vnútorom trhu (ďalej smernica), ako jeden z najzákladnejších právnych aktov EÚ, ktorý horizontálnym spôsobom liberalizuje služby, je predpokladom vytvorenia takých podmienok podnikania, ktoré budú vzájomne korešpondovať na jednotnom európskom trhu. Pre naplnenie tohto

cieľa smernice je jej transpozícia do národných právnych poriadkov členských štátov a jej implementácia v praxi. Úlohy a projekty, ktorých realizáciou dôjde k administratívnej zjednodušeniu a posilneniu vnútorného trhu, budú mať dosah na všetky služby komerčného charakteru a na tie, ktoré nie sú upravené iným nástrojom spoločenstva.

Screeningom národnej legislatívy, ktorý bol spracovaný v SR, sa zistilo, ktorých právnych predpisov sa konkrétne transpozícia smernice dotkne. Bolo zistené, že transpozíciou smernice bude dotknutých zmenami viac ako 20 právnych predpisov.

Základným právnym rámcom pre poskytovanie služieb v SR bude zákon o službách na vnútornom trhu, ktorého spracovanie je v gescii Ministerstva hospodárstva SR na základe uznesenia vlády SR č. 297/2007. Ministerstvo hospodárstva SR bolo poverené prebratím smernice, t. j. jej transponovaním do právneho poriadku SR a implementáciou v praxi, prostredníctvom napr. založenia jednotných kontaktných miest pre podnikateľov, vybudovania informačného systému pre vnútorný trh a pod. Do implementácie smernice sú zapojené takmer všetky orgány verejnej správy.

V súčasnosti sa pripravuje legislatívny zámer návrhu zákona, ktorý analyzuje a zdôvodňuje obsah jednotlivých častí, ktoré majú byť do zákona o službách na vnútornom trhu zakomponované. Legislatívny zámer bude podkladom pre spracovanie zákona o službách na vnútornom trhu.

V súčasnosti sa tiež spracováva screening k článku 39 v spojitosti s článkami 15 a 25 smernice. Cieľom screeningu je identifikovať súčasné systémy udeľovania povolení na podnikanie v SR pri etablovaní sa podnikateľa, vrátane preskúmania pravidiel profesijných orgánov a kolektívnych pravidiel profesijných združení, ako aj ďalšie požiadavky v oblasti služieb a zistiť, či tieto systémy neobsahujú diskriminačné, neprimerané a neopodstatnené podmienky, ktoré by boli prekážkou vstupu podnikateľa k službám pri udeľovaní povolení na podnikanie. Rovnakým spôsobom sa skúma legislatíva z pohľadu dočasného cezhraničného poskytovania služieb. Cieľom screeningu je zaistiť transparentnosť požiadaviek a systémov udeľovania povolení.

K problematike duplicitného administratívneho prístupu podnikateľov k poskytovaniu služieb, predovšetkým právnických osôb, v súvislosti s ich registráciou na príslušnom orgáne štátnej správy a v obchodnom registri príslušného súdu možno konštatovať, že separátna registrácia zatiaľ trvá. V tejto súvislosti treba však poznamenať, že súdy registrujú firmy predovšetkým z hľadiska splnenia podmienok založenia spoločnosti ako takej s oporou v obchodnom zákonníku a v zákone o obchodnom registri a iné orgány štátnej správy registrujú podnikateľov najmä z hľadiska skúmania všeobecných a odborných podmienok pre výkon tej ktorej podnikateľskej činnosti, ktoré sú len jedným z podkladov pre zaevidovanie spoločnosti v obchodnom registri.

4.3.5 Veda, výskum a inovácie

Oblasť inovácií

Cieľ opatrenia zameraný na **vytvorenie modernej legislatívy pre oblasť inovácií** je čiastočne splnený. Vláda SR dňa 14. marca 2007 schválila **Inovačnú stratégiu SR na roky 2007 až 2013**. Zámerom Inovačnej stratégie je vytvoriť rámec pre identifikáciu a úspešnú realizáciu jednotlivých opatrení, prostredníctvom ktorých sa zabezpečí plnenie cieľov Národného programu reforiem SR na roky 2006–2008 a ďalších nadväzujúcich dokumentov. V nadväznosti na Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007-2013 je Inovačná stratégia kompatibilná s Operačným programom Konkurencieschopnosť a hospodársky rast a s Operačným programom Výskum a vývoj.

Vypracovanie Inovačnej stratégie SR vychádza z jednoznačnej potreby mať základný dokument, ktorý by zastrešil problematiku inovácií, ktoré sú považované za jeden z hlavných nástrojov budovania znalostnej ekonomiky.

V rámci realizácie opatrení sa v roku 2007 vytvoril národný orgán pre podporu a rozvoj inovácií, ktorý vznikol transformáciou existujúcej Slovenskej energetickej agentúry na **Slovenskú inovačnú a energetickú agentúru**. Predmetom činnosti agentúry v oblasti inovácií bude najmä koncepčná, odborná, metodická, koordinačná, informačná, dokumentačná, výchovno-vzdelávacia, propagačná a ďalšia činnosť, zameraná na rozvoj inovačných aktivít v inovačnom systéme Slovenskej republiky s cieľom dosiahnuť zvýšenie efektívnosti slovenskej ekonomiky a jej konkurencieschopnosti, aj vo väzbe na tvorbu a ochranu životného prostredia. V rokoch 2008 - 2009 budú realizované opatrenia v oblasti inovácií a technologických transferov, podpory spoločných služieb pre podnikateľov a podpory inovačných aktivít v podnikoch.

Druhým krokom tohto cieľa je príprava a následne schválenie **Návrhu zákona o inováciách**. Návrh zákona bol vypracovaný expertnou skupinou, ktorá bola zložená zo zástupcov všetkých dotknutých rezortov, ako aj zo zástupcov širokej odbornej verejnosti. Termín predloženia návrhu na rokovanie vlády SR je stanovený na koniec októbra 2007.

Inovácie v podmienkach Slovenskej republiky si nevyhnutne vyžadujú štátnu pomoc a podporu tak, ako je to v ostatných priemyselne vyspelých krajinách, pri rešpektovaní zodpovedajúcich pravidiel Európskej komisie v oblasti štátnej pomoci pre inovácie a pri súčasnom rešpektovaní finančných možností štátneho rozpočtu. Podpora inovačných procesov si vyžaduje systémový prístup, najmä na vytváranie podmienok pri implementácii nástrojov pre podporu inovácií a pri budovaní infraštruktúry systému inovačného podnikania s náležitým, ale zo strany štátu presne vymedzeným stupňom motivácie pre všetky zainteresované zložky. Podiel na podpore, najmä z verejných zdrojov, by mal byť natoľko výrazný, aby motivoval najmä štátny a vysokoškolský sektor výskumu a vývoja nekončiť majoritnú časť svojich výstupov len publikačnou činnosťou, ale naopak, aby ich výstupy smerovali, prostredníctvom inovačných programov, do praxe.

Zákon rozširuje kompetenciu vlády SR pri podpore trvalo udržateľného ekonomického rastu a konkurencieschopnosti slovenského hospodárstva, vymedzuje úlohy ústredných orgánov s pôsobnosťou v oblasti inovácií, stanovuje formy štátnej podpory a spôsob jej uskutočňovania a informačné zabezpečenie inovačných aktivít. Kompetenčná zodpovednosť v oblasti inovácií sa týmto zákonom deleguje ministerstvu hospodárstva.

Slovenská republika značne zaostáva za krajinami EÚ – 15 v inovačnej výkonnosti regiónov. Inovácie významne prispievajú k rastu konkurencieschopnosti podnikov a k hospodárskemu rastu regiónov a následne ekonomík členských štátov EÚ. V regiónoch Slovenskej republiky nemajú vyššie územné celky inštitucionálne vybudované inovačné štruktúry - kapacity pre riadenie štátnej inovačnej politiky a regionálnej inovačnej stratégie, ako aj pre transfer inovácií, nových technológií a aktivít s vyššou pridanou hodnotou. Absentuje inštitucionálny rámec pre účinnejšie prepojenie rozvoja priemyslu a vybraných služieb na výsledky výskumu, vývoja a na inovácie v praxi.

Cieľom spracovania **Projektu inovačnej stratégie SR na roky 2007 až 2013** je vybudovanie regionálnych inovačných centier, ktoré inštitucionálne podporia rozvoj inovácií v regiónoch a posilnia rozvoj spolupráce univerzít, výskumno-vývojových a vzdelávacích inštitúcií s podnikateľskými subjektmi na regionálnej a medzinárodnej úrovni.

Účelom národného pilotného projektu integrovaných inovačných nástrojov v regiónoch Slovenska je podpora vybudovania 7+1 regionálnych inovačných centier (RIC) na úrovni NUTS 3, ktoré budú zabezpečovať implementáciu štátnej a regionálnej inovačnej politiky, podporu inovačných procesov v regiónoch Slovenskej republiky a prechod na vedomostnú spoločnosť. Hlavnou úlohou RIC bude zvolenie takej stratégie zvyšovania

inovačnej výkonnosti regiónu, ktorá by v komplementarite s ostatnými stratégiami v regiónoch napĺňala ciele Regionálnej inovačnej stratégie a súčasne Inovačnej stratégie Slovenskej republiky na roky 2007-2013.

Požiadavku inštitucionálneho posilnenia vyšších územných celkov v oblasti riadenia inovácií a zlepšenia implementácie inovačných aktivít v regiónoch vyjadrila aj Európska komisia prostredníctvom Generálneho riaditeľstva pre zamestnanosť pri neoficiálnych negociáciách k **Operačnému programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast** na roky 2007-2013.

Bola vypracovaná obsahová podoba a rámcová štruktúra pre **Centrálny informačný portál pre oblasť vedy a techniky**. Jeho vytvorenie je realizované prostredníctvom verejného obstarávania. Po vyhlásení výzvy na verejnú súťaž k 28. februáru 2007 sa 11.6.2007 uskutočnilo záverečné vyhodnotenie súťaže. V súčasnosti je pripravená zmluva na dodanie riešenia informačného systému medzi ministerstvom školstva a Siemens IT Solutions and Services, s.r.o. ako víťazom súťaže. Riešenie sa má dodať do 6 mesiacov od podpisu zmluvy.

Vypracovanie **nového štátneho programu rozvoja infraštruktúry výskumu a vývoja zameraného na podporu technickej infraštruktúry výskumu a vývoja a podporu ľudských zdrojov vo výskume a vývoji** bolo podmienené schválením dlhodobého zámeru štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015, ktorý obsahuje aj identifikáciu vecných priorít aplikovaného výskumu. Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015 bol schválený dňa 12.9.2007 uznesením vlády SR č.766/2007. Pre splnenie cieľa je zároveň nevyhnutná diskusia s podnikateľským prostredím a vzdelávacími inštitúciami za účelom zlepšenia transferu výsledkov výskumu a vývoja do praxe. Tento materiál je v súčasnosti vo fáze spracovania.

Vypracovanie návrhu nového systému štátnych programov na podporu výskumu a vývoja bolo rovnako podmienené schválením dlhodobého zámeru, ktorý obsahuje aj identifikáciu troch vecných priorít aplikovaného výskumu. Dlhodobý zámer štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015 bol schválený dňa 12.9.2007 uznesením vlády SR č.766/2007. Materiál je v súčasnosti vo fáze spracovania.

Po schválení štátneho programu rozvoja infraštruktúry vládou SR budú v rámci možností štátneho rozpočtu vyčlenené finančné prostriedky na vznik a činnosť sietí technologického transferu z rozpočtu ministerstva školstva a rozpočtu Agentúry na podporu výskumu a vývoja. Týmto sa zavedie **finančná podpora pre vznik a činnosť sietí technologického transferu, výskumných a vzdelávacích centier, ktoré budú zapájať mladých vedeckých pracovníkov, doktorandov a postdoktorandov do projektov výskumu a vývoja riešených v rámci štátneho programu rozvoja infraštruktúry a programov Agentúry na podporu výskumu a vývoja**.

4.4 Informačná spoločnosť

Hlavnými prioritami v oblasti informatizácie spoločnosti v období rokov 2004 - 2006 boli:

1. moderné verejné služby on-line,
2. digitálna gramotnosť,
3. dostupnosť a bezpečnosť internetu.

Z týchto priorít vyplynuli i strategické dokumenty, ktoré vláda SR v tomto čase prijala ako **Stratégia informatizácie spoločnosti** a **Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010** s jej akčným plánom **Informačná spoločnosť**. Pri realizácii opatrení vyplývajúcich z uvedených strategických dokumentov vyvstala potreba užšieho prepojenia a koordinácie jednotlivých aktivít v oblasti informatizácie spoločnosti.

Plánované opatrenia v oblasti podpory rozvoja informačnej spoločnosti na roky 2007 – 2008 :

Na zvládnutie zásadnej technologickej zmeny, ktoré si vyžaduje proces transformácie ekonomiky na znalostnú spoločnosť je potrebná predvídajúca politika. V súlade s programovým vyhlásením vlády SR a medzinárodnými záväzkami budú prioritnými oblasťami rozvoja informačnej spoločnosti na Slovensku v nasledujúcom období aj tvorba strategických dokumentov a legislatívnych podmienok pre funkčný model elektronických služieb verejnej správy, napríklad prostredníctvom zákona o elektronickej verejnej správe a o registroch verejnej správy. Ďalšou prioritou bude podpora rozvoja informatizácie v regiónoch - návrh na rozšírenie Cestovnej mapy zavádzania služieb elektronickej verejnej správy o oblasť zastrešovanú samosprávami, nakoľko súčasná cestovná mapa sa venuje iba štátnej správe. Dôraz bude kladený aj na dôslednú implementáciu úloh vyplývajúcich z Cestovnej mapy zavádzania služieb elektronickej verejnej správy a dokončenie rozbehnutých nosných projektov Národného programu reforiem, pričom mnohé z týchto úloh bude možné podporiť prostredníctvom Operačného programu Informatizácia spoločnosti.

V nadväznosti na strategický rámec EÚ pre rozvoj informačnej spoločnosti v programovacom období 2007-2013, bude prostredníctvom zdrojov ERDF rozvoj informačnej spoločnosti podporovaný v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti. Stratégia podpory rozvoja informačnej spoločnosti v rámci Operačného programu IS je postavená na 4 prioritných osiach a 7 opatreniach, v rámci ktorých budú poskytnuté prostriedky ŠF na kofinancovanie vymedzených aktivít za stanovených podmienok.⁵

Základným predpokladom pre zavedenie **online moderných verejných služieb** je vypracovanie strategických a koncepčných dokumentov pre efektívne fungujúcu verejnú správu. Z priorit v oblasti informatizácie spoločnosti pre obdobie rokov 2004 - 2006 (moderné verejné služby on-line, digitálna gramotnosť, dostupnosť a bezpečnosť internetu) vyplynuli i strategické dokumenty, ktoré vláda SR v tomto čase prijala ako **Stratégia informatizácie spoločnosti a Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010**. Akčné plány oboch dokumentov boli harmonizované, pretože majú spoločný cieľ, a to prostredníctvom plnenia úloh napomôcť akcelerácii informatizácie spoločnosti. V októbri 2005 bol schválený vládou SR **Procesný, organizačný a informačný model služieb verejnej správy**, ktorého cieľom je dosiahnuť zefektívnenie poskytovania služieb verejnej správy, zvýšiť jej transparentnosť a znížiť administratívne zaťaženie občanov. Následne bol schválený materiál **Cestovná mapa pre zavádzanie elektronických služieb verejnej správy**, ktorá plánuje v priebehu 3 – 5 rokov zaviesť úplne všetkých dvadsať základných kategórií verejných služieb odporučených Európskou komisiou a tým prispieť k základnému poslaniu efektívnej elektronickej verejnej správy ktorým je v maximálnej možnej miere prispieť k znižovaniu administratívnej záťaže občana a k zvyšovaniu transparentnosti verejnej správy voči občanovi. Cestovná mapa popisuje stav poskytovaných verejných služieb a navrhuje harmonogram implementácie všetkých činností, ktoré budú ponúkané občanom, podnikateľom alebo verejnej správe v elektronickej forme.

Strategické dokumenty z rokov 2004 a 2005 pokrývajúce oblasť e-Governmentu je potrebné aktualizovať v súlade s vývojom v oblasti IKT, s odporúčanými opatreniami EÚ a zároveň je potrebné komplexné zhodnotenie realizácie opatrení vyplývajúcich z doterajších strategických dokumentov a zadefinovanie nadväzných opatrení čo bude predmetom pripravovaných nových strategických dokumentov.

Zásadným programovým dokumentom v oblasti informatizácie verejnej správy, ktorý identifikuje základné komponenty e-Governmentu a governance, bude **Stratégia e-Governmentu SR a Národná koncepcia informatizácie verejnej správy**, ktorú predloží ministerstvo financií v zmysle zákona o informačných systémoch verejnej správy v roku 2007. Koncepcia bude vychádzať z vízie prezentovanej programovým vyhlásením vlády, v ktorom sa vláda zaviazala modernizovať verejnú správu jej ekonomizáciou a informatizáciou s cieľom uľahčiť život občanom i právnickým osobám. Aplikácia tejto koncepcie bude výrazným prínosom pre občanov, podnikateľov, štátnu správu i samosprávu. Zníži sa neproduktívny čas strávený vybavovaním úradných záležitostí, zníži sa chybovosť, eliminuje sa viacnásobná realizácia rovnakých úkonov. Občan i podnikateľ bude môcť vybaviť úradné záležitosti na jednom mieste, prípadne priamo z domu, kancelárie, prostredníctvom svojho počítača. Elimináciou viacnásobného vybavovania rovnakých podaní sa znížia náklady na úhradu správnych poplatkov, zvýši sa dostupnosť IKT a samozrejme zlepšia podmienky pre eBusiness. Národná koncepcia informatizácie verejnej správy bude smerovať k implementovaniu tzv. najlepších praktík – postupom, ktoré sú vytvorené hĺbkovou analýzou praktík v krajinách, kde dosiahli najvyššiu úroveň elektronickej. Výstupom takejto

---

⁵ Prioritné osi a opatrenia OP IS:

1. Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb:
  - 1.1. Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb na centrálnej úrovni
  - 1.2. Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni
2. Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry:
  - 2.1. Zlepšenie systémov získavania, spracovania a ochrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií
  - 2.2. Digitalizácia obsahu pamäťových a fondových inštitúcií, archivovanie a sprístupňovanie digitálnych dát
3. Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu:
  - 3.1. Rozvoj infraštruktúry širokopásmového prístupu
4. Technická pomoc
  - 4.1. Technická pomoc pre RO OPIS
  - 4.2. Technická pomoc pre SORO OPIS

Za kľúčové impulzy rozvoja znalostnej spoločnosti z pohľadu informatizácie sú považované intervencie ŠF do nasledujúcich oblastí: zefektívnenie a rozvoj verejných služieb prostredníctvom IKT, zabezpečenie dostupnosti širokopásmového internetu pre všetkých, tvorba a využívanie digitálneho obsahu. Pri implementácii stratégie je zdôraznená úloha národných projektov, ktoré budú predstavovať komplexné, celoplošné riešenia. Očakáva sa, že národné projekty budú predstavovať najúčinnnejšie a najefektívnejšie skupiny intervencií OP IS z pohľadu plnenia stanovených cieľov stratégie. Realizácia všetkých projektov OP IS, a hlavne národných projektov bude prebiehať plne v súlade s princípmi e-Governmentu, akceptovanými členskými krajinami EÚ ako aj s odporúčaniami IDABC. V rámci týchto princípov bude dôraz kladený predovšetkým na používanie otvorených štandardov a dodržiavanie technologickej a softvérovej neutrality. Každé podporené riešenie bude vychádzať z komplexnej analýzy jeho trvalej udržateľnosti.

analýzy je sada najčastejšie sa opakujúcich unikátnych procesov, ktoré sa aplikujú do IKT a vytvoria základ, transakčné jadro e-Governmentu.

Národná koncepcia informatizácie verejnej správy vyústi do vytvorenia **Štúdie realizovateľnosti**, ktorá identifikuje sadu projektov informačných systémov, zdefiniuje architektúru právneho rámca a potrebný rozsah zmien v súčasných zákonoch tak, aby zákony nepredbehali informačné systémy a naopak. Realizácia úprav v zákonoch je hlavným kritickým faktorom úspechu zmien, nakoľko vyžaduje vecnú podporu u príslušných tvorcov zákonov – jednotlivých ministerstiev a politickú podporu v parlamente.

Implementácia obecných agend do systému e-Governmentu bude rešpektovať špecifické postavenie samosprávy v právnom systéme Slovenskej republiky prostredníctvom vypracovania **Cestovnej mapy zavádzania elektronických služieb pre samosprávy**, ktorá má zabezpečiť riadenie verejných služieb na centrálnej úrovni všade tam, kde doteraz absentuje prepojenie regionálnych centrálnych informačných systémov.

Legislatívna podpora elektronickej verejnej správy je definovaná v úlohe: **Spolupráca pri tvorbe návrhu legislatívneho zámeru zákona o elektronickej verejnej správe a o registroch verejnej správy, vypracovanie a prijatie novej právnej úpravy**. Táto úloha je v štádiu rozpracovania. Pripravovaný zákon zefektívni všeobecný elektronický prístup k základným verejným službám s navzájom prepojenými registrami verejnej správy a umožní úplnú elektronickú výmenu údajov medzi občanmi, verejným a súkromným sektorom. Vysoký dôraz sa bude klásť na posilnenie informačnej bezpečnosti a ochranu osobných údajov, vzájomné prepojenie registrov jednotlivých inštitúcií verejnej správy a poskytovanie kvalitných služieb v reálnom čase (online). Na pracovných stretnutiach ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií a ministerstva vnútra bol určený plán práce a nosný obsah materiálu, dohodli sa organizačné záležitosti, schválila sa štruktúra dokumentu, vyšpecifikovali sa definície a navrhnuté štruktúry registrov a bol navrhnutý obsah pripravovaného zákona o referenčných registroch a číselníkoch verejnej správy, vrátane definícií nových pojmov. Vzhľadom na potrebu integrácie katastrálneho registra do plnenia úlohy bola v septembri 2006 pracovná skupina rozšírená o odborníkov z Úradu geodézie, kartografie a katastra SR. V súčasnosti prebiehajú analýzy právnych úprav niektorých krajín so zavedenými elektronickými službami verejnej správy a potrebných legislatívnych zmien s cieľom pripraviť taký model e-Governmentu fungujúci v súlade s trendmi a požiadavkami Európskej únie. Zároveň bola vykonaná predbežná analýza právneho poriadku SR v oblasti informatizácie spoločnosti.

Cieľom pripravovaného dokumentu **Stratégia pre informačnú bezpečnosť**, je vytvoriť jednotnú platformu budovania informačnej spoločnosti postavenú na právnych základoch so zabezpečením ochrany a dôveryhodnosti digitálneho prostredia na Slovensku. Základné princípy vychádzajú zo Stratégie pre bezpečnú informačnú spoločnosť vydanéj EÚ z roku 2006, a z ďalších strategických dokumentov. Dosiachnutie stavu interoperability všetkých relevantných informačných systémov v SR je hlavným cieľom úlohy **Tvorba štandardov – Interoperabilita**. V súčasnosti jediným platným legislatívnym nástrojom v SR je zákon č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť od 1. 6. 2006. Uvedený zákon stanovuje povinnosť povinným subjektom vytvárať nové informačné systémy v súlade s vydanými štandardmi a existujúce systémy uviesť do súladu so zákonom do dvoch rokov. Konkrétne štandardy pre uvedený cieľ podľa tohto zákona určuje výnos MDPT SR č. 1706/M-2006 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy vydaný dňa 14. júla 2006, ktorého novelizácia sa pripravuje na november roku 2007. V súčasnosti tvorbu štandardov pre IS VS zastrešuje MF SR prostredníctvom odboru pre legislatívu, metodiku, štandardy a bezpečnosť IS. V tejto súvislosti bola v máji roku 2007, zriadená Komisia pre štandardizáciu ISVS. Komisia zodpovedá za odbornú prípravu návrhov na zavedenie nových štandardov, zmenu alebo zrušenie existujúcich platných štandardov pre informačné systémy verejnej správy, ďalej formuluje odborné stanoviská k návrhom, ktoré potom vo forme všeobecne záväzného predpisu vydáva MF SR. Komisia na svojom zasadnutí dňa 19. 6. 2007 zriadila 7 pracovných skupín, a to v oblasti pre Dátové štandardy, priestorovú identifikáciu (Geografický informačný systém - GIS), prístupnosť web stránok, zdravotné štandardy, štandardizáciu nových technológií, optimalizáciu existujúcich štandardov a procesov a pre štandardizáciu formulárov. Ministerstvo financií v súčasnosti pripravuje doložku vplyvu na informatizáciu spoločnosti, ktorá je predmetom medzirezortného pripomienkového konania a predložená na rokovanie vlády bude v októbri roku 2007. Ďalšou podporou je aj vytvorenie slovníka odborných výrazov pre oblasť informatizácie IS VS, ktorý bude vydaný vo forme metodického odporúčania.

K najdôležitejším súčasťam informatizácie spoločnosti momentálne patrí vybudovanie **Ústredného portálu verejnej správy s elektronickými službami**. Cieľom tohto projektu je sprístupniť na internete samotné služby a informácie o službách verejnej správy pre občana, podnikateľa ale aj pre samotné orgány verejnej správy a tak zjednodušiť proces poskytovania jej služieb. Prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy (ÚPVS) budú môcť občania komunikovať so štátnou a verejnou správou 24 hodín denne, 7 dní v týždni. K dispozícii sú nielen

elektronické služby, ale aj jednoduchá informácia – napríklad aktuálne návody na riešenie konkrétnych životných situácií, kontakty na príslušné inštitúcie. Do portálu bola integrovaná informačná časť existujúceho portálu www.obcan.sk. Jedným z cieľov bolo, aby občania vybavovali agendu len s jednou inštitúciou, ktorá si elektronicky získa potrebné dokumenty od iných inštitúcií. Pre verejnú správu poskytuje portál technickú infraštruktúru, ktorú môže použiť pri budovaní svojich e-služieb a tiež možnosť ako jednoducho ponúknuť svoju službu občanovi z jedného miesta. Dňa 1. júla 2006 bola spustená prevádzka technologickej časti ÚPVS. V priebehu roka 2006 boli sprístupnené služby živnostenského registra, registra trestov, služieb ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. Od 1. augusta 2007 má verejnosť možnosť nielen získať výpisy a listiny z **obchodného registra** v elektronickej podobe použiteľnej pre právne úkony, ale prostredníctvom internetu aj on-line zakladať spoločnosti, vykonávať zmeny v zápisoch a ukladať listiny do zbierky listín. Obchodný register je prvým verejným registrom, ktorý poskytuje svoje služby on-line v právne záväznej podobe. S cieľom motivovať občanov vo využívaní služieb elektronického obchodného registra boli významne znížené súdne poplatky za jednotlivé služby registra vykonávané elektronicke, ktoré sú hradené on-line prostredníctvom **platobného portálu**, ktorý bol oficiálne sprístupnený 1. augusta 2007. Platobný portál slúži k on-line úhradám správnych poplatkov za poskytovanie elektronických služieb. Pre potreby štátnej správy a samosprávy je prístupný bezplatne. Úrad vlády týmto krokom zefektívnil portál, ktorý zabezpečuje centrálny a jednotný prístup k informačným zdrojom a službám štátnej správy a samosprávy. Zatiaľ funguje len s prepojením na Dexia banku Slovensko a.s. . Integrácia s ďalšími bankovými ústavmi je v štádiu príprav a jej sprevádzkovanie sa uskutoční v blízkej dobe.

V nadväznosti na riešenie projektu ÚPVS bol vypracovaný **návrh riešenia elektronického spoplatnenia správnych poplatkov za e-služby**. V prípade úradných dokumentov, ktoré budú opatrené zaručeným elektronickým podpisom a budú teda použiteľné na právne úkony, sa počíta so spoplatnením elektronicke formou, čo bude obdoba súčasného platenia poplatkov resp. kolkov pri papierovej komunikácii. Napriek doterajšej snahe sa zatiaľ nepodarilo do legislatívy zakotviť právnu formuláciu, ktorá by umožnila, aby sa poplatky za úkony a konania vykonávané na základe elektronického podania cez ústredný portál verejnej správy platili prostredníctvom platobného portálu ústredného portálu verejnej správy s 50 % znížením sadzby poplatkov zo sadzby poplatkov určených v sadzobníku, do celkovej výšky 2000 Sk. Zákonné zakotvenie elektronickej platby za e-služby sa navrhuje zakotviť v pripravovanom návrhu zákona o elektronickech registroch verejnej správy.

Cieľom projektu **Elektronické verejné obstarávanie (EVO)** je hlavne zníženie nákladov na verejné obstarávanie na strane účastníkov verejných súťaží ako aj na strane verejných obstarávateľov vo verejnej správe, podstatné urýchlenie priebehu verejného obstarávania a zvýšenie transparentnosti procesov VO (znižovanie korupcie). Systém EVO je v prevádzke od 30. apríla 2007 (www.evo.gov.sk) a verejní obstarávatelia môžu využívať systém EVO na zadávanie zákaziek vo verejnom obstarávaní. Úrad pre verejné obstarávanie na základe podaných žiadostí o registráciu začal dňom 26. marca 2007 vykonávať do systému EVO registráciu verejných obstarávateľov a osôb oprávnených používať systém EVO v mene verejných obstarávateľov. V systéme EVO bolo do 25. septembra 2007 zaregistrovaných 48 verejných obstarávateľov a 169 osôb oprávnených používať systém EVO v mene verejných obstarávateľov. V rámci systému EVO bolo od júna do augusta 2007 zrealizovaných päť podlimitných zákaziek na dodanie tovaru a jedna podlimitná zákazka na poskytnutie služieb“.

V rámci projektu **Volný informačný prístup do katastra** sa od 1.9.2007 sa poskytujú informácie z informačného systému katastra nehnuteľností cez katastrálny portál bezplatne. Informácie na portáli sa aktualizujú týždenne a majú len informatívny charakter. Bezplatný prístup k informáciám na portáli je umožnený všetkým užívateľom sedem dní v týždni a 24 hodín denne. Užívateľ portálu môže vyhľadať informácie aj prostredníctvom mapy a získať informácie o katastrálnom konaní.

Ďalším nevyhnutným krokom k zabezpečeniu efektívneho fungovania verejnej správy je zabezpečenie **Vytvorenia systému elektronickej výmeny dát medzi registrami**. Na tento účel bola vypracovaná štúdia, ktorá preskúmala súčasný stav a navrhla postupnosť krokov pre vytvorenie systému elektronickej výmeny dát medzi registrami. V prvej fáze by mala byť spustená elektronicke výmena dát medzi registrom obyvateľov a obchodným registrom, v druhej fáze by mal byť pridaný aj živnostenský register. Ministerstvo vnútra v rámci riešenia tejto úlohy vypracovalo štúdiu uskutočniteľnosti **Poskytovanie údajov z REGOB do CeZiR**. V ďalšom období sa predpokladá zabezpečenie dátovej výmeny aj medzi ďalšími registrami, ktorá je nevyhnutná z dôvodu efektívneho fungovania príslušných orgánov a spoločnosti ako celku. Zároveň v tejto súvislosti bude potrebné rozpracovať architektúru prepojenia širšej skupiny registrov prostredníctvom jednej platformy zabezpečujúcej dátovú synchronizáciu a integráciu referenčných dát. Procesy integrácie do európskeho spoločenstva zvyšujú požiadavky na prepojenie informačných a komunikačných systémov orgánov EÚ a členských krajín na jednej strane a na strane druhej členských krajín navzájom. V súvislosti s tým bude potrebné spolupracovať na

systémovom riešení prepojenia informačných systémov jednotlivých orgánov štátnej a verejnej správy na informačné systémy EÚ. Taktiež je nutné **zavedenie jednoznačného identifikátora pre komunikáciu medzi informačnými systémami verejnej správy**. Identifikátor – reťazec znakov, bude generovaný ministerstvom vnútra pre každého obyvateľa, nebude ho možné použiť na právne úkony a bude slúžiť len pre informačné služby e-Governmentu a pre komunikáciu medzi informačnými systémami verejnej správy. Následne bude vytváraný bezvýznamový identifikátor pre použitie na základných identifikačných dokladoch fyzickej osoby, napr. na jednoznačnú identifikáciu osoby pre vydanie certifikátu pre zaručený elektronický podpis. V rámci tejto úlohy bola zo strany ministerstva dopravy, pôst a telekomunikácií v roku 2005 podpísaná zmluva na vypracovanie **Štúdie realizovateľnosti zavedenia identifikátora občana pre informačné systémy verejnej správy**. Ministerstvo vnútra následne vypracovalo Konceptiu zavedenia jednoznačného identifikátora a predložilo ju 21. 12. 2005 na medzirezortné pripomienkové konanie. S dodávateľom aplikácie informačného systému Registra obyvateľov bol predbežne dohodnutý spôsob realizácie po vyriešení finančného krytia. Zavedenie identifikátora podľa tejto štúdie si nevyžiada legislatívnu úpravu. Túto bude potrebné riešiť v súlade s poznatkami v praxi.

K odstráneniu administratívnej záťaže by mala prispieť realizácia úlohy: **Poskytovanie informácií z referenčného registra obyvateľov SR a z databázy dokladov SR oprávneným subjektom (REGOB)**. Týmto riešením sa odbúra doterajšia prax nepotrebné administratívnej záťaže, kedy inštitúcie verejnej správy bežne požadujú od občana predloženie a spoplatnenie informácií od iných inštitúcií verejnej správy, ku ktorým majú priamy jednoduchý a bezplatný prístup. Informácie budú sprístupnené nielen orgánom a inštitúciám verejnej správy SR, ale aj pre komerčným subjektom a obyvateľov, avšak iba v rozsahu ich oprávnení daných platnou legislatívou SR. Podstatná časť registrov je lokalizovaná na ministerstve vnútra. Poskytovanie informácií z REGOB a databázy dokladov sa vykonáva v testovacej prevádzke.

Cieľom úlohy **Zvyšovanie používania elektronického podpisu v inštitúciách verejnej správy ako podpora podnikateľského prostredia a elektronizácie verejnej správy** je vytvoriť podmienky pre používanie elektronického podpisu pre právnické a fyzické osoby pri poskytovaní služieb a zjednodušiť komunikáciu medzi občanom, firmou a kľúčovými inštitúciami verejnej správy. Rozšírenie spočíva v podstatne širšom rozsahu použitia licencií a vytvorení a dodávke elektronických formulárov pre zabezpečenie komunikácie na báze ZEP. Koncom roka 2006 ministerstvo dopravy, pôst a telekomunikácií zabezpečilo v zmysle zákona o verejnom obstarávaní dodávku multilicencie QSign aplikácie pre zaručený elektronický podpis v rozsahu 1 000 licencií pre štátnu a verejnú správu, vyššie územné celky a vybrané úrady miestnej samosprávy. Súčasťou dodávky bolo aj vytvorenie elektronických formulárov pre elektronický podpis. Dodávka technického zariadenia pre čítanie čipových kariet bola riešená osobitne. V januári 2007 sa uskutočnilo odovzdávanie čipových kariet s technickým zariadením pre ich čítanie. V súčasnosti je programovým vybavením zabezpečených cca 700 pracovných miest. Projekt bude po dokončení riešiť celkovo 1000 inštalčných miest v SR, z ktorých väčšina bude k dispozícii širokej verejnosti. V zmysle zákona o elektronickom podpise je platnosť čipovej karty jeden rok. Ministerstvo financií doriešilo problematiku viacnásobného použitia čipovej karty, t. z. že túto bude možné recertifikovať. V tejto súvislosti budú už vydané karty stiahnuté a nahradené recertifikovanými. Termín ukončenia celého procesu je naplánované do konca roka 2007.

Národný bezpečnostný úrad vytvoril všetky legislatívne a technické predpoklady pre zavedenie elektronického podpisu, najmä v prostredí verejnej správy. V súčasnosti je časť aplikácií v prevádzke a časť je v štádiu pilotného overovania. Kľúčovým momentom je stanovenie povinnosti orgánov verejnej správy prijímať elektronické podania od občanov a podnikateľov, podpísané elektronickým podpisom. Národný bezpečnostný úrad pripravil **novelu zákona o elektronickom podpise**, ktorá by tento problém vyriešila povinným zavedením elektronických podateľní. Návrh novely je v legislatívnom pláne vlády SR na rok 2007 s predpokladaným predložením na rokovanie vlády SR v novembri 2007. Avšak v záujme rozšírenia používania elektronického podpisu v štátnej správe bol v Národnej rade SR prijatý pozmeňovací návrh k návrhu zákona o informačných systémoch verejnej správy na doplnenie samostatného čl. III, ktorým sa priamo novelizoval zákon č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise.

Zavedenie občianskeho preukazu s čipovou kartou a zaručeným elektronickým podpisom - ministerstvo vnútra vypísalo verejnú súťaž, ktorá má zabezpečiť čistopisy nových občianskych preukazov vo forme polykarbonátovej karty.

Materiál o zavedení občianskeho preukazu s čipovou kartou a zaručeným elektronickým podpisom bol predložený na rokovanie vlády SR, kde bol z rokovania vypustený.

V súvislosti so zefektívnením fungovania zasadnutí vlády SR bol rozpracovaný projekt **Digitálna vláda**, ktorého cieľom je elektronizácia dokumentov a ich obehu v legislatívnom procese, čiže úplná digitalizácia procesu

zasadania vlády. Realizáciou projektu by sa mal znížiť objem materiálov predkladaných na zasadanie vlády v papierovej podobe a vytvoriť k nim flexibilnejší prístup. Hardverové vybavenie projektu je už k dispozícii, pracuje sa ešte na softvérovom riešení. Predpokladaný termín dokončenia bol august 2007.

V rámci cieľa zvyšovania **digitálnej gramotnosti** sa riešia viaceré úlohy. Jednou z najvýznamnejších je v súčasnosti **Európsky počítačový vodičský preukaz pre štátnych zamestnancov (ECDL) - Certifikovanie digitálnej gramotnosti zamestnancov verejnej správy programom ECDL**. Pilotná fáza projektu certifikácie prebehla na ministerstve dopravy, pôšt a telekomunikácií a na OÚOŠS už v roku 2005. Na základe jej pozitívnych výsledkov bol zahájený Národný projekt *Vzdelávanie zamestnancov vo verejnej správe zamerané na získavanie digitálnej gramotnosti a príprava na ECDL prostredníctvom elektronického vzdelávania*. Preverovanie štátnych zamestnancov programom ECDL však narušila úprava zákona o štátnej službe, podľa ktorej už štátni zamestnanci nemusia prejsť certifikáciou ECDL. Prieskum digitálnej gramotnosti štátnych úradníkov (až 50 % zamestnancov nevyužíva digitálne technológie efektívne), prezentovaný v januári 2007 ukazuje na nedostatočné vedomosti zamestnancov štátnej správy. Preto ministerstvo financií vyvíja aktivity v záujme pokračovania projektu.

Z hľadiska zvyšovania digitálnej gramotnosti obyvateľstva bola najrozsiahlejšia aktivita - projekt **Digitálne štúrovstvo na školách**. Cielenu podporou štátu, vzniklo v rokoch 2005 a 2006 viac ako 820 miest, v ktorých si miestna komunita mohla zvyšovať svoje znalosti v práci s IKT. Na školách po celej Slovenskej republike vznikli vzdelávacie centrá, kde prebiehali školenia miestnej komunity, obyvatelia sa učili za pomoci lektorov – učiteľov škôl využívať digitálne technológie pre svoju prácu i zábavu – používať existujúce služby e-Governmentu. Pozitívne je, že v tomto projekte boli využívané aj prostriedky, ktoré štát a súkromný sektor za predchádzajúce roky vložil do škôl prostredníctvom projektu Infovek a Počítače pre školy. Technológie boli občanmi využívané i vo večerných hodinách alebo počas sviatkov a prázdnin. Takýmito školeniami prešlo 70 tis. obyvateľov Slovenska. Ďalším kladným momentom tohto projektu je, že školy si pomocou digitálneho štúrovstva vylepšili svoje vybavenie v oblasti IKT a na mnohých miestach Slovenska si upevnili svoje postavenie miestnej authority. Tento v súčasnosti ukončený projekt bol ocenený ako najlepší IT projekt Slovenska za rok 2007 na medzinárodnom kongrese ITAPA.

Záver vyplývajúce zo štúdie realizovanej v roku 2005 **Mapovanie stavu digitálnej gramotnosti a adaptability obyvateľstva na IKT** napomáhajú pri riešení a plánovaní projektov z oblasti zvyšovania digitálnej gramotnosti.

K zvýšeniu **širokej dostupnosti internetu** prispel projekt **Internet pre všetkých**, ktorého cieľom je *zvýšiť penetráciu vysokorychlostného prístupu na internet a informačnú gramotnosť ľudí formou štátneho príspevku*. Projekt bol spustený dňa 5. 5. 2006 zároveň s vytvorením Klíringového centra. V súčasnosti prebieha poskytovanie štátneho príspevku pre 5000 ľudí v každom VÚC. Tento projekt bude ukončený koncom roku 2008.

Zvýšenie dostupnosti širokopásmového prístupu na internet pre čo najširšie vrstvy obyvateľstva na celom území SR a vytvorenie podmienok na zvýšenie konkurencie na telekomunikačnom trhu SR bolo zámerom **Štúdie využitia štruktúr existujúcich chrbtových sietí organizácií, v ktorých má štát väčšinový podiel**. Štúdia bola schválená na rokovaní vlády dňa 1. marca 2006 uznesením č. 199/2006. V zmysle bodu B.1. uvedeného uznesenia vyplýva úloha vypracovať štúdiu realizovateľnosti za účelom právnej a finančnej analýzy zo zámerom vytvoriť akciovú spoločnosť so 100 % majetkovou účasťou štátu. Táto štúdia realizovateľnosti bola vypracovaná a úloha bola splnená.

Oblasť **rozvoja širokopásmového internetu** bude podporená najmä prostredníctvom Operačného programu Informatizácia spoločnosti na roky 2007-2013. V rámci priority – **Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu** budú projekty zamerané na zavádzanie, rozvoj a prevádzku moderných sieťových platforiem zabezpečujúcich komunikáciu systémov štátnej správy v rozsahu potrebnom pre rozvoj e-Governmentu, podporu rozvoja metropolitných optických sietí, sietí regionálneho a lokálneho významu v oblastiach neatraktívnych pre komerčných prevádzkovateľov.

So širokou dostupnosťou Internetu a **sprístupnením kvalitného digitálneho obsahu** súvisí **Program elektronizácie knižníc**.

Verejné, vedecké, mestské a obecné knižnice predstavujú obrovský zdroj informácií a vedomostí pre širokú verejnosť, preto je potrebné zabezpečiť pre všetky z nich pripojenie na širokopásmový internet a otvoriť ich verejnosti. Tento cieľ je obsahom projektu **Internetizácie verejných knižníc II. Etapa**. Projekt vytvorí modernú a lacnú alternatívnu sieť niekoľkých tisícok verejných prístupových miest na internet po celom Slovensku. Budovanie národných digitálnych knižníc pre vedu, výskum, techniku a vzdelávanie a systémov elektronického publikovania zároveň zlepší prístup obyvateľov Slovenskej republiky k odborným informáciám.

Sprístupnenie kvalitného digitálneho obsahu pamäťových a fondových inštitúcií prostredníctvom IKT je obsahom opatrenia „**Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry**“ z Operačného programu Informatizácia spoločnosti na roky 2007-2013. Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry sa bude realizovať prostredníctvom digitalizácie ich obsahu, sprístupňovania digitálnych dát a zlepšením systémov získavania, spracovania a ochrany obsahu.

V rámci projektu **Verejne prístupný portál Portál kultúry** budú poskytované bezplatné komplexné informácie pre odbornú a laickú verejnosť z oblasti kultúry. Táto úloha sa v roku 2006 plnila len čiastočne, pretože kôli nedostatku finančných prostriedkov sa nerealizovala verejná súťaž na výber dodávateľa na realizáciu portálu kultúry. Preto sa realizácia projektu bude venovať mimoriadna pozornosť na realizáciu tohto projektu v roku 2007, pričom na tento projekt je vyčlenených približne 20 mil. Sk v rámci programového rozpočtovania.

Prioritnou témou Dodatku k Národnému programu reforiem SR na roky 2006-2008 bola aj **Informatizácia zdravotníctva – eHealth**. Podľa programového vyhlásenia vlády SR je zdravotníctvo a jeho informatizácia - eHealth najvyššou prioritou. Ide o využívanie moderných informačných a komunikačných technológií s úlohou splniť očakávania občanov, pacientov, poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti a profesionálnych zdravotníkov. Informatizácia zdravotníctva pomôže zvýšiť efektivitu a priniesť pridanú hodnotu zdravotnej starostlivosti vylúčením duplicit alebo zbytočných diagnostík alebo terapeutických intervencií podporou kontinuálnej starostlivosti, zlepšením komunikácie medzi zdravotníckou sférou a širokým prístupom k zdravotným vedomostiam a evidenčne založenou medicínou. Národný zdravotný informačný systém a služby spoločne s organizačnými zmenami ako aj rozvojom nových zručností môžu výrazne prispieť k prístupu, kvalite starostlivosti a k efektívnosti a produktivite zdravotníckeho sektora. Prostriedkami realizácie informatizácie zdravotníctva je štandardizácia číselníkov, dátových rozhraní a pracovných postupov poskytovateľov zdravotnej starostlivosti (PZS), vybudovanie úložísk dát, internetizácia pracovísk PZS, modernizácia aplikačného vybavenia pre PZS na základe navrhnutých národných a medzinárodných štandardov, vytvorenie politik identifikácie, autentifikácie a autorizácie na národnej aj medzinárodnej úrovni, ako aj rozvoj a implementácia eHealth aplikácií ako napr. elektronický chorobopis, elektronická preskripcia a medikácia. Tento široko koncipovaný program podporuje informatika na úrovni rezortu – ministerstvo zdravotníctva a jeho špecializované Národné centrum zdravotníckych informácií, ktoré vzniklo 1. februára 2006. Úlohy a činnosti zabezpečujúce informatizáciu zdravotníctva boli stanovené v **Akčnom pláne informatizácie zdravotníctva pre rok 2006**, ktorého cieľom bolo posilniť medzinárodnú spoluprácu a kontakty SR v oblasti eHealth, propagovať eHealth na Slovensku v povedomí odbornej aj laickej verejnosti a pripraviť prostredie pre definovanie a následné riešenie konkrétnych eHealth projektov.

V rámci plnenia vyššie uvedeného akčného plánu boli splnené nasledujúce najvýznamnejšie úlohy:

- zriadené Národné centrum zdravotníckych informácií, ktorého súčasťou sú aj Národné centrum (NC) pre štandardy, NC pre eHealth, NC (Kompetenčné centrum pre eHealth) pre zdravotnícku štatistiku a NC pre poskytovanie medicínskych a zdravotníckych informácií;
- vypracované štúdie o možnostiach a zdrojoch (feasibility study) pre stimulovanie rozširovania internetu a rozvoja počítačových sietí u poskytovateľov zdravotníckej starostlivosti a u ďalších subjektov v rezorte zdravotníctva, pre zavedenie elektronických zdravotných záznamov v SR, pre zavedenie elektronickej preskripcie a receptov v SR a pre informatizáciu mimonemocničných zdravotných služieb v SR.

V roku 2007 bol vypracovaný a schválený zásadný materiál „**Koncepcia informatizácie zdravotníctva na roky 2007 až 2010**“, ktorý obsahuje aj úlohy a zámery vyplývajúce pre rezort zdravotníctva z Národného programu reforiem Slovenskej republiky na roky 2006-2008, jeho Dodatku a súvisiacich záväzných dokumentov.

Na úspešnú realizáciu zdravotníckej reformy v oblasti informatiky boli spracované potrebné návrhy legislatívnych opatrení a zapracované do noviel príslušných zákonov, ktoré sú v súčasnej dobe v legislatívnom procese.

Súčasťou prípravy štandardov informatizácie zdravotníctva je v súčasnosti riešený projekt „Návrh aplikačnej a technickej infraštruktúry pre realizáciu štandardizácie registrov v zdravotníctve Slovenskej republiky“ (TAHIS II), ktorý nadväzuje na výsledky realizácie projektov z roka 2006. Predmetom riešenia projektu je aj návrh aplikačnej a technickej infraštruktúry pre realizáciu a štandardizáciu nasledujúcich registrov v zdravotníctve SR:

- Register prijímateľov zdravotnej starostlivosti,

- Register poskytovateľov zdravotnej starostlivosti,
- Register zdravotníckych pracovníkov,
- Register liekov,
- Register zdravotníckeho materiálu a pomôcok.

Pre zabezpečenie Národného zdravotníckeho portálu zameraného na:

- a) verejnú správu - pre prístup organizácií verejnej správy, t. j. štátnej správy a samosprávy,
- b) účastníkov zdravotnej starostlivosti - pre prístup účastníkov verejnej zdravotnej starostlivosti,

bol vypracovaný a schválený „Návrh pilotného riešenia Národného zdravotného portálu - časť Vydávanie licencií pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na VÚC“, ktorý je v súčasnej dobe v štádiu zabezpečovania.

4.5 Kvalitná fyzická infraštruktúra a služby v sieťových odvetviach

Sektor dopravy, pôšt a telekomunikácií má pre ďalší rozvoj slovenského hospodárstva strategický význam a jeho rozvoj je podmieňujúcim faktorom rozvoja ekonomiky ako celku a rozvoja jednotlivých regiónov, ktorý vytvára podmienky pre využitie hospodársko-spoločenského potenciálu SR. Podstatnou mierou prispieva k fungovaniu európskeho hospodárstva a k realizácii vnútorného trhu. Na sektor dopravy, pôšt a telekomunikácií pripadá približne 10 % hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky a asi 6,6 % pracovných miest. Významne prispieva k tvorbe a zabezpečovaniu pracovných miest, ktoré si vyžadujú najrozmanitejšiu kvalifikáciu (dopravné, telekomunikačné a poštové služby, výstavba infraštruktúry, automobilový priemysel a údržba vozidiel). Okrem toho je dôležitou vývojovou a aplikačnou oblasťou pre inovácie a je nenahraditeľným motorom rastu.

4.5.1 Dopravná infraštruktúra

V rokoch 2004 – 2006 rozvojové zámery ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií v oblasti budovania dopravnej infraštruktúry v SR vychádzali najmä zo strategických programových dokumentov ako Stratégia SR pre Kohézny fond 2004 – 2006 a Operačný program Základná infraštruktúra 2004 – 2006.

Stratégia SR pre Kohézny fond 2004 – 2006 bola zameraná najmä na rozvoj cestnej a železničnej infraštruktúry.

V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry boli strategické ciele zamerané na výstavbu stavebných úsekov na koridoroch TEN-T a to:

- na území hlavného mesta SR Bratislavy (projekt D1 Viedenská cesta - Prístavný most);
- na koridore V/a medzi Bratislavou a Košicami (projekt D1 Mengusovce – Jánovce).

V oblasti rozvoja železničnej infraštruktúry boli strategické ciele rozvoja infraštruktúry zamerané na modernizáciu koridoru Va a na program obnovy tratí tak, aby sa zabezpečili predpokladané technické parametre tratí podľa dohôd AGC a AGTC.

V rámci operačného programu Základná infraštruktúra 2004 – 2006 sa realizujú tri opatrenia priority Dopravnej infraštruktúry. V oblasti železničnej infraštruktúry to boli opatrenia v podobe elektrifikácie železničných tratí, úpravy železničných staníc, mostov, signalizačných zariadení a zvýšenie bezpečnosti. Oblasť cestnej infraštruktúry pokrýva opatrenia na výstavbu rýchlostných ciest a komplementárne i budovanie a rekonštrukciu mostov a križovatiek. Opatrenie, ktoré pokrýva infraštruktúru leteckej dopravy si kladie za cieľ zvýšenie technickej úrovne letísk, s osobitným dôrazom na bezpečnosť letísk a pasažierov.

Za oblasť železničnej infraštruktúry bol ukončený projekt Elektrifikácia trate Zvolen - B. Bystrica. Na koridore Va na sieti TEN-T sa realizuje projekt Modernizácia ŽST Prešov s predpokladom ukončenia 12/2007 a projekt Modernizácia ŽST Poprad – Tatry s predpokladom ukončenia 08/2007. Za oblasť cestnej infraštruktúry na trasách s významom pre medzinárodnú a vnútroštátnu cestnú dopravu, ktoré sú zaradené do siete transeurópskych magistral TEM a sú súčasťou nadradenej dopravnej infraštruktúry bol odovzdaný do užívania projekt R1 Rudno nad Hronom – Žarnovica o celkovej dĺžke 9,955 km a projekt R2 Ožďany – preložka v dĺžke 6,091 km. Za oblasť leteckej infraštruktúry sa zrealizovali projekty rozvoja a modernizácie bezpečnostných systémov na letiskách Poprad – Tatry, Sliač a Piešťany.

4.5.2 Elektronické komunikácie

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií sa v roku 2006 sústredilo na podporu rozvoja širokopásmového prístupu k internetu predovšetkým podporou rozvoja súťaže a hospodárnym využívaním frekvenčného spektra. Intenzívne pracovalo na vytvorení legislatívnych podmienok na posilnenie právomoci regulačného orgánu a snažilo sa dosiahnuť dynamické naštartovanie procesu prechodu z analógového na digitálne televízne vysielanie.

4.5.3 Rozvoj sektora elektronických komunikácií

Novela zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, ktorá nadobudla účinnosť 1. 4. 2006 reaguje na pripomienky EK týkajúce sa ustanovení o prenájme okruhov, o univerzálnej službe a upravuje povinnosť prístupu a prepojenia podnikov, ktoré nemajú na trhu významný vplyv. Upresňuje postup pridelenia frekvencií v rámci výberového konania, pričom umožňuje následný prevod pridelených frekvencií. Z dôvodu transpozície novej smernice EÚ o uchovávaní údajov pripravilo ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií ďalšiu novelu, ktorá je v súčasnosti v legislatívnom procese schvaľovania.

S cieľom ďalšieho rozvoja elektronických komunikačných služieb vytvorilo MDPT SR vhodné podmienky na vstup 3. mobilného operátora. Dňa 2. 8. 2006 sa víťazom výberového konania na tretieho poskytovateľa GSM a UMTS služieb stala spoločnosť Telefónica O2 Slovakia, s. r. o.

Univerzálna služba je minimálny súbor služieb, ktoré sú dostupné v určenej kvalite na celom území štátu všetkým koncovým užívateľom bez ohľadu na ich geografickú polohu a za prijateľnú cenu. Spoločnosť Slovak Telekom, a.s. bola uložená 4. 4. 2006 povinnosť poskytovať univerzálnu službu na celom území SR v kvalite určenej opatrením TÚ SR.

Od júna 2006 bola zavedená do praxe prenositeľnosť čísla v mobilných a v závere roka aj v pevných sieťach.

Pre potreby hospodárneho využívania frekvenčného spektra je pravidelne zostavovaná **Národná tabuľka frekvenčného spektra** (NTFS). Stanovuje pridelenie frekvenčných pásiem jednotlivým rádiokomunikačným službám a plán využitia frekvenčného spektra, na základe ktorého sa stanovuje pridelenie frekvencií jednotlivým prevádzkovateľom. V súlade s každoročným harmonizovaním NTFS bol uznesením vlády SR č. 677 z 9. 8. 2006 schválený návrh zmien NTFS na rok 2006.

Uznesením vlády SR č. 5 z 11. 1. 2006 bola schválená Politika využívania frekvenčného spektra na širokopásmový prístup. Politika vytvára podmienky na zlepšenie transparentnosti a zvýšenie dostupnosti frekvenčných zdrojov pre širokopásmový prístup založený na bezdrôtových technológiách. Súčasný stav v oblasti širokopásmového prístupu v SR je možné považovať za neuspokojivý, nakoľko SR patrí v EÚ ku krajinám s najnižším počtom širokopásmových pripojení na 100 obyvateľov. Napriek tomu sa na Slovensku počet širokopásmových pripojení dynamicky zvyšuje, keď ročný nárast dosiahol úroveň 152,3 %. Počet širokopásmových pripojení sa zvyšuje hlavne prostredníctvom xDSL technológií. V najbližšom období sa predpokladá výraznejší rozvoj mobilných technológií 3G a FWA v kombinácii s optickou chrbticovou sieťou.

Uznesením vlády SR č. 646 z 26. 7. 2006 bola schválená Stratégia prechodu z analógového na digitálne pozemské televízne vysielanie v SR, ktorá určuje ciele a zásady prechodu, formuluje úlohu štátu a príslušných orgánov štátnej správy pri vytváraní podmienok prechodu, posudzuje existujúcu situáciu v TV vysielaní na Slovensku a stanovuje technický a časový plán prechodu. Ukončenie analógového vysielania sa v súlade s požiadavkou EK predpokladá do 31. 12. 2012. V SR v r. 2006 prebiehali tri pilotné projekty digitálneho vysielania v lokalitách: Bratislava na K66, B. Bystrica / Zvolen na K59 a Košice / Prešov na K44.

Vybrané ukazovatele vývoja na telekomunikačnom trhu v SR	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
počet účastníckych prípojok v pevnej sieti na 100 obyvateľov	23,24	22,22	21,64
miera digitalizácie účastníckych prípojok v pevnej sieti (%)	100,00	100,00	100,00
hustota telefonizácie bytov (%)	50,23	48,34	47,18
počet zákazníkov mobilných sietí na 100 obyvateľov	79,46	84,29	90,80
počet verejných telefónnych automatov na 1000 obyvateľov	2,90	2,55	1,99
priemerná doba čakania na zariadenie účastníckej prípojky v pevnej sieti (počet dní)	10,6	8,4	13,8
počet Internet Host počítačov	122 377	135 991	213 093

počet užívateľov internetu (odhad)	1 652 214	1 905150	2 255 553
počet širokopásmových pripojení	59 950	138 562	329 364
počet širokopásmových pripojení na 100 obyvateľov	1,11	2,57	6,11

4.5.4 Poštové služby

Poskytovanie poštových služieb je právne upravené v zákone č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení neskorších predpisov. Do tohto zákona boli transponované príslušné ustanovenia smernice 97/67/ES v znení smernice 2002/39/ES, na základe ktorých bol rozsah vyhradenej oblasti limitovaný na 50g a 2,5 násobok základnej sadzby za zásielku s korešpondenciou najrýchlejšej štandardnej kategórie. Poštové služby na trhu v SR v súčasnosti poskytuje 20 poštových podnikov, ktoré sa na základe všeobecného povolenia vydaného Poštovým regulačným úradom registrovali. V roku 2006 boli zaregistrované dva nové poštové podniky (SKYNET Worldwide Express, s.r.o., KOLOS s.r.o.) a v roku 2007 jeden poštový podnik (Gutta Slovakia, s.r.o.). Povinnosť zabezpečovať univerzálnu službu v SR plní Slovenská pošta, a.s., ktorá poskytuje v rámci svojej siete, ktorá je verejnou poštovou sieťou, služby z rozsahu univerzálnej služby na základe poštovej licencie. V poštovej licencií Poštový regulačný úrad stanovil osobitné požiadavky na kvalitu univerzálnej poštovej služby týkajúce sa najmä, časovej a miestnej dostupnosti prístupových miest verejnej poštovej siete.

V súčasnosti prebieha proces schvaľovania tretej poštovej smernice, ktorej cieľom je úplné otvorenie trhu. V súlade so závermi rokovania Európskej rady v Bruseli 7. júna 2007, kde bolo zdôraznené, že úplné dokončenie vnútorného trhu poštových služieb pri zabezpečení financovania efektívnej univerzálnej služby vysokej kvality je konečný cieľ poštovej reformy, SR podporuje, aby tretia poštová smernica poskytla dostatočnú právnu istotu vo veci financovania univerzálnej poštovej služby. SR považuje za potrebné, aby boli v smernici stanovené jasné pravidlá uplatňovania finančných mechanizmov, ktoré si bude môcť každá členská krajina podľa národných špecifik a v súlade so zásadou subsidiarity vybrať a aplikovať. Predpokladom úspešného uplatňovania finančných mechanizmov, a teda aj zabezpečenia kvalitnej a efektívnej služby, je stanovenie metodiky výpočtu čistých nákladov. Riešenie problematiky financovania univerzálnej poštovej služby považuje SR za prioritné, a to aj z dôvodu skúseností z roku 2005, kedy v súlade s uznesením vlády SR č. 376/2005, bol pripravený návrh legislatívy s cieľom úplnej liberalizácie poštového trhu v SR s účinnosťou od 1. 1. 2007. Návrh legislatívy obsahoval aj návrh kompenzácie finančného bremena vyplývajúceho z povinnosti poskytovať univerzálnu službu, a to z prostriedkov štátneho rozpočtu vo forme zmluvy o výkonoch vo verejnom záujme. Pri príprave legislatívnych podmienok na poskytovanie univerzálnej služby na liberalizovanom trhu sa MDPT SR stretlo s problémom uplatňovania pravidiel o štátnej pomoci, ktorý riešila v spolupráci s MF SR a s Európskou komisiou. V apríli 2006 bol zámer otvoriť trh poštových služieb od 1. januára 2007 pozastavený s tým, že ďalšie riešenie problému financovania univerzálnej služby sa očakáva podľa novely poštovej smernice, o ktorej sa v súčasnosti rokuje.

SR si je plne vedomá závažnosti danej problematiky a preto aj v roku 2007 zadalo MDPT SR riešenie dvoch výskumných projektov. Jeden projekt je zameraný na výskum legislatívneho riešenia na uplatnenie alternatívnych mechanizmov financovania univerzálnej poštovej služby v SR po zrušení poštovej výhrady. Druhý projekt je zameraný na výskum systému prístupových miest verejnej poštovej siete na zmluvnom základe ako podporného riešenia na zabezpečenie univerzálnej poštovej služby na úplne liberalizovanom trhu v SR.

Uvedené výskumné projekty budú podkladom na vypracovanie regulačného modelu, ktorý bude MDPT SR pripravovať v roku 2008. Súčasťou regulačného modelu bude aj návrh ako má byť kompenzované finančné bremeno vyplývajúce z povinnosti poskytovať univerzálnu službu. V súlade s regulačným modelom a s treťou poštovou smernicou bude pripravený návrh legislatívy, ktorej cieľom bude vytvoriť podmienky pre rozvoj hospodárskej súťaže na poštovom trhu a zabezpečenie kvalitnej a efektívnej univerzálnej služby na úplne liberalizovanom trhu.

Postupný proces liberalizácie si doteraz nevyžadoval žiadne ďalšie financovanie univerzálnej služby, nad rámec poštovej výhrady, ktorá je v podmienkach SR jediný mechanizmus kompenzácie. Postupné uvoľňovanie trhu v SR od r. 2002, kedy bola poštová výhrada na korešpondenciu a reklamné adresované zásielky do 1000 g, až po rok 2006, kedy sa poštová výhrada znížila až na 50g, nepredstavovali také ohrozenie univerzálnej služby ako úplná liberalizácia. Korešpondencia a reklamné adresované zásielky do 50g tvoria cca 80 % listovej pošty; t. j. v dôsledku zrušenia poštovej výhrady možno očakávať zníženie výnosov u poskytovateľa univerzálnej služby, nakoľko tieto majú cca 20 % podiel na celkových výnosoch. Výrazné zníženie výnosov poskytovateľa

univerzálnej služby môže vážne narušiť stabilitu poskytovania univerzálnej služby, znížiť jej miestnu aj cenovú dostupnosť. V záujme eliminácie uvedeného rizika bude SR aj naďalej v rámci procesu schvaľovania tretej poštovej smernice požadovať právnu istotu na poskytovanie a financovanie univerzálnej služby.

4.6 Energetická politika

V NPR SR nebola rozpracovaná problematika energetiky. Jarná Európska rada v marci 2007 k trom prioritám obnovenej Lisabonskej stratégie priradila štvrtú – energetiku a klimatické zmeny a potvrdila dôležitosť uvedenej agendy, čo podčiarkuje **aj detailné rozpracovanie návrhov opatrení Energetickej politiky Európskej únie**. V dodatku NPR SR bola energetika identifikovaná ako nová priorita Slovenskej republiky. Opatrenia tejto priority boli zamerané na identifikáciu a odstránenie bariér skutočného otvorenia trhu s energiou, novelizáciu právnych predpisov v oblasti energetiky, podporu štúdií a projektov TEN-E, identifikovaných v rozhodnutí a usmerneniach pre túto oblasť, rozvoja podnikania v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie a znižovanie energetickej náročnosti.

4.6.1 Identifikácia a odstránenie bariér skutočného otvorenia trhu s energiou

Cieľom opatrenia je vytvoriť podmienky pre úplné otvorenie trhu s elektrinou a plynom pre všetky kategórie oprávnených zákazníkov. Tieto podmienky majú legislatívny, vecný a inštitucionálny charakter. Zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike implementuje smernicu č. 2003/54/ES o spoločných pravidlách vnútorného trhu s elektrinou a smernicu č. 2003/55/ES o spoločných pravidlách vnútorného trhu s plynom. V súlade s týmito právnymi predpismi a s princípmi Stratégie konkurencieschopnosti SR do roku 2010 bola spracovaná **Nová energetická politika SR**, ktorá bola schválená vládou SR dňa 11. 1. 2006.

V oblasti zásobovania elektrinou sa od 1. 1. 2005 všetci odberatelia, s výnimkou odberateľov z radov domácností, stali oprávnenými odberateľmi elektriny. Stupeň otvorenia trhu tým dosiahol 75 % z celkovej spotreby elektrickej energie v Slovenskej republike. Od 1. 7. 2007 domácnosti získali možnosť zvoliť si svojho dodávateľa a stupeň otvorenia trhu dosiahol z legislatívneho hľadiska 100 %. Počet odberateľov, ktorí zmenili dodávateľa elektriny k 1. 1. 2005 je možné len odhadnúť, podľa neoficiálnych zdrojov sa pohybuje okolo 3 %. V decembri 2005 bol na základe predchádzajúcich pripomienok a praktických skúseností spracovaný dokument **Analýza bariér otvárania trhu s plynom a elektrinou**, ktorý slúži ako podklad na vypracovanie ďalších legislatívnych predpisov. Na základe výsledkov tejto analýzy boli prostredníctvom novely zákona o regulácii, ktorá novelizovala aj zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike, znovu upravené aspekty otvárania trhu predovšetkým s pomocnými službami, ako aj ďalšie podmienky. Ministerstvo hospodárstva následne pripravilo novelu zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike, ktorá popri implementácii legislatívy Európskej únie odstraňuje definované prekážky vnútorného trhu s plynom a elektrinou a zároveň sa realizujú nelegislatívne opatrenia. Ministerstvo hospodárstva pripravilo dôležitý strategický materiál **Stratégia energetickej bezpečnosti SR**, pričom jednotlivé opatrenia, ktoré sa v materiáli navrhujú významne prispievajú k ďalšiemu rozvoju trhu s energiami v súlade s cieľmi Akčného plánu Európskej rady Energetická politika pre Európu.

Od 1. 1. 2005 sú v energetickej legislatíve Slovenskej republiky aplikované všetky požiadavky na účtovné, funkčné a právne odčlenenie v zásobovaní elektrinou vrátane požadovaných termínov realizácie. Proces oddelenia prevádzkovania prenosovej sústavy bol realizovaný v januári 2002 a proces oddelenia prevádzkovania distribučných sústav sa predpokladá realizovať od 1. 7. 2007 v zmysle príslušných európskych smerníc. Úrad regulácie sieťových odvetví má povinnosť podľa novej energetickej legislatívy prijať sekundárnu legislatívu o podrobnostiach v spôsobe vedenia oddelenej evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva a v spôsobe vedenia evidencie aktív a pasív.

V súlade s ustanoveniami zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2005, sa všetci odberatelia plynu okrem domácností stali oprávnenými odberateľmi a majú možnosť výberu dodávateľa plynu. Došlo k účtovnému a funkčnému odčleneniu spoločností. Prevádzkovateľ prepravnej a prevádzkovateľ distribučnej siete sú od 1. 7. 2006 právne oddelení od materskej spoločnosti. Od 1.7.2007 sa oprávnenými odberateľmi stali aj domácnosti. Od tohto termínu sa preto predpokladá 100 % legislatívne otvorenie trhu. V súčasnom období majú noví dodávateľia zabezpečené zákonné podmienky pre vstup na trh. Stupeň otvorenia trhu predstavuje podiel oprávnených odberateľov na celkovom počte odberateľov. V roku 2006 dosahoval 4,47 %, pričom podiel oprávnených odberateľov na celkovej spotrebe činil 73,52 %. V skutočnosti žiaden

odberateľ plynu nezmenil dodávateľa plynu. Preto možno konštatovať, že aj napriek vytvoreným legislatívnym podmienkam nie je reálne otvorený trh so zemným plynom.

Predpokladom ďalšieho postupu v procese budovania liberalizovaného trhu s plynom a elektrinou je existencia likvidného trhu s plynom a elektrinou. Zo strany vlády SR boli definované a sú priebežne odstraňované bariéry otvárania trhu, ďalej sa podnecuje hospodársku súťaž zo strany ministerstva hospodárstva, ako aj zo strany Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ako štátneho orgánu, v ktorého kompetencii je zabezpečovať transparentnú, nediskriminačnú a efektívnu hospodársku súťaž v sieťových odvetviach so zreteľom na ochranu spotrebiteľa a na základe týchto krokov sa priebežne upravuje primárna aj sekundárna legislatíva. Ďalším predpokladom pokroku v tejto oblasti je vzájomná súčinnosť všetkých účastníkov trhu s dotvorením a aplikáciou transparentných, reálnych a nediskriminačných prístupov a pravidiel trhu s plynom a elektrinou.

Vzhľadom na krátky čas od účinnosti novej legislatívy prebieha v súčasnosti monitorovanie správania sa podnikateľov na tomto trhu, sleduje sa úroveň transparentnosti a pravidiel nediskriminácie u všetkých účastníkov trhu s elektrinou a plynom, monitoruje sa transparentnosť a nediskriminácia uplatňovania pravidiel prístupu tretích strán do sústav a sietí vrátane poskytovania informácií pre efektívny prístup do nich, rieši sa problematika cenovej regulácie. Aktívne prebieha proces efektívneho oddeľovania regulovaných činností, hľadajú sa možnosti diverzifikácie zdrojov a dopravných ciest plynu a prepojení národných elektrizačných sústav a plynárenských sietí. Na základe poznatkov z tohto monitorovania a v súlade so závermi Európskej komisie z podrobného šetrenia prekážok otvárania trhu s elektrinou a plynom sa vykonávajú ďalšie kroky a opatrenia. V roku 2005 evidoval Úrad pre reguláciu sieťových odvetví vznik 46 nových obchodníkov s elektrinou a 19 nových obchodníkov s plynom, v roku 2006 to bolo 31 obchodníkov s elektrinou a 15 obchodníkov s plynom.

Jedným zo základných opatrení smerujúcich k liberalizácii trhu a vytvoreniu konkurenčného prostredia je účtovné, funkčné a právne oddelenie. Realizácia tohto opatrenia je súčasťou implementácie smerníc Európskej únie o vnútornom trhu s plynom a elektrinou a je detailne sledovaná Európskou komisiou. Vznik nových obchodníkov s elektrinou a plynom je predpokladom vytvorenia zdravého konkurenčného prostredia v energetike.

Popri legislatívnych opatreniach je dobudovanie fyzickej infraštruktúry základnou podmienkou fungovania vnútorného trhu Európskej únie s energiami. Vybudovanie nových či chýbajúcich cezhraničných prepojení s okolitými členskými krajinami a s dôležitými vonkajšími dodávateľmi energií do EÚ preto predstavuje jednu z priorít energetickej politiky SR. Sledovanie tohto ukazovateľa zvýšenie hrubej dodatočnej prenosovej kapacity v MVA umožní vyhodnotiť realizáciu potrebných prepojení. Niektoré ukazovatele národných priorít v súčasnosti nie je možné vyčíslieť, vzhľadom na to, že doposiaľ oblasť nebola riešená kompetenčne alebo monitoring, zber a analýza údajov sú podmienené schválením príslušnej legislatívy.

4.6.2 Novelizácia právnych predpisov v oblasti energetiky

Cieľom opatrenia je realizácia európskych politík a implementácia európskych smerníc v oblasti energetiky a efektívnejšie presadzovanie politiky hospodárskej súťaže. Aktuálny stav a trend v cenách energií na Slovensku okrem priamych dosahov na životnú úroveň obyvateľstva významne ovplyvňuje tiež výšku nákladov podnikateľských subjektov. Na základe uvedeného bolo odporúčané zaviesť komplexnú reguláciu cien elektriny, plynu a vody, t. j. reguláciu aj iných služieb súvisiacich s dodávkami elektriny, plynu a vody, ako je tomu v súčasnosti. Navrhuje sa, aby sa toto opatrenie uplatňovalo dovtedy, kým na slovenskom trhu s elektrinou a plynom nebude vytvorené dostatočné konkurenčné prostredie.

Návrh novelizácie súčasného legislatívneho rámca predstavuje systémové riešenie regulačného rámca vrátane transparentnej, objektívnej a spravodlivej cenotvorby v oblasti sieťových odvetví. Bol prijatý zákon č. 107/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach. Novelizácia zákona o regulácii stanovuje ako cieľ legislatívne upraviť najmä postavenie regulačného úradu ako celku, predmet vecnej a cenovej regulácie, práva a povinnosti účastníkov trhu s elektrinou a plynom, vyššiu zodpovednosť dodávateľov a prevádzkovateľov sústav za bezpečnosť, stabilitu a spoľahlivosť dodávky energie, dôslednejšie precizovanie úlohy Úradu pre reguláciu sieťových odvetví vo vzťahu k optimálnej cenovej politike, posilnenie kontrolných a regulačných právomocí štátu v oblasti prirodzených monopolov, opatrenia zamerané na zabezpečenie rovnosti podmienok pre všetkých účastníkov trhu a na prevenciu zneužívania dominantného postavenia na trhu.

Slovenská republika pripravuje aj novelu zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike.

4.6.3 Podpora štúdií a projektov transeurópskych energetických sietí

Cieľom navrhnutého opatrenia je podpora pri vybudovaní a posilnení fyzických cezhraničných prepojení prostredníctvom transeurópskych energetických sietí (TEN-E)⁶ Skúsenosti Spoločenstva pri zavádzaní vnútorného energetického trhu potvrdili význam TEN-E, ktoré majú významné postavenie v rámci energetiky Európskej únie. Vybudovaním a posilnením fyzických cezhraničných prepojení sa umožní efektívne a spoľahlivé fungovanie vnútorného energetického trhu, zachovanie a zvýšenie bezpečnosti a diverzifikácie dodávky energií, ako aj tranzit a obchodovanie s elektrinou a plynom. Zároveň sa zabezpečí intenzívnejší medzinárodný obchod so zodpovedajúcimi ekonomickými prínosmi pre Slovenskú republiku.

Výhodná geografická poloha Slovenskej republiky umožňuje obchodovanie s elektrinou a plynom a ich tranzit s mnohými európskymi krajinami, čím sa rozšíri diverzifikácia dodávok pre celú európsku sústavu. Týmto sa zabezpečí väčšia konkurencieschopnosť na vnútornom trhu s energiou. V nadchádzajúcom období sa z pohľadu Slovenskej republiky považuje za najdôležitejšie pre relevantné spoločnosti vybudovanie nových či chýbajúcich cezhraničných prepojení s okolitými členskými krajinami a s dôležitými vonkajšími dodávateľmi energií do Európskej únie a v tomto kontexte dokončenie nadväzujúcich vnútorných spojení. V rámci modernizácie sústavy a siete sa vyžaduje posilnenie a rekonštrukcia existujúcich vedení v miestach, kde by mohlo dôjsť k preťaženiu elektrizačnej sústavy (identifikácia úzkych miest, chýbajúcich spojení) a rozvíjanie kapacít na prepravu plynu (plynovodov), potrebných pre uspokojovanie dopytu a pre diverzifikáciu dodávok z vnútorných a vonkajších zdrojov, ako aj dodávateľských trás. Opatrenie slúži na realizáciu európskych politík v oblasti energetiky. Realizácia opatrenia si vyžiada financovanie zo súkromných zdrojov a zdrojov Spoločenstva (rozpočtu TEN a štrukturálnych fondov).

Vyhodnotenie tohto opatrenia závisí aj od čerpania štrukturálnych fondov, program TEN-E nie je v podmienkach Slovenskej republiky zo štrukturálnych fondov financovaný. Prevádzkovatelia prenosovej sústavy a prepravnej siete v Slovenskej republike sú, v nadväznosti na Nariadenie EP a Rady v roku 2007, po prvýkrát od vstupu do Európskej únie oprávnení uchádzať sa o udelenie finančnej podpory Európskej únie z rozpočtu TEN-E. V tejto súvislosti sú pripravované slovenské žiadosti s termínom ich predloženia 31. augusta 2007.

4.6.4 Rozvoj podnikania v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie

Pre naplnenie uvedeného cieľa vláda SR dňa 25. apríla 2007 schválila **Stratégiu vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR**, táto obsahuje analýzu ich skutočného využívania, identifikuje bariéry, definuje východiská a ciele na roky 2010 a 2015 a možnosti finančných podporných mechanizmov zo štátneho rozpočtu, štrukturálnych fondov, legislatívne opatrenia a opatrenia v oblasti vzdelávania, vedy a výskumu. Schválená stratégia plne rešpektuje Akčný plán pre energetiku prijatý Európskou radou v marci 2007.

Ministerstvo hospodárstva pripraví koncom septembra 2007 pre jej realizáciu **Program vyššieho využitia biomasy a slnečnej energie v domácnostiach**. Dosiachnutie cieľov v oblasti tepla si vyžaduje od roku 2007 do roku 2015 zabezpečiť investičnú podporu pre využitie slnečnej energie a biomasy na vykurovanie a ohrev vody pre byty a rodinné domy pre fyzické osoby vo forme dotácií na kotly na biomasu a solárne systémy. Ide o podporu domácností, ktoré nie sú oprávnené čerpať zo Štrukturálnych fondov EÚ, preto jediným riešením je financovanie zo štátneho rozpočtu. Celková výška finančných prostriedkov vyčlenených na jeden rok bude 100 mil. Sk. Podpora obnoviteľných zdrojov energie zo štrukturálnych fondov sa bude realizovať prostredníctvom Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, ktorý je zameraný aj na zvyšovanie energetickej efektívnosti. Podporené by mali byť všetky sektory národného hospodárstva predovšetkým verejný a súkromný sektor. Všeobecným cieľom týchto opatrení je priblíženie energetickej náročnosti priemyslu úrovni porovnateľnej s Európskou úniou prostredníctvom úspor energie a zvýšenia efektívnosti, ako aj zvýšenie podielu výroby elektriny a tepla z obnoviteľných zdrojov energie. Podporované budú programy, ktoré vedú k zvýšeniu využitia obnoviteľných zdrojov energie a programy zamerané na úspory a efektívne využívanie energie.

Ďalšou úlohou vyplývajúcou zo stratégie je vypracovanie **zákona o obnoviteľných zdrojoch energie** v termíne do konca roka 2007.

V rámci tohto opatrenia, ktoré predstavuje implementáciu integrovaného opatrenia č.11 (stimulovať udržateľné využívanie zdrojov a posilniť synergiu medzi ochranou životného prostredia a rastom) sa priebežne plnia aj nasledujúce úlohy, ktoré majú vplyv na podnikanie v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie:

⁶ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1364/2006/ES zo 6. septembra 2006, ktorým sa ustanovujú usmernenia pre transeurópske energetické siete a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 96/391/ES a rozhodnutie č. 1229/2003/ES

- znižovanie energetickej náročnosti a zmena palivovej základne u zdrojov energie s dôrazom na nízko emisné a obnoviteľné zdroje,
- podpora výskumu a poradenstva v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie.

Z dlhodobého hľadiska je nutné pri naplňaní cieľov zvyšovania konkurencieschopnosti presadzovať efektívnosť pri využívaní energie a znížiť závislosť od zahraničných dodávok aj prostredníctvom využívania potenciálu vlastných obnoviteľných zdrojov. Slovenská republika súhlasila so závermi Európskej rady pri stanovení záväzného podielu obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie vo výške 20 % do roku 2020 na úrovni celej Európskej únie. Pre Slovenskú republiku sa ako reálne javí dosiahnutie podielu 12 % do roku 2020, pričom tento záväzný cieľ je potrebné dôkladne presadzovať počas nadchádzajúcich rokov o nových právnych predpisoch pre obnoviteľné zdroje energie.

4.6.5 Znižovanie energetickej náročnosti

Cieľom opatrenia je realizovať Akčný plán pre energetickú efektívnosť a dosiahnuť zníženie energetickej náročnosti priemyselnej výroby a spotreby primárnych energetických zdrojov a zvýšiť energetickú efektívnosť pri výrobe, prenose a spotrebe energie. Pre plnenie uvedeného cieľa vláda SR dňa 4.7.2007 vláda SR schválila **Koncepciu energetickej efektívnosti SR**. Cieľom koncepcie je napomôcť riešeniu tých otázok v energetike, ktoré nerieši vnútorný trh s energiou, urobiť inventarizáciu súčasného poznania potenciálov energetických úspor v jednotlivých sektoroch slovenskej ekonomiky, identifikovať bariéry, navrhnúť strategické ciele a priority, definovať energeticky úsporné opatrenia, časovo zoradiť postupné kroky smerujúce k dosiahnutiu vytýčených cieľov a zabezpečiť realizáciu navrhnutých opatrení a ich monitorovanie. Výsledkom jej realizácie sa má dosiahnuť postupné zníženie energetickej náročnosti na úroveň Európskej únie, vytvoriť motivačné prostredie na energeticky efektívne správanie sa obyvateľov a účastníkov trhu pri optimalizácii štátnej ingerencie, ako aj podporiť trvalo udržateľné energetické riešenia a zavádzanie nových inovácií a energeticky efektívnych technológií vo všetkých sektoroch národného hospodárstva.

Na koncepciu nadviaže **Akčný plán pre energetickú efektívnosť**, ktorý definuje konkrétne opatrenia na nasledujúce tri roky, pričom tieto opatrenia musia byť navrhnuté tak, aby sa dosiahli ciele Smernice 2006/32/ES o účinnosti konečného využitia energie a energetických službách. Akčný plán sa v súčasnosti pripravuje a jeho úspešnosť bude závisieť od alokácie dostatočného objemu finančných prostriedkov na realizáciu navrhnutých opatrení. Súčasťou realizácie akčného plánu bude aj príprava komplexného právneho predpisu o energetickej efektívnosti. Vývoj cien elektrickej energie a plynu má významný vplyv na energeticky náročné odvetvia výroby, ale zasahuje aj do nákladov veľkej časti podnikateľských subjektov. Ceny elektrickej energie a plynu sú merané indexom cien energie, pričom oba druhy energie majú v indexe rovnakú váhu. Na posúdenie miery koncentrácie v energetickom odvetví je vhodné sledovať trhovú podiel najväčšieho výrobcu elektrickej energie. Pri jeho určení sa zohľadňuje len čistá produkcia elektrickej energie, t. z. nezohľadňuje sa množstvo energie spotrebované samotným výrobcom. Konkrétnym vyjadrením energetickej efektívnosti je energetická náročnosť danej činnosti či prevádzkovania technológie. Tá je vyjadrená v energetických jednotkách vzťahnutých na výrobnú jednotku, a v prípade posudzovania celého národného hospodárstva v medzinárodnom meradle na tvorbu HDP.

Znižovanie energetickej náročnosti hospodárstva sa bude realizovať prostredníctvom jednotlivých projektov energetickej efektívnosti, pričom výsledkom týchto projektov musia byť úspory energie. Vyjadrenie úspor energie v absolútnych jednotkách je základným predpokladom hodnotenia úspešnosti projektov a monitorovania aktivít energetickej efektívnosti pre potreby podávania správ pre EK. Nevyhnutnou podmienkou zvyšovania energetickej efektívnosti je zvýšenie všeobecného povedomia o problematike a zvýšenie informovanosti verejnosti a podnikateľských subjektov o možnostiach úspor a podporných programoch.

Na dlhodobé zabezpečenie financovania podpory projektov zameraných na energetickú efektívnosť bude vytvorený Fond energetickej efektívnosti (financovaný prioritne bez nárokov na štátny rozpočet) ako inštitúcia, ktorá by podporovala verejnú aj komerčnú sféru. Projekty spĺňajúce požiadavky energetickej efektívnosti by boli financované formou napr. dotácie na obstaranie zariadení, podporou konkrétnych projektov, bonifikáciou úrokov z úverov a pod. V súčasnosti sa pripravuje návrh zákona o Fonde energetickej efektívnosti. Na rok 2008 sa požaduje 250 mil. Sk zo štátneho rozpočtu, nasledujúci rok by mal byť fond financovaný sumou 200 mil. Sk a v roku 2010 by mal objem finančných prostriedkov dosiahnuť 150 mil. Sk.

Najperspektívnejšou formou podpory projektov energetickej efektívnosti v období rokov 2007-2013 je čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov. Na energetiku budú zamerané opatrenia v rámci Prioritnej osi 2 OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Prioritná os 2 **Energetika**, ktorej cieľom je zvyšovanie energetickej efektívnosti pri výrobe, prenose a spotrebe energie, znižovanie energetickej náročnosti priemyselnej

výroby, spotreby primárnych energetických zdrojov a zvýšenie využitia obnoviteľných zdrojov energie je zameraná na podporu podnikateľských aktivít, ktorými sa dosiahne zníženie energetickej náročnosti na jednotku produkcie v priemysle a zabezpečenie dostupnosti energie pre podnikateľskú sféru, ako aj zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov energie. Navrhujú sa dve opatrenia zamerané na zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike a na budovanie a modernizáciu osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky.

V rámci finančného plánu pre Prioritnú os energetika sa uvažuje s celkovým objemom zdrojov vo výške 172 564 706 EUR, z čoho národné zdroje predstavujú 25 884 706 EUR. Oblasť energetiky a energetickej efektívnosti bude okrem OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast prierezovo podporovaná aj v rámci aktivít Regionálneho operačného programu a aj v OP Životné prostredie (v oblasti využívania obnoviteľných zdrojov), OP Zdravotníctvo, OP Výskum a vývoj, OP Bratislavský kraj a v Programe rozvoja vidieka SR financovanom z EAFRD. Koordináciu podpory energetickej efektívnosti bude horizontálne zabezpečovať ministerstvo hospodárstva, ktoré je v zmysle kompetenčného zákona zodpovedné za energetickú politiku, zabezpečuje a plní úlohy, ktoré pre SR vyplývajú z nariadení, smerníc a strategických dokumentov EÚ a zároveň má povinnosť informovať EK o plnení týchto záväzkov.

4.7 Environmentálna politika

Zachovanie, ochrana a zlepšovanie životného prostredia, vrátane **biologickej diverzity**, sú hlavné ciele, ktoré Slovensko presadzuje na národnej úrovni. Boli vykonané všetky kroky potrebné k transpozícii resp. implementácii predpisov EÚ nadväzujúcich na priority Šiesteho environmentálneho akčného programu a iniciatívy EÚ **Zastavenie úbytku biologickej diverzity do roku 2010** do národnej legislatívy .

Smernica Rady č. 1979/409/EHS z 2. apríla o ochrane voľne žijúceho vtáctva, Smernica Rady č. 1992/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín a Smernica rady č. 1999/ES z 29. marca 1999 o chove voľne žijúcich živočíchov v zoológických záhradách boli do národnej legislatívy transponované Zákomom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a radom vykonávacích predpisov k ochrane prírody a krajiny.

Zastavenie znižovania biologickej diverzity sa má dosiahnuť prostredníctvom vypracovania a realizácie záchranných programov v súlade s **Národnou stratégiou ochrany biodiverzity SR pre roky 1998 – 2010** a na ňu nadväzujúcim Akčným plánom.

Aktivity v oblasti **odpadového hospodárstva** sa sústreďujú do štyroch základných smerov: *separovaný zber, zhodnocovanie odpadov, nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie, uzatváranie a rekultivácia skládok*.

Zámerom koncepcie odpadového hospodárstva, stanovenej v **Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2006 – 2010**, je celoplošne rozšíriť separovaný zber odpadov s čo najväčším počtom separovaných zložiek (papier, kovy, sklo, plasty a biologicky rozložiteľný odpad). Za týmto účelom bolo prijaté legislatívne opatrenie v rámci zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, podľa ktorého platí od 1.1.2006 zákaz zneškodňovania biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov (tzv. zeleného odpadu).

Zákon o odpadoch upravuje oblasť *nakladania s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie* (odpad zo zdravotníckej a veterinárnej starostlivosti), zabezpečenie environmentálne vhodného zneškodňovania prestárlych pesticídov vrátane POPs pesticídov na území SR pri uplatnení najlepšej dostupnej technológie.

Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov by mala viesť k rastu zhodnocovania odpadov z priemyselnej a poľnohospodárskej výroby. Legislatívne je problematika upravená Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/12/ES z 5. apríla 2006 o odpadoch a na národnej úrovni zákonom o odpadoch a vykonávacími vyhláškami k nemu.

Súčasťou problematiky odpadov sú aj *staré environmentálne záťaže*. Európska legislatíva v súčasnosti problematiku environmentálnych záťaží neupravuje. V procese prípravy je Rámcová smernica pre ochranu pôdy, ktorá sa dotýka aj problematiky kontaminovaných území. S jej prijatím sa počíta v rokoch 2008-2009. Problematika environmentálnych záťaží nie je ani v SR v súčasnosti legislatívne upravená. S prijatím zákona o environmentálnych záťažiach sa počíta v 2. štvrtroku 2008. Mapovanie, klasifikácia a tvorba informačného systému environmentálnych záťaží rieši **Slovenská agentúra životného prostredia** v rámci geologickej úlohy **Identifikácia environmentálnych záťaží v SR**. Informačný systém environmentálnych záťaží sa buduje v podobe funkčnej webovej stránky a bude napojený na Informačný systém životného prostredia SR. Bude

obsahovať hierarchizovaný prístup k informáciám o environmentálnych záťažach a prepojenie s GIS mapou environmentálnych záťaží Slovenska a s rôznymi informačnými modulmi. Úloha je rozpracovaná asi na 50 %, s jej ukončením sa počíta v decembri 2008.

Prioritné zámery rezortu životného prostredia sa - okrem priorit, vytýčených jarným summitom EU - sústreďujú na oblasti: odvádzanie a čistenie odpadových vôd; zabezpečenie ochrany pred povodňami; monitorovanie kvality ovzdušia a poskytovanie náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania pôdy.

- do 31. decembra 2012 je potrebné dosiahnuť súlad so smernicou pre 97 % celkového množstva biologicky odstrániteľného znečistenia,
- do konca roka 2015 zabezpečiť odvádzanie a biologické čistenie odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov,
- priebežne zabezpečovať primerané čistenie odpadových vôd vo všetkých aglomeráciách pod 2 000 ekvivalentných obyvateľov, ktoré majú vybudovanú stokovú sieť.

V právnej úprave SR sú požiadavky smernice 91/271/EHS v plnej miere transponované, v súčasnosti prebieha proces implementácie. Čiastkové ciele sú dané záväzkami, ktoré sú upravené v Zmluve o pristúpení SR k EÚ. Do procesu implementácie požiadaviek smernice 91/271/EHS sú zapojené všetky zložky územnosprávneho členenia (obce a mestá), vodárenské spoločnosti, Slovenský vodohospodársky podnik, štátne podniky. a orgány štátnej správy. Ich činnosť z pohľadu koncepcií a výkonu štátnej vodnej správy je koordinovaná a kontrolovaná ministerstvom životného prostredia.

Jednou z priorit environmentálnej politiky SR je aj **ochrana pred povodňami**. V tejto oblasti Rada EÚ 25. júla 2007 schválila Smernicu Európskeho parlamentu a Rady o hodnotení a manažmente povodňových rizík /ďalej smernica/. Jej cieľom je ustanoviť efektívny právny rámec na hodnotenie a manažment povodňových rizík s cieľom znížiť nepriaznivé dôsledky povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť.

Ochrana pred povodňami je v SR legislatívne upravená zákonom č. 666/2004 Z. z. o ochrane pred povodňami a príslušnými vykonávacími vyhláškami. Základným sektorovým dokumentom v oblasti ochrany pred povodňami je **Program protipovodňovej ochrany do roku 2010**, ktorý prijala vláda SR uznesením č. 31/2000. Po povodniach v roku 2002 bol Program aktualizovaný a boli v ňom stanovené priority ochrany pred povodňami a to: hlavné mesto SR Bratislava, Banská Bystrica a Prešov. Celková finančná potreba na realizáciu Programu je približne 21 mld. Sk. Cieľom programu je výrazne znížiť škody, spôsobené povodňami, realizáciou preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami; obmedziť nepriaznivé vplyvy, spôsobené ľudskou činnosťou, na odtokové pomery v povodiach a navrátiť prirodzenú schopnosť akumulácie vody revitalizáciou povodí. Na základe skúseností z povodní v predchádzajúcich rokoch sa kladie väčší dôraz na opatrenia, zamerané na ochranu území s najväčšou koncentráciou obyvateľstva a území s významným hospodárskym potenciálom.

V oblasti **monitorovanie kvality ovzdušia** je SR viazaná platnou legislatívou EÚ, ktorá je transponovaná do národnej legislatívy zákonom č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov a troma vykonávacími vyhláškami.

Podľa výsledkov monitorovania kvality ovzdušia v Slovenskej republike v roku 2006 nebola v žiadnej aglomerácii a zóne prekročená úroveň znečistenia viac, ako stanovuje limitná hodnota pre ochranu zdravia ľudí u znečisťujúcich látok: SO₂, NO₂, CO, benzén, Pb, Ni, Cd. Prekročenie sa vyskytlo na 1 stanici u As. V rámci monitorovacieho programu bol minimálny rozsah monitorovania splnený u oxidu siričitého (SO₂), oxidov dusíka (NO, NO₂ a NO_x), suspendovaných častíc (PM₁₀), oxidu uhoľnatého (CO), ozónu (O₃), benzénu a ťažkých kovov (Pb, As, Cd a Ni). Minimálny rozsah monitorovania nebol splnený u polyaromatických uhľovodíkov a suspendovaných častíc PM_{2,5}.

Do budúcnosti je nevyhnutné zlepšiť úroveň monitorovania tak, aby bola splnená 90 % výťažnosť na všetkých monitorovacích stanicích. S týmto sú spojené náklady, súvisiace s obnovou monitorovacej siete kvality ovzdušia. V roku 2007 však neustále v monitorovacej sieti kvality ovzdušia nie je zabezpečené:

- monitorovanie PM₁₀ na 4 monitorovacích stanicích,
- monitorovanie PM_{2,5} na 14 monitorovacích stanicích,
- monitorovanie benzénu na 2 monitorovacích stanicích,
- monitorovanie ortuti,
- monitorovanie depozície ťažkých kovov.

Náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania pôdy je v SR upravená zákonom č. 543/2002 Z. z., na základe ktorého je vlastník pozemku povinný strieť obmedzenia a opatrenia, vyplývajúce zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny, za čo mu patrí náhrada vo výške, zodpovedajúcej tomuto obmedzeniu bežného obhospodarovania. Toto ustanovenie neplatí pre vlastníka súkromného chráneného územia a jeho ochranného pásma, ak sa obmedzenie týka bežného obhospodarovania v tomto území a na pozemkoch vo vlastníctve štátu. Legislatívna zmena v tejto oblasti sa očakáva s účinnosťou od r. 2008.

5 Prílohy

5.1 PRÍLOHA č. 1 – Vývoj súboru indikátorov pre sledovanie Lisabonskej stratégie pre SR

Súbor indikátorov pre sledovanie plnenia úloh NPR							
Makroekonomický rámec		2002	2003	2004	2005	2006	
0.1	Reálny rast HDP (% zmena za predchádzajúci rok, stále ceny roku 2000)	EU 25	1,2	1,3	2,4	1,7	2,9
		SK	4,1	4,2	5,4	6,0	8,3
0.1.1	HDP na obyvateľa (v % HDP na obyvateľa, PKS, EU 25=100)	EU 25	100	100	100	100	100
		SK	51,0	52,8	54,4	57,1	60,2
0.2	Rast reálnej produktivity práce (% zmena HDP na zamestnanca, ESA)	SK	4,7	2,3	5,8	4,6	5,8
0.2.1	Produktivita práce na zamestnanca (v % HDP na zamestnanca, PKS, EU 25=100)	EU 25	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
		SK	60,3	60,1	62,2	65,2	67,7
0.2.2	Produktivita práce na odpracovanú hodinu (v % HDP na odpracovanú hodinu, PKS, EU 25=100)	EU 25	100,0	100,0	100,0	-	-
		SK	57,2	60,2	61,2	-	-
0.3	Miera inflácie (v %, HICP)	EU 25	2,1	2,0	2,0	2,2	2,2
		SK	3,5	8,4	7,5	2,8	4,3
0.4	Saldo verejnej správy (v % HDP)	EU 25	-2,3	-3,0	-2,7	-2,3	-1,7
		SK	-7,7	-2,7	-2,4	-2,8	-3,4
0.5	Hrubý verejný dlh (v % HDP)	EU 25	60,4	62,0	62,4	63,2	62,2
		SK	43,3	42,7	41,6	34,5	30,7
0.6	Rast reálnych miezd (v %)	SK	5,8	-2,0	2,5	6,3	3,3
0.7	Reálny rast spotreby domácností (v %, ESA)	SK	5,2	0,1	3,8	7,2	6,3

Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR

1 Vzdelávanie		2002	2003	2004	2005	2006	
1.1	Stredoškolsky vzdelaná mládež (v %, mládež vo veku 20-24 rokov)	EU 25	76,7	76,3	77,1	77,5	77,7
		SK	94,5	94,1	91,7	91,8	91,5
1.2	Mládež bez maturity (v %, mládež vo veku 18-24 rokov, nepokračuje v ďalšom štúdiu)	EU 25	16,6	16,2	15,6	15,2	15,1
		SK	5,6	4,9	7,1	5,8	6,4
1.3	Absolventi vysokoškolského štúdia (vo veku 20-29 rokov, v % na 1000 obyvateľov rovnakej vekovej skupiny)	EU 25	-	-	-	-	-
		SK	26,3	29,0	31,8	-	-
1.4	Miera celoživotného vzdelávania dospelých (v %, vo veku 25-64 rokov)	EU 25	7,6	9,0	9,9	10,2	10,1
		SK	8,5	3,7	4,3	4,6	4,3
1.5	PISA Index (čítanie, znalosti vedy a matematiky u 14 a 15 ročných)	OECD	-	1492	-	-	-
		SK	-	1462	-	-	-
1.6	Nízka schopnosť žiakov čítať s porozumením (v %, vo veku 15 rokov)	EU 25	-	19,8	-	-	-
		SK	-	24,9	-	-	-
1.7	Verejné výdavky na vzdelávanie (v % na HDP)	EU 25	5,1	5,2	5,12	-	-
		SK	4,3	4,34	4,21	-	-
1.8	Výdavky na vysokoškolského študenta (v % na HDP/obyvateľ)	OECD	-	43	-	-	-
		SK	-	36	-	-	-

Zdroj: Eurostat, EK, OECD

2 Zamestnanosť a sociálna inklúzia		2002	2003	2004	2005	2006	
2.1	Rast zamestnanosti (v %, ESA95)	EU 25	0,4	0,4	0,7	0,9	1,4
		SK	-0,5	1,8	-0,3	1,4	2,3

2.2 Celková miera zamestnanosti (v %, vo veku 15-64 rokov)	EU 25	62,8	62,9	63,3	63,8	64,7
	SK	56,8	57,7	57,0	57,7	59,4
2.2.1 Miera zamestnanosti – ženy (v %, vo veku 15-64 rokov)	EU 25	54,7	55	55,7	56,3	57,3
	SK	51,4	52,2	50,9	50,9	51,9
2.2.2 Miera zamestnanosti – muži (v %, vo veku 15-64 rokov)	EU 25	71,0	70,8	70,9	71,3	72,0
	SK	62,4	63,3	63,2	64,6	67,0
2.3 Celková miera zamestnanosti starších (v %, vo veku 55-64 rokov)	EU 25	38,7	40,2	41,0	42,5	43,6
	SK	22,8	24,6	26,8	30,3	33,1
2.3.1 Miera zamestnanosti starších – ženy (v %, vo veku 55-64 rokov)	EU 25	29,2	30,7	31,7	33,7	34,9
	SK	9,5	11,2	12,6	15,6	18,9
2.3.2 Miera zamestnanosti starších – muži (v %, vo veku 55-64 rokov)	EU 25	48,8	50,3	50,7	51,8	52,8
	SK	39,1	41,0	43,8	47,8	49,8
2.4 Celková miera nezamestnanosti (v %, VZPS)	EU 25	8,7	9,0	9,1	8,8	7,9
	SK	18,5	17,4	18,1	16,2	13,3
2.4.1 Miera nezamestnanosti – ženy (v %, VZPS)	EU 25	10	10,2	10,2	9,8	8,9
	SK	18,7	17,7	19,2	17,2	14,7
2.4.2 Miera nezamestnanosti – muži (v %, VZPS)	EU 25	7,8	8,1	8,1	7,9	7,1
	SK	18,6	17,4	17,4	15,5	12,3
2.5 Celková miera ekonomickej aktivity (ekonomicky aktívne obyvateľstva v % na celkovom, VZPS)	SK	60,2	60,3	60,2	59,5	59,1
2.5.1 Miera ekonomickej aktivity – ženy (ekonomicky aktívne obyvateľstva v % na celkovom, VZPS)	SK	52,6	52,9	52,5	51,3	50,7
2.5.2 Miera ekonomickej aktivity – muži (ekonomicky aktívne obyvateľstva v % na celkovom, VZPS)	SK	68,5	68,4	68,5	68,4	68,2
2.6 Miera dlhodobej nezamestnanosti (v %, dlhšia ako 12 mesiacov)	EU 25	3,9	4,1	4,1	3,9	3,6
	SK	12,2	11,4	11,8	11,7	10,2
2.7 Miera nezamestnanosti mladých (v %, vo veku 15-24 rokov)	EU 25	18,5	19,0	19,0	18,5	17,2
	SK	37,6	33,6	32,9	30,1	26,7
2.8 Daňovo-odvodové zaťaženie nízkopriemových skupín (v % na celkových nákladoch na pracovnú silu)	EU 25	40,4	39,5	39,7	39,4	-
	SK	40,8	40,9	39,6	35,2	35,6
2.9 Priemerný vek odchodu z pracovnej sily (Vážený pravdepodobnosťou odchodu z trhu práce)	EU 25	60,4	61,0	60,5	60,9	-
	SK	57,5	57,8	58,5	59,2	-
2.9.1 Priemerný vek odchodu z pracovnej sily – ženy (v rokoch)	EU 25	60,0	60,5	60,2	60,4	-
	SK	55,7	55,9	57,0	57,6	-
2.9.2 Priemerný vek odchodu z pracovnej sily – muži (v rokoch)	EU 25	60,8	61,5	60,9	61,4	-
	SK	59,6	60,0	60,3	61,1	-
2.10 Rodový mzdový rozdiel (v %, nižší priemerný príjem žien ako mužov)	EU 25	16	15	15	15	-
	SK	27	23	24	24	27
2.11 Miera rizika chudoby (v %, nižší príjem ako 60 % mediánu, po sociálnych transferoch)	EU 25	-	-	16*	16*	-
	SK	-	-	13,3*	11,6*	-
2.12 Osoby v hmotnej núdzi (v %, osoby v hmotnej núdzi na celkovej populácii)	SK	10,83	9,89	6,91	6,74	7,55
2.13 Deti žijúce v domácnosti bez zamestnania (v %, vo veku 0-17 rokov)	EU 25	9,8	9,8	9,8	9,7	9,5
	SK	12,1	11,8	12,8	13,8	11,8

Zdroj: Eurostat, MPSVR, ŠÚ SR

3 Podnikateľské prostredie		2002	2003	2004	2005	2006
3.1 Doing Business Index (OECD=100, menšia hodnota indikátora je lepšia)	OECD	-	-	100,0	100,0	100,0
	SK	-	-	190,1	201,1	178,6
3.1.1 Čas potrebný na založenie podniku (v dňoch)	OECD	-	-	25,0	19,0	16,6
	SK	-	98,0	52,0	25,0	25,0
3.1.2 Index nepružnosti zamestnanosti * (Najímanie a prepúšťanie zamestnancov)	OECD	-	-	34,4	35,7	33,3
	SK	-	61,0	10,0	39,0	39,0
3.1.3 Čas potrebný na vynútenie plnenia zmluvy (v dňoch)	OECD	-	-	229,0	232,0	351,2
	SK	-	420,0	565,0	565,0	565,0

3.1.4	Čas potrebný na likvidáciu podniku (v rokoch)	OECD	-	-	1,7	1,5	1,4
		SK	-	4,8	4,7	4,8	4,0
3.2	Miera prežitia podnikov (v %)	EU 25	-	-	-	-	-
		SK	89,37	83,54	-	-	-
3.3	Ceny telekomunikačných služieb pre podnikateľov (ceny za kôš služieb v euro bez DPH, PKS)	EU 25	106,83	106,17	102,04	93,01	-
		SK	183,79	176,68	175,81	175,44	-
3.3.1	Trhový podiel incumbenta na trhu pevných liniek (v %, miestne hovory)	EU 25	-	86,4	82,4	82,1	-
		SK	-	100	100	99,9	99,9
3.4	Štátna pomoc (v % na HDP)	EU 25	0,71	0,64	0,61	0,59	-
		SK	0,43	0,55	0,65	0,66	24,6
3.5	Súkromné investície (v % na HDP, hrubá tvorba fixného kapitálu v súkrom. sektore)	EU 25	17,2	16,9	17,1	17,4	-
		SK	24,1	22,4	21,7	24,7	-
3.6	Index legislatívneho a regulačného prostredia (3.Q roku 2001=100, vyššia hodnota indikátora je lepšia)	SK	98,08	98,60	100,62	104,03	104,74
3.7	Podiel pridanej hodnoty k spotrebe materiálov a energií (v Sk)	SK	0,433	0,394	0,396	0,373	-
3.8	Podiel pridanej hodnoty k objemu vyplatených miezd (v 1000 Sk)	SK	3,707	3,906	4,121	3,932	-
3.9	Zvýšenie počtu prenocovaní ubytovaných návštevníkov (index, predchádzajúci rok = 100)	SK	108,1	98,0	96,2	99,9	103,8

* - v rokoch 2004 a 2005 došlo k zmene metodiky

Zdroj: Eurostat, Svetová banka, Podnikateľská aliancia Slovenska, Teligen

4	Energetika		2002	2003	2004	2005	2006
4.1	Energetická náročnosť ekonomiky (spotreba energie/HDP, kgoe – ekvivalent kg ropy na 1000 euro)	EU 25	206,5	207,6	204,9	-	-
		SK	976,0	929,6	854,3	-	-
	(spotreba energie/HDP, kgoe, EU 25 = 100)	SK	472,6	447,8	416,9	-	-
4.2	Elektrická energia vyrobená z obnoviteľných zdrojov (v % na celkovej spotrebe elektrickej energie)	EU 25	12,7	12,7	13,8	13,6	-
		SK	18,6	12,0	14,3	16,5	-
4.3	Index cien energie pre podnikateľov (plyn a elektrická energia, bez DPH, EU 25 2004=100, PKS)	EU 25	-	-	100,0	110,8	126,1
		SK	-	-	213,8	212,1	273,4
4.3.1	Trhový podiel najväčšieho výrobcu elektrickej energie (v %)	EU 25	-	-	-	-	-
		SK	84,5	83,6	83,7	83,6	-

Zdroj: Eurostat

5	Veda, výskum a inovácie		2002	2003	2004	2005	2006
5.1	Výdavky na výskum a vývoj z verejných zdrojov (v % HDP)	EU 25	0,65	0,66	0,64	0,64	-
		SK	0,25	0,29	0,29	0,29	-
5.2	Výdavky na výskum a vývoj z podnikateľských zdrojov (v % HDP)	EU 25	1,03	1,02	1,02	1,01	-
		SK	0,31	0,26	0,20	0,19	-
5.2.1	Výdavky na výskum a vývoj zo zahraničných zdrojov (v % HDP)	EU 25	0,168	0,162	0,152	0,157	-
		SK	0,012	0,019	0,022	0,031	-
5.2.2	Výdavky na aplikovaný výskum a vývoj (v %)	EU 25	-	-	-	-	-
		SK	46,8	44,8	35,4	30,9	-
5.3	Vysokoškolskí absolventi vedy a techniky (v % na 1000 obyvateľov vo veku 20-29 rokov)	EU 25	11,5	12,3	12,7	-	-
		SK	7,8	8,3	9,2	-	-
5.4	Citačný index (priemerný počet citácií publikácie danej krajiny/priemerný počet citácií publikácie svetovej databázy)	EU 15	-	1,07	1,05	-	-
		SK	-	0,56	0,58	-	-
5.4.1	Relatívna produkcia publikácií (počet na 1000 obyvateľov)	EU 15	-	0,74	0,77	-	-
		SK	-	0,34	0,34	-	-
5.4.2	Relatívna produkcia citácií (počet na 1000 obyvateľov)	EU 15	-	3,60	3,57	-	-
		SK	-	0,87	0,87	-	-
5.5	EPO patenty (počet na 1 000 000 obyvateľov)	EU 25	133,08	136,68	-	-	-
		SK	7,71	8,14	-	-	-

5.5.1 EPO high-tech patenty (počet na 1 000 000 obyvateľov)	EU 25	-	-	-	-	-
	SK	0,79	0,37	-	-	-
5.6 Investície do rizikového kapitálu (v % HDP)	EU 15	0,107	0,107	0,107	0,138	-
	SK	0,011	0,010	0,012	0,002	-
5.6.1 Investície do rizikového kapitálu – počiatočné štádium (v % HDP)	EU 15	0,028	0,021	0,023	0,022	-
	SK	0,003	0,000	0,006	0,001	-
5.6.2 Investície do rizikového kapitálu – expanzia a prechod (v % HDP)	EU 15	0,079	0,086	0,084	0,116	-
	SK	0,008	0,010	0,006	0,001	-
5.7 Summary Innovation Index (min.= 0 – max.= 1)	EU 25	-	0,41	0,42	-	-
	SK	-	0,24	0,21	-	-

Zdroj: Eurostat, The European TrendChart on Innovation, Rada pre Výskum a vývoj ČR

6 Informačná spoločnosť		2002	2003	2004	2005	2006
6.1 Širokopásmové pripojenie na internet (počet pripojení v % na celkovej populácii)	EU 25	-	-	6,5	10,6	14,8
	SK	-	-	0,4	1,5	4,0
6.1.1 Širokopásmové pripojenie podnikov na internet (v %)	EU 25	-	-	52	63	74
	SK	-	-	25	48	61
6.1.2 Širokopásmové pripojenie domácností na internet (v %)	EU 25	-	-	14	23	32
	SK	-	-	4	7	11
6.1.3 Širokopásmové pripojenie základných a stredných škôl (v %)	EU 25	-	-	-	-	-
	SK	-	-	44,4	-	-
6.2 E-government (v %, dostupnosť verejných služieb prostredníctvom internetu)	EU 25	-	-	41	-	50
	SK	-	-	15	-	20
6.3 Index digitálnej gramotnosti (min.= 0 – max.= 1)	SK	-	-	-	0,33	-

Zdroj: Eurostat, Infovek, IVO

7 Životné prostredie		2002	2003	2004	2005	2006
7.1 Emisie skleníkových plynov (Index 1990 = 100)	EU 25	90,9	92,4	92,7	-	-
	SK	69,0	69,8	69,7	-	-
7.2 Bilancia vzniku komunálneho odpadu (kg/obyv./rok)	EU 25	534	527	525	526	-
	SK	283	297	294	289	-
7.2.1 Komunálny odpad skládkovaný (kg/obyv./rok)	EU 25	267	253	238	227	-
	SK	222	233	235	228	-
7.2.2 Komunálny odpad spaľovaný (kg/obyv./rok)	EU 25	90	91	94	97	-
	SK	29	30	34	34	-
7.3 Chránené územia - Habitat Directive (v %, navrhnuté z celkovej výmery štátu)	EU 25	-	-	-	12,1	12,2
	SK	-	-	11,7	11,7	11,7
7.4 Chránené územia - Birds Directive (v %, navrhnuté z celkovej výmery štátu)	EU 25	-	-	-	8,9	9,9
	SK	-	-	25,2	25,2	25,2
(v %, vyhlásené z celkovej výmery štátu)	SK	-	-	0,0	2,28	2,95

Zdroj: Eurostat

Poznámka:

* Údaje o chudobe v roku 2004 sú vypočítané na základe EU SILC 2005 a predbežné údaje za rok 2005 na základe EU SILC 2006.

5.2 PRÍLOHA č. 2 – Hodnotiaca tabuľka